

STRATEGIJA LOKALNOG ODRŽIVOG RAZVOJA OPŠTINE NOVA VAROŠ ZA PERIOD OD 2010. DO 2020. GODINE

Oktobar 2009.
Nova Varoš

SADRŽAJ

- 1.1. METODOLOGIJA**
- 1.2. OPŠTI PODACI**
- 2. INDIKATORI**
- 3. SWOT ANALIZA**
- 4. STRATEŠKI DOKUMENT**
 - 4.1. STRATEŠKI DOKUMENT – OPŠTI PRIKAZ**
 - 4.2. PRIORITETI RAZVOJA**
 - 4.2.1. RAZVOJ MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA**
 - 4.2.2. RAZVOJ TURIZMA**
 - 4.2.3. RAZVOJ POLJOPRIVREDE I RURALNI RAZVOJ**
 - 4.2.4. ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE**
 - 4.2.5. RAZVOJ LOKLANE ZAJEDNICE**
- 5. AKCIONI PLAN OPŠTINE NOVA VAROŠ 2010-2015.**
 - 5.1. AKCIONI PLANovi PREMA PRIORITETIMA RAZVOJA**
 - 5.2. SISTEM MENADŽEMENTA I MONITORINGA**

1.1. METODOLOGIJA

Metodologija za izradu STRATEGIJA ODRŽIVOG RAZVOJA LOKALNE ZAJEDNICE (u daljem tekstu Strategija) je kreirana kao rezultat EC finansiranog projekta Exchange 2 (2008–2010. god.) u cilju metodološke standardizacije procesa strateškog planiranja za potrebe Stalne konferencije gradova i opština i lokalnih samouprava u Srbiji.

Strategija se odnosi na održivi razvoj života, rada i funkcionisanja na teritoriji opštine/grada. Održivost zahteva od ljudi da koriste prirodne resurse u onoj meri koja im dozvoljava da se resursi prirodno obnove. Šire gledano, strategija se naslanja na okvirni plan „Milenijumskih razvojnih ciljeva“ UN. Na nacionalnom nivou uskladjena je sa Nacionalnom Strategijom održivog razvoja Republike Srbije i drugim Nacionalnim strategijama koje se tiču održivog razvoja lokalnih zajednica.

Strategija je opšti strateški plan razvoja grada/opštine koji daje smernice i podsticaje za budući razvoj grada/opštine. Sektorski planovi se razvijaju i implementiraju u punoj saglasnosti i integraciji sa Strategijom.

Strategija je rađena sa ciljem da uvede integrisani sistem planiranja koji obuhvata sva bitna pitanja lokalne zajednice (socijalnu inkluziju, opštu društvenu informisanost, zaštitu životne sredine itd.). Kao najvažnija strategija, Strategija održivog razvoja lokalne zajednice uključuje sve smernice, ciljeve i mere relevantne za sve sektore, stvarajući uslove za realizaciju ili razvoj drugih planova na lokalnom nivou. Svi drugi lokalni sektorski planovi imaju za cilj da, u okviru svojih oblasti, ispune i razviju mogućnosti šire definisane Strategijom razvoja lokalne zajednice, poštujući smernice zadate vizijom, ciljevima i prioritetima, pružajući operativnu podršku projektima i aktivnostima predviđenim akcionim planom.

Strategija je zasnovana na participativnom pristupu, što podrazumeva direktnu uključenost svih javnih i privatnih zainteresovanih strana u toku trajanja celokupnog procesa. Participativni pristup u izradi Strategije se ne odnosi samo na zajedničku izradu strateškog dokumenta i akcionog plana, nego omogućuje šire učešće zajednice u identifikaciji, aktiviranju i koordinaciju partnerstava za implementaciju pojedinih aktivnosti i projekata.

Razlog za uvođenje participativnog metoda je pre svega praktične prirode. Bez participativnog pristupa često se lokalnim zajednicama nameću obaveze da

sprovedu određene aktivnosti, iako sama zajednica nije bila uključena u taj projekat. Participativni pristup poboljšava kvalitet donetih odluka tako što omogućava:

- Potreban nivo znanja za odgovoran proces donošenja odluka zasnovanih na činjenicama
- Široku podršku za donešene odluke
- Zajedničko vlasništvo nad problemima i rešenjima problema
- Jačanje lokalnih kapaciteta za implementaciju projekata
- Povratne informacije za rukovodstvo

Različiti subjekti, sa različitim ulogama i funkcijama su bili uključeni u proces izrade Strategije počev od faze planiranja pa do faze definisanja realizacije projekata i upravljačkih aktivnosti. Partnerski Forum okuplja sve zainteresovane strane koji žive i rade na teritoriji opštine/grada. Partnerski Forum je bio zadužen za opštu elaboraciju Strategije i imao je stručnu podršku tematskih radnih grupa, koordinacionog tima opštine, kao i svih javnih institucija i agencija.

Na prvom sastanku, članovi Partnerskog foruma su identifikovali tematske radne grupe.

Proces izrade Strategije se sastoji od pet glavnih faza koje se ponavljaju u desetogodišnjem ciklusu:

Faze	Dokumenta
0. Pokretanje procesa strateškog planiranja	Organizaciona struktura – regulativa
1. Analiza tekućeg stanja – Profilisanje zajednice	Izveštaj o održivosti
2. Definisanje prioriteta, vizije i ciljeva	Strateški dokument
3. Projekti i aktivnosti za određene rezultate	Akcionni plan
4. Implementacija, upravljanje, praćenje	Upravljački sistem
5. Marketing i komunikacije	Plan marketinga i plan komunikacije

Ciklus izrade Strategije počinje izradom Analize tekućeg stanja – profilisanjem zajednice kojom se tekuće stanje i faktori održivosti u zajednici identifikuju i procenjuju. Sledeći korak je definisanje vizije, ciljeva i prioriteta u okviru strateškog dokumenta na lokalnom nivou, uključujući i prostorne dijagrame, gde je to moguće. Nakon ove faze, sledi definisanje aktivnosti i projekata u okviru lokalnog akcionog plana, koji je dopunjen i podržan partnerskim sporazumima. Kako bismo postigli određene rezultate faza implementacije projekata treba da bude podržana razvijenim sistemom upravljanja i monitoringa.

1.2. OPŠTI PODACI

O OPŠTINI NOVA VAROŠ

Opšte geografske karakteristike

Opština Nova Varoš se nalazi u jugozapadnom delu Srbije i središnjem prostoru Zlatiborskog okruga.

Nova Varoš se graniči sa opštinama Prijepolje, Priboj, Čajetina, Arilje, Ivanjica i Sjenica. Ona je oivičena planinskim vencima: Zlatara, Golije, Javora, Čemernice, Mučnja, Murtenice i Zlatibora. Jugozapadnu granicu opštine predstavlja reka Lim.

Opština Nova Varoš spada u izrazito brdsko-planinsko područje, sa naglašenom i oštrom denivelacijom terena. Najniža nadmorska visina je na obali Lima, oko 436 metara, a najviša na Zlataru, Golo brdo 1626 metara. Njena srednja nadmorska visina se kreće oko 1000 metara, a sam gradsko područje se nalazi na 950 - 1050 metara nadmorske visine.

Teritorija opštine Nova Varoš je "presečena" na dva, skoro jednaka dela, jezerima koja su podignuta na reci Uvac (Uvačko, Zlatarsko i Radoinjsko jezero). Površina Opštine Nova Varoš iznosi 581,47 km².

Područje opštine Nova Varoš ima umereno planinsku klimu zbog strujanja vetrova sa primorja, pa zbog toga i izuzetno kvalitetan vazduh.

Stanovništvo

Prema popisu stanovništva iz 2002. godine, Opština Nova Varoš ima 19982 stanovnika, koji žive u ukupno 32 naseljena mesta, organizovana u 12 seoskih i jednoj gradskoj mesnoj zajednici. Prema istom popisu, u gradskoj sredini živi 10335, a u seoskim područjima 9647 stanovnika. Gustina naseljenosti na nivou cele opštine iznosi 34,36 st/km², a u gradskom području 2727 st/km².

Nova Varoš ima konstantno negativan migracioni saldo od 1961. godine što je predstavljeno u sledećoj tabeli:

Površina (km ²)	Broj domaćinstava po godinama popisa							Broj stanovnika po godinama popisa						
	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002
581,47	3283	3589	5239	5288	6115	6456	6344	20170	21848	24770	22740	22523	21812	19982

Opština Nova Varoš je multietnička sredina i prema popisu iz 2002 godine u njoj živi 18001 srba, 1028 bošnjaka, 502 muslimana i 451 pripadnik drugih etničkih zajednica.

Istorigrafija

Teritorija opštine Nova Varoš je bila naseljena još u neolitu, na šta ukazuju arheološka nalazišta još iz mlađeg kamenog doba. Najstariji stanovnici za koje se zna u ovom kraju bili su Iliri, a kasnije, oko 4. veka pre nove ere i Kelti. Nakon njih, u ove krajeve, kao i na šire prostore današnje Srbije, dolaze Rimljani, čime otpocinje antička istorija jugozapadne Srbije.

Dolaskom Slovena u 7. veku nove ere, došlo je do potiskivanja autohtonog stanovništva iz nižih u više planinske predele. Zatečene stanovnike Sloveni su prozvali Vlasima. Kasnije, njihovim mešanjem sa slovenskim stanovništvom, koje je živelo u župama, dolazi do slovenizacije, ali srednjovekovni Vlah ostaje i dalje izdvojen, autohton u kasnijem srpskom feudalnom društvu, i teritorijalno i politicki.

Dolaskom Turaka, razbijena je stara župska organizacija. Stočarsko stanovništvo je bilo slobodnije, jer se kolektivno vezivalo i bilo lojalno turskom feudalnom sistemu. Zbog toga je u ovom kraju došlo do povećanja broja stanovništva. U isto vreme, postepeno se odvijao proces islamizacije, izraženiji kod zemljoradnika. Stočari su na pritisak Turaka odgovarali bežanjem u druge krajeve. Zbog toga danas na ovom prostoru ima malo starosedelaca, a više doseljenog stanovništva, koje je pristizalo iz Crne Gore, Hercegovine, Dalmacije i Kosova i Metohije. Mnogi od njih su bili prinuđeni da izbegnu u ove planine, jer su se ogrešili o turske zakone. Uzroci migracije bili su mnogobrojni: ratovi, bune, ustanci, strah od odmazde, krvne osvete, zulumi, gladne godine, epidemije i slicno.

Od 16. veka (1516. godine), kada se prvi put pominje kao Skender-pašina palanka, naselje postaje značajna raskrsnica karavanskih puteva, bosanskomakedonskog, odnosno bosansko-carigradskog drumu i starog puta koji je

vodio preko važnog prelaza Kokin Brod, od Dubrovnika ka severu Srbije. U to vreme naselje se brzo razvijalo, tako da je prema zapisu putopisaca u 17. veku je imalo 2000 kuća. Vremenom, u njemu se razvijaju zanati i trgovina i u 19. veku postaje važan trgovinski centar, a najvažniji predmet trgovine bila je stoka. Nakon promena granica polovinom 19. veka, dolazi do izmene komunikacijskih pravaca za prevoz robe, čime naselje gubi značaj raskrsnice trgovačkih karavana. Usled toga siromaši i ostaje bez značajnog dela stanovništva.

Pred Drugi svetski rat opština Nova Varoš je bila jedna od najsiromašnijih u ovom delu Srbije. Nakon donošenja Zakona o agrarnoj reformi i kolonizaciji 1945. godine, došlo je do organizovanog iseljavanja u Vojvodinu.

Posle Drugog svetskog rata, grad počinje da se menja. Od 1951. godine počinje izgradnja sistema Limskih hidroelektrana (današnje Drinsko-limske HE) koje su geografski i ekonomski izmenile ovaj kraj i život njegovih stanovnika. Druga, veka migraciona kretanja, dešavala su se u periodu od 1961. do 1981. godine i to u dva pravca. Zbog izgradnje hidroelektrana, jedan deo porodica iz poplavljenih krajeva se selio prema drugim delovima Srbije, dok je drugi naseljavao gradsko naselje Nove Varoši. U to vreme došlo je do ekspanzije razvoja industrijskih kapaciteta, pa su se, uglavnom stanovnici mlađe populacije, nmigrirali iz sela u grad. Ovo je imalo za posledicu nagli razvoj gradskog naselja i povećanje broja stanovnika. Taj trend je naročito bio izražen od 1971. do 1981. godine. Međutim, tokom devedesetih godina prošlog veka industrijski razvoj se smanjio, a samim tim su pogoršani uslovi života i rada, što je uslovalo narastajući trend negativnih migracija, a takvo stanje traje i do današnjih dana.

Ekonomija

Ekonomska situacija u Novoj Varoši se znatno pogoršala u poslednjih 20 godina (tabela ispod), i sistemski rizici su i ovde isti kao i u drugim delovima Srbije.

Narodni dohodak opštine Nova Varoš u odnosu na Republiku Srbiju

godina:	1982.	1983.	1984.	1985.	1986.	1989.	1991.	2002.	2005.
odnos:	124%	119%	121%	120%	109%	85%	73%	56%	57,7%

U Novoj Varoši je registrovano oko 400 privatnih subjekata, koji su uglavnom koncentrisani u sektoru drvo-prerade (oko 180 pilana) i usluga (restorani, prodavnice, kafici). Preduzeća, kako privatna tako i ona u državnom/društvenom vlasništvu, najčešće su mala. Osnovni problem u ovoj oblasti je strukturalna nezaposlenost, prouzrokovana propadanjem drvno-prerađivačke, tekstilne i obućarske industrije (D.P. "Inova"- Kokin Brod, D.P. "Ineks - napredak", Fabrika trikotaže "Sloboda", D.P. "Zlatar - obuća", D.P. "Gumara" i dr.), koje su ranije bile odgovorne za oko 70% industrijske proizvodnje u opštini.

Privatizacija u Novoj Varoši odvija se veoma sporo. Samo 6 preduzeća (malih i srednjih, sa oko 800 zaposlenih - A.D. "Ineks - Nova Varoš", A.D. "Zlatar

plast", A.D. "Sloga", "Plastika", A.D. "Zlatar - ugostiteljstvo" i G.P. "Radnik") je privatizovano. Devet preduzeća koja su u društvenom vlasništvu su u stečajnom postupku.

Jedan od najvećih problema Nove Varoši je visok stepan nezaposlenosti koji je mnogo veći od republičkog proseka.

Posledice ekonomske krize tokom devedesetih godina prošlog veka dovele su do pada ekonomske aktivnosti države i značajnog pada broja zaposlenih. Taj trend se nastavlja i nakon društvenih promena u 2000. godini kao posledica sprovođenja mera privrednih reformi (privatizacija i restrukturiranje velikih privrednih sistema). U periodu 2003 - 2004. godina dolazi do porasta broja zaposlenih za 937, dok u 2005. godini ponovo dolazi do pada zaposlenih (297).

Pocev od 2003. godine, naglo se povećava broj lica koja samostalno obavljaju delatnost, a u poredenju sa 2001. godinom, u 2005. godini ovaj broj je uvećan za 5,5 puta. Prema sektorima privredne delatnosti, najveći broj zaposlenih u posmatranom periodu pripada prerađivačkom sektoru. Podaci ukazuju na smanjenje apsolutnog i relativnog broja zaposlenih u svim značajnim sektorima, poput prerađivačke industrije, trgovine, poljoprivrede i ugostiteljstva.

Starosna struktura nezaposlenih pokazuje da je najbrojnija kategorija stanovništva srednjih godina (41-50), koja zauzima 30,51%. Visok udeo ove kategorije stanovništva posledica je propadanja velikih društvenih sistema i njihove privatizacije. Stopa nezaposlenosti u 2005. godini iznosi 40,86%. Na veliki problem nezaposlenosti takode ukazuje i visok nivo radno-aktivnog stanovništva u starosnoj grupaciji od 19 do 40 godina (48,53%) koje nije zaposleno.

Na području opštine Nova Varoš deluje više javnih preduzeća koja su u sastavu kompanija na nivou Republike. Njihova dalja transformacija, proces privatizacije i drugo, rešavaće se u okviru odgovarajućih kompanija. Lokalna zajednica za sada, tu nema skoro nikakve nadležnosti. Javna preduzeća su prikazana u tabeli:

Pregled javnih preduzeća sa teritorije opštine Nova Varoš i broj zaposlenih

Redni broj	Javna preduzeća	Broj zaposlenih
1.	EPS - Limske hidroelektrane	187
2.	EDP - pogon ED Nova Varoš	48
3.	AD "Telekom" - Srbije, jedinica Nova Varoš	16
4.	PTT saobraćaja Srbije - jedinica poštanske mreže Nova Varoš	22
5.	"Srbijašume" - Šumska sekcija Nova Varoš	32
	Ukupno zaposleno:	305

Prema podacima Narodne banke Srbije na kraju 2005. godine u opštini Nova Varoš bilo je aktivno 95 preduzeća. Preko 91,58% su mala preduzeća, dok

preduzeća srednje veličine ima ukupno 8 (8,42%). Dominantan oblik organizovanja koji učestvuje sa 67,3% u svim oblicima organizovanja čine DOO i OD (sa po 50%). Procentualno, najveće učešće u privrednim sektorima ima trgovina - 40% od svih aktivnih preduzeća, zatim sledi prerađivačka industrija sa 24,21% i poljoprivreda sa 8,42 %.

Po podacima Narodne banke Srbije u opštini Nova Varoš egzistira ukupno 440 radnji. Kao što je to slučaj na nivou Republike Srbije, najveće učešće po sektorima imaju radnje iz oblasti trgovine (40%).

Privatna svojina u narodnom dohodku u 2005. godini učestvuje sa 68%. Imajući u vidu da se i dalje nastavlja proces tranzicije naše privrede koji karakteriše postepeni završetak procesa privatizacije, jasno je da će učešće privatne svojine u ostvarenju narodnog dohodka i dalje rasti.

Poljoprivreda

U Novoj Varoši ima više od 2800 registrovanih poljoprivrednih gazdinstava. Poljoprivredni potencijali su ograničeni velikom nadmorskom visinom i uticajem sezonskih klimatskih uslova. Međutim, i pored toga, postoje uslovi za razvoj i tržišno privređivanje u određenim oblastima poljoprivredne proizvodnje, i to: krompira, šargarepe, ovasa i ječma, heljde, krmnog bilja, veštačkih livada i lekovitog bilja. Postoji mogućnost razvoja stočarske proizvodnje. Tu se pre svega misli na mlečno govedarstvo, uzgoj ovaca i koza, te prerada mleka i mlečnih proizvoda, uzgoj kvalitetne ribe i pčelarstva.

U opštini Nova Varoš postoje određeni lokaliteti za kvalitetnu proizvodnju jagodičastog voća (malina, kupina, ribizla, jagoda, borovnica), a u nižim područjima može se gajiti šljiva, jabukea, kruška i drugo voće.

Na području Nove Varoši dosta je razvijen otkup i prerada šumskih plodova i lekovitog bilja, a pre svega pečurke.

80% od ukupne poljoprivredne površine je zemljište individualnih poljoprivrednih do macinstava, (oranice, bašte i vocnjaci 100%, livade 95%, a pašnjaci 60%). Možemo zaključiti da društvena preduzeća (zadruga) gotovo i nemaju poljoprivrednu proizvodnju.

Usluge za poljoprivrednike pružaju dve institucije:

- Zavod za poljoprivredu „Moravica“ iz Užica pruža različite vrste savetodavnih usluga, i
- Veterinarska stanica Nova Varoš pruža usluge iz oblasti veterinarske medicine na terenu.

U Novoj Varoši ne postoji Služba za maticenje stoke, pa su poljoprivrednici uskraceni za tu vrstu usluge.

Turizam

Na teritoriji opštine Nova Varoš postoje i značajni kapaciteti za smeštaj turista čiji pregled je predstavljen tabelom:

Objekat	Broj ležajeva
Hotel "Panorama"	240
RH centar "Zlatar"	300
Hotel "Jezero"	80
Šumarska kuća	16
Vila "Jelena"	33
Vila Zlatar	14
Motel-Zlatarsko jezero	20
Motel Vrelo	13
Motel Vihor	16
privatni smeštaj	316
UKUPNO	1048

Turizam je jedan od najvažnijih potencijala koji je potrebno razvijati kao bi se poboljšale ekonomske, pa tako i opšte društvene prilike u Opštini Nova Varoš.

Novovaroški kraj zbog svojih prirodnih odlika predstavlja izuzetan potencijal za razvoj zimskog i letnjeg sportsko rekreativnog turizma, ali i ruralnog i zdravstvenog (banjskog) turizma. Trenutno je u toku adaptacija postojećih i izgradnja novih terena za ski sportove (žičare i staze). Gotovo svaka mesna zajednica raspolaže sa po kompleksom otvorenih sportskih terena, a u samom gradu ih je nekoliko. U toku 2009. godine otvorena je i sportsko-školska dvorana sa kapacitetom od 500 gledalaca, a urađena je i tehnička dokumentacija za dovršetak radova na velikom sportskom kompleksu "Branoševac" u samom gradu. Trenutno, Republika Srbija prema važećim Evropskim standardima 6% svoje teritorije tretira kao prirodna dobra od izuzetnog značaja, a Opština Nova Varoš 12,5% svoje teritorije štiti pod okriljem Vazdušne banje "Zlatar" i Specijalnog rezervata prirode "Uvac" što predstavlja njenu značajnu komparativnu prednost u odnosu na druge opštine u Republici i okruženju.

Infrastruktura

Nova Varoš se nalazi na magistralnom putu M-21, na pola puta od Beograda do Jadranskog mora. Sva naseljena mesta u opštini Nova Varoš su povezana putnom mrežom sa centrima mesnih zajednica, a potom i gradom (60 km

regionalnih puteva i 197 km lokalnih puteva od kojih je oko 80%). Mreža nekategorisanih puteva je dužine preko 300 km.

Jugozapadnom stranom Nove Varoši, uz dolinu reke Lim, prolazi pruga Beograd - Bar. Za potrebe opštine Nova Varoš, njenih građana i privrede, izgrađena je železnička stanica Bistrica koja je od grada udaljena 17 km.

Većina mesnih zajednica ima izgrađene vodovodne objekte, mada veliki broj domaćinstava ima individualno vodosnabdevanje. Poseban problem predstavlja zaštita kaptaža, crpnih stanica, rezervoara i dotrajali cevovodi.

Sva naseljena mesta, a praktično i sva domaćinstva u njima, imaju električnu energiju i uredno snabdevanje tokom cele godine.

Sva naseljena mesta su pokrivena telefonskom mrežom. U svim mesnim centrima postoji jedinica gradske pošte, a sva naseljena mesta preko poštanskih radnika koriste usluge javnog preduzeća Pošte.

Lokalna samouprava

U skladu sa novim Zakonom o lokalnoj samoupravi i Opština Nova varoš je definisana kao osnovna teritorijalna jedinica u kojoj se sprovodi lokalna samouprava. Opštinska tela su Skupština opštine, Predsednik opštine i Opštinsko veće. Novi Zakon počeo je da se primenjuje posle lokalnih izbora održanih u septembru 2004. godine.

Zakon propisuje da lokalna uprava može da ima organizacione jedinice i u okviru svoje interne strukture. Načelnik uprave je vodeće lice u lokalnoj upravi i njega postavlja Skupština opštine.

Prava i obaveze opštine reguliše Zakon o lokalnoj samoupravi (Član 18). Osim zadataka i aktivnosti navedenih u članu 18 Zakona o lokalnoj samoupravi, Republika može da prenese i neke druge funkcije na lokalnu samoupravu.

U opštinskoj upravi radi 63 lica (od toga 20 sa fakultetskim obrazovanjem) u okviru tri opštinska odeljenja. Međutim, opštinski budžet finansira ukupno oko 140 radnika. Osim zaposlenih u Opštinskoj upravi, ovaj broj uključuje i radnike tzv. indirektnih korisnika opštinskog budžeta (kao što su zaposleni u obdaništu; institucijama kulture - Gradska biblioteka i Dom kulture; turističkoj organizaciji; opštinskom mediju "Zlatarske novosti" i Direkciji za izgradnju opštine Nova Varoš)

Opštinski budžet (2005. godine) iznosi 149,341,000,00 dinara (blizu 2 miliona evra). Uobičajeni opštinski prihodi su porez na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, te naknade za oglašavanje i druge komercijalne aktivnosti.

U Srbiji je ostvaren značajan napredak u pogledu decentralizacije i uspostavljanja lokalne samouprave (pogotovu predlog novog Ustava vraća mnoga od ovlašćenja a prevashodno i imovinu), ali problem je i dalje u nedostatku kapaciteta, efikasnosti, resursa i transparentnosti.

Osim Zakona o lokalnoj samoupravi, Skupština Srbije je donela zakon, 2006. godine, kojim se reguliše visina transfernih sredstava od poreza na dodatnu vrednost prebacuje se lokalnim samoupravama na mnogo transparentniji način. Pošto je Nova Varoš jedna od najnerazvijenijih opština u Srbiji, 79% lokalnog budžeta se sastoji od sredstava prebačenih od centralne vlade i ustupljenih poreza na lične dohodke. Porezi na dodatnu vrednost se naplaćuju na republičkom nivou i zatim se doznačavaju opštini.

Nova Varoš je takođe i član Stalne konferencije gradova i opština, nacionalne asocijacije lokalnih vlasti u Srbiji, koja je posvećena ojačavanju saradnje i dijaloga među opštinskim vlastima, i koja podržava njihove inicijative pred centralnom vladom i čuva informacije o pitanjima važnim za gradove i opštine.

Obrazovanje

U Novoj Varoši postoje 2 srednje škole – Gimnazija i Tehnička škola. Postoji 6 matičnih osnovnih škola sa 12 četvorogodišnjih i jednim osmogodišnjim isturenim odeljenjem, koje se nalaze po selima. Ukupan broj nastavnika i profesora u osnovnom i srednjem obrazovanju iznosi 192 (132 u osnovnim i 59 u srednjim školama). Pregled broja učenika po godinama dat je u tabelama ispod.

Pregled broja učenika osnovnih škola opštine Nova Varoš									
G o d i n e									
	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2001	2004/05	2005/06
Ukupno	2243	1874	3734	3203	2380	2541	1947	1609	1585

Ukupan broj učenika srednjih škola								
	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2001	2005
Ukupno:	18	14	72	537	827	695	783	759

Zdravstvo

Nova Varoš ima Dom zdravlja Nova Varoš i Isturen odeljenje Opšte bolnice Užice u Novoj Varoši sa ukupno 140 zaposlenih, od toga 28 lekara. U okviru Doma zdravlja rade dve zdravstvene stanice u mesnim centrima: Radoinja i Jasenovo i pet zdravstvenih ambulanti u selima. Pored toga, u opštini Nova Varoš postoji Zavod za prevenciju, lečenje i rehabilitaciju kardiovaskularnih oboljenja "Zlatar" koji je podignut u lepom pejzažnom prostoru vazdušne banje - planine Zlatar, na nadmorskoj visini od 1230 metara i u njemu je zaposleno 83 radnika.

Informisanje

Građani opštine Nova Varoš informišu se neposredno kroz raznovrsne oblike okupljanja, preko lokalnog informativnog glasila "Zlatarske novosti" i samo jedne lokalne radio stanice "Zlatar".

Sva naselja su pokrivena prvim i drugim - programom RTS-a, a mesna zajednica Nova Varoš koristi kablovsku televiziju D.O.O. "Link" Nova Varoš.

2. INDIKATORI

Indikatori održivog razvoja definišu područje koje povezuje ekonomiju, zaštitu životne sredine i društvene delatnosti. Primarna uloga indikatora je da prati i izveštava o napredku tokom procesa implementacije strategija održivog razvoja.

Indikatori koji su korišćeni za profilisanje lokalne zajednice i koje treba koristiti za godišnje praćenje i izveštavanje su odabrani sa zvanične liste indikatora Nacionalne Strategije održivog razvoja Republike Srbije

Izveštaj o održivosti, kao krajnji proizvod analize trenutnog stanja, je godišnja publikacija kojom se sve zainteresovane strane i građani informišu o statusu implementacije Strategije održivog razvoja i lokalnim trendovima održivosti. Ovaj izveštaj treba raditi jednom godišnje i on obuhvata evaluaciju dole navedenih indikatora.

Pomenuti indikatori su definisani zajedničkim radom predstavnika svih opština uključenih u Projekat Exchange 2. Set indikatora obuhvata dve podgrupe:

- a) **indikator održivosti** (koji su dati u Nacionalnoj Strategiji održivog razvoja Republike Srbije i Milenijumskim razvojnim ciljevima, a na kraju integrisani u lokalne indikatore), i
- b) **indikator učinka**, za evaluaciju efikasnosti procesa implementacije Strategije održivog razvoja.

Radne grupe su ovu listu indikatora dopunile dodatnim skupom indikatora u toku svojih aktivnosti na izradi Strategije.

ŽIVOTNA SREDINA - VODA

Indikator 1 - Kvalitet površinskih voda

Kvalitet površinskih voda EBI indeks	EBI indeks, 2005	EBI indeks, 2006	EBI indeks, 2007
Opština	II/III	II	II/III

Izvor podataka

Republički hidrometeorološki zavod Srbije, HM stanica Prijepolje

Napomena: U Srbiji se ne koristi EBI indeks. Uredbom o klasifikaciji voda izvršena je opšta podela voda u klase prema njihovoj nameni i radi zaštite života u vodi kroz definisanje graničnih vrednosti osnovnih pokazatelja kvaliteta voda.

Komentar: Površinske vode u Novoj Varoši pripadaju Drinskom slivu. Najznačnija reka na području opštine je Uvac. Na Uvcu su podignute tri hidrocentrale sa tri veštačka jezera: Uvačko, Zlatarsko i Radoinsko. Kapacitet jezera je 5 miliona m³ (po prostornom planu Republike Srbije najveći hidro-potencijal Srbije u pogledu vodosnabdevanja).

Kroz opštinu Nova Varoš jednim delom svoga toka protiče reka Lim. Na Limu se nalazi jedna hidrocentrala koja pripada opštini Nova Varoš.

U opštini se nalazi i veći broj manjih rečica poput Vrševine, Zlatarske reke, Zlošnice, Varoške reka i sl. Sve ove reke se ulivaju u Bistricu koja se uliva u Lim.

Na teritoriji opštine Nova Varoš uprkos bogatom hidropotencijalu nema merenja kvaliteta površinskih voda.

Najveći potencijalni zagađivači vodotokova su kanalizacija (kompletno se izliva u reku Bistricu) i poljoprivreda. U Novoj Varoši nema razvijene industrije i ona ne predstavlja značajniji izvor zagađenja. Potencijalna opasnost može biti nekontrolisani razvoj turizma.

Indikator 2 - Upravljanje otpadnim vodama u gradskim sredinama

Upravljanje otpadnim vodama u gradskim sredinama	Primarno	sekundarno	bez preciscavanja
Republika Srbija 2007	1%	7%	92%
Opština 2005	0%	0%	100%
Opština 2006	0%	0%	100%
Opština 2007	0%	0%	100%

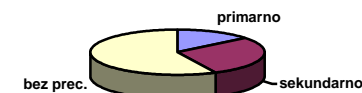
Vrednost indikatora 2005

Vrednost indikatora 2006

Vrednost indikatora 2007

Izvor podataka

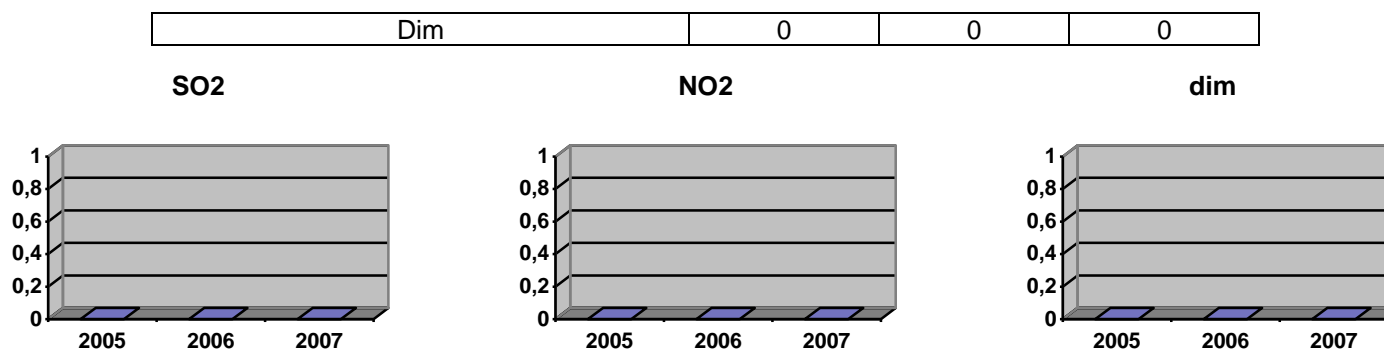
JP "3 septembar", Nova Varoš

Komentar: U opštini ne postoji sistem za prečišćavanje otpadnih voda. Otpadne vode sa teritorije opštine Nova Varoš se ne prečišćavaju već se putem kolektora ispuštaju u Varošku reku tj. reku Bistricu. U Novoj Varoši nema razvijene industrije i ona ne predstavlja značajniji izvor zagađenja. U opštini nije urađen katastar zagađivača, ali je broj preduzeća koja imaju obavezu da urade procenu uticaja na životnu sredinu vrlo mali (svega sedam ustanova i preduzeća). Kanalizaciona mreža po podacima iz 2005. godine pokriva 2.514 domaćinstava i 330 pravnih lica. Ukupna dužina primarne fekalne kanalizacije je 10 km, a kišne 5km. Seoska domaćinstva nemaju kanalizacionu mrežu. Otpadne vode se nekontrolisano ispuštaju u okruženje.

ŽIVOTNA SREDINA - VAZDUH

Indikator 3 - Broj dana sa lošim kvalitetom vazduha

Broj dana sa lošim kvalitetom vazduha	2005	2006	2007
SO ₂	0	0	0
NO ₂	0	0	0

Izvor podatak: RHZ Srbije

Napomena: U opštini nema mernih mesta. Korišćen je podatak RHZ Srbije sa najbližeg mernog mesta u opštini Sjenica.

Komentar: Generalno posmatrano kvalitet vazduha u opštini Nova Varoš je dobar što potvrđuje i činjenica da je područje opštine Nova Varoš Uredbom Vlade Republike Srbije proglašeno Vazдушnom banjom.

ŽIVOTNA SREDINA – KORIŠĆENJE ZEMLJIŠTA / BIODIVERZITET

Indikator 4 - Zaštićene oblasti

Zaštićene oblasti	ha	%
Republika Srbija	547.176	6,19
Opština	5.525	9,51

Izvor podataka: Zavod za zaštitu prirode, Beograd

Komentar: Na teritoriji opština Nova Varoš i Sjenica se nalazi specijalni rezervat prirode reke Uvac, ukupne površine 7.543 ha. Rezervat štiti sliv reke Uvac. Reč je o zaštićenom prirodnom dobru I reda. SRP Uvac se na teritoriji opštine Nova Varoš prostire na 5.525 ha. SRP Uvac je poznat po zaštićenim biljnim i životinjskim vrstama, od kojih je svakako najpoznatiji beloglavi sup (najveća kolonija na Balkanu). Uz beloglavog supa, na teritoriji rezervata živi još oko 140 vrsta ptica (suri orao, orao belorepan, kanja, siva čaplja, orao lešinar itd.). Riblji fond u rezervatu je izuzetno bogat plemenitim vrstama ribe (jezerska pastrmka, zlatovčica itd.). Uz bogatu floru i faunu, SRP Uvac je bogat i pećinskim sistemima. Ušački pećinski sistem je najduži u Srbiji (6.185 m). Uredbom Vlade Republike Srbije na prostoru od 3.700 ha proglašena je Vazдушna banja Zlatar za čije čuvanje i unapređenje je zadužena opština Nova Varoš (Zakon o banjama). Ova površina nije prikazana u gore navedenoj tabeli.

ŽIVOTNA SREDINA – KORIŠĆENJE ZEMLJIŠTA

Indikator 5 - Napušteno i zagađeno zemljište

Napušteno i zagađeno zemljište	ha	%
Republika Srbija		
Opština	0	0

Izvori podataka: JP „3 septembar”, Nova Varoš , Ekološka inspekcija

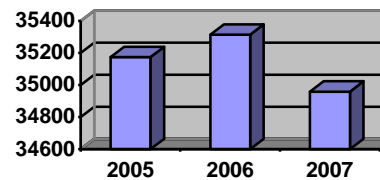
Komentar: U prethodnom periodu je za odlaganje otpada korišćena deponija u selu Draževići. Ova deponija je sanirana i rekultivisana. Trenutno se na ovoj lokaciji nalazi kamenolom. Odlaganje otpada se vrši na smetlištu Duboko, u opštini Priboj. Odlaganje otpada na ovoj lokaciji vrše opštine Nova Varoš, Priboj i Prijepolje. Smetlište je površine oko 1,5 ha. U toku je izgradnja regionalne sanitarne deponije čvrstog komunalnog otpada u opštini Nova Varoš. Ova deponija će pokrivati potrebe odlaganja otpada za opštine Novu Varoš, Priboj, Prijepolje i Sjenicu. Regionalna sanitarna deponija će se prostirati na površini 3,4 ha. U opštini nema napuštenog zemljišta. Nekadašnja velika državna i društvena preduzeća uglavnom ne rade, ali su privatizovana. U značajnoj meri se vrši napuštanje poljoprivrednih površina u udaljenijim selima na kojima je izražen proces zakorovljavanja. Ispitivanja o kvalitetu poljoprivrednog zemljišta nisu vršena, tako da nije moguće utvrditi stepen zagađenosti uslovljen poljoprivrednom proizvodnjom.

ŽIVOTNA SREDINA – LOKALNI SISTEM PREVOZA

Indikator 6 - Javni prevoz

Javni prevoz	2005	2006	2007
Broj putnika u lokalnom putničkom saobraćaju	34850+324	35000+314	34650 +309

Broj putnika u lokalnom saobraćaju

Izvor podataka

Saobraćajna inspekcija, Opština Nova Varoš
Lokalna preduzeća i organizacije sa sopstvenim prevozom radnika
Pegaz d.o.o., Ivanjica, RJ Nova Varoš – Obavljali usluge prevoza u 2007. godini

Komentar

Lokalni prevoz u 2009. godini obavlja Janjušević d.o.o.

Lokalne linije prevoza su

Priboj (preko Rutoša) – tri puta na dan

Priboj (preko Bistrice) – jednom dnevno

Akmačići – dva puta na dan. U toku školske godine postoji dodatni polazak.

Božetići - dva puta na dan. U toku školske godine postoji dodatni polazak.

Božetići (preko Drmanovića) - dva puta na dan. U toku školske godine postoji dodatni polazak.

Centar Zlatar – pet do šest puta na dan

Jasenovo – dva puta nedeljno

U opštini je registrovano oko 25-26 taksista (zavisi od godine).

Zlatarplast, Drinsko-limske hidroelektrane, Varošanka d.o.o. i Zlatarska jezera imaju organizovani prevoz radnika.

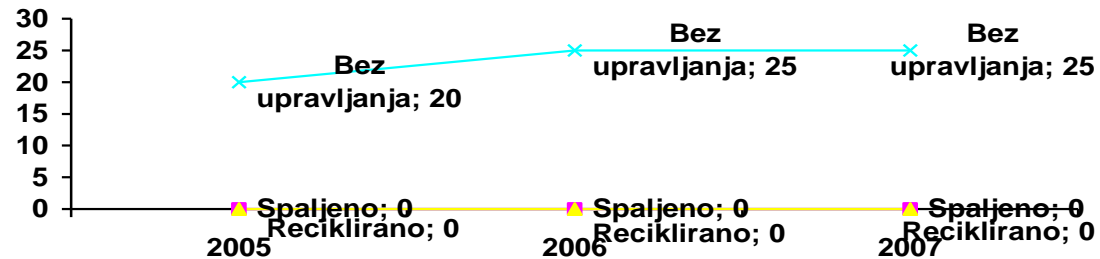
Kroz opštinu prolazi međunarodna pruga Beograd-Bar, ali se ovaj putni pravac ne koristi za lokalni saobraćaj.

ŽIVOTNA SREDINA - OTPAD

Indikator 7 - Opštinski otpad po vrsti odlaganja

Opštinski otpad po vrsti odlaganja	Deponija, t i %	Spaljen otpad, t i %	Recikliran, t i %	Procena kolicine otpada koja završava bez ikakvog upravljanja, %
Republika Srbija 2007				
Opština 2005	19616 t, 80%	0 t	0 t	20%
Opština 2006	20345 t, 75%	0 t	0 t	25%
Opština 2007	20140 t, 75%	0 t	0 t	25%

Otpad po vrsti odlaganja, %

Izvori podataka

JP „3 septembar“, Nova Varoš

Komentar: Ukupna količina otpada, koja se odloži u toku godine je 19.000-21.000 m³. Po podacima iz 2005. godine od 19.000 m³ oko 16.000 m³ se sakuplja od individualnih domaćinstava, a svega oko 1.500 m³ otpada od preduzeća i ustanova. Procena je da se na javnim površinama odloži 1.500 m³. Otpad se prikuplja iz gradske sredine. Prilikom sakupljanja ili odlaganja otpada ne vrši se separacija.

U seoskim sredinama ne postoji organizovano prikupljanje i odvoženje smeća. Ovaj otpad završava bez ikakvog upravljanja, a rezultat toga je stvaranje velikog broja divljih smetlišta u seoskim sredinama.

Na teritoriji opštine se nalazi preduzeće koje radi briketiranje otpada iz primarne prerade drveta. Sem ovog preduzeća prisutno je recikliranje plastičnog otpada u Zlatarplast, Bistrica. Reciklira se plastični otpad nastao u procesu proizvodnje i reciklaža plastične ambalaže u granulate/regenerate. Ne postoje podaci o količini recikliranog otpada u ovim preduzećima.

Od 2009. godine medicinski otpad se na osnovu zakonskih rešenja (Zakon o odlaganju otpada) odvaja na mestu nastanka (lokalna mesta za odlaganje otpada u krugu zdravstvene ustanove). Materijal se dva puta nedeljno odvozi iz zdravstvene ustanove.

Velika preduzeća deponuju otpad koji preuzima i odvozi JP „3 septembar“.

ŽIVOTNA SREDINA - OTPAD

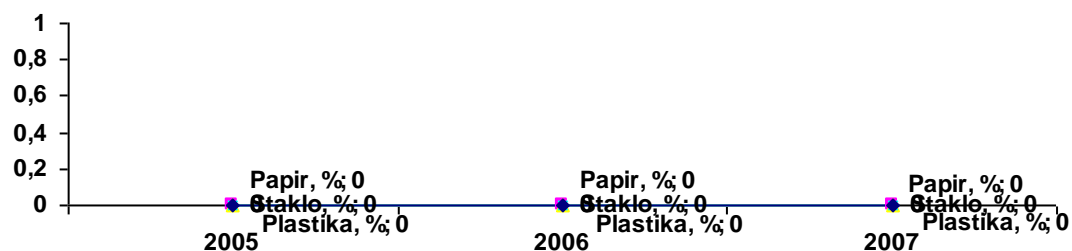
Indikator 8 - Reciklirani otpad

Reciklirani otpad	Ukupno, t	Staklo, t i %	Papir, t i %	Plastika, t i %	Ostalo, t i %
Opština 2005	0 t	0 t	0 t	0 t	0 t
Opština 2006	0 t	0 t	0 t	0 t	0 t

Opština 2007	0 t	0 t	0 t	0 t	0 t
--------------	-----	-----	-----	-----	-----

Reciklirani otpad, %

Izvori podataka

Agencija za reciklažu
JP „3 septembar”, Nova Varoš

Komentar: Prema podacima dobijenim od JP "3 septembar" iz Nove Varoši nema recikliranog otpada. Na teritoriji opštine se nalazi preduzeće koje radi briketiranje otpada iz primarne prerade drveta. Sem ovog preduzeća prisutno je recikliranje plastičnog otpada u Zlatarplast, Bistrica. Reciklira se plastični otpad nastao u procesu proizvodnje i reciklaža plastične ambalaže u granulate/regenerate. Ne postoje podaci o količini recikliranog otpada u ovim preduzećima. Izgradnja regionalne sanitarne deponije predviđa izgradnju i postrojenja za reciklažu.

ŽIVOTNA SREDINA

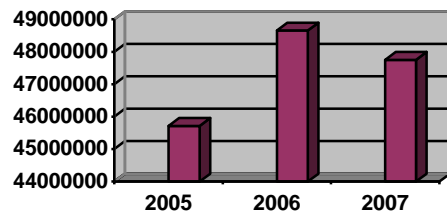
Indikator 9 - Ukupna potrošnja energije podeljena po vrsti goriva

Ukupna potrošnja energije podeljena po vrsti goriva	Struja, KW	Benzin, t	Gas, m3	Nafta, t	Drvo, m3	Ostalo
Republika Srbija 2007						

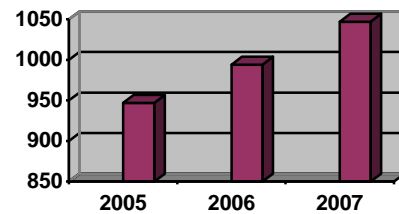

Opština 2005	45714000	947	0	1912	21000	
Opština 2006	48654000	994	0	2012	20000	
Opština 2007	47746000	1047	0	2118	18000	

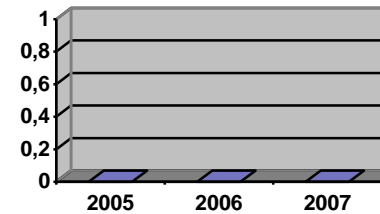
struja, KW

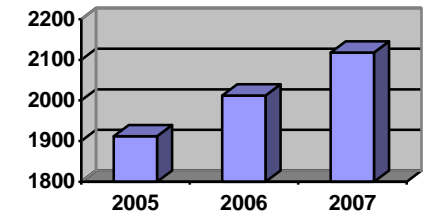
benzin, t

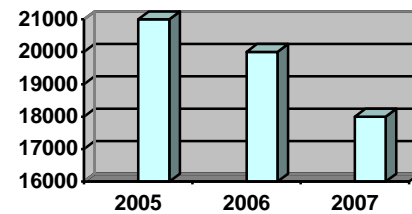
gas, m3

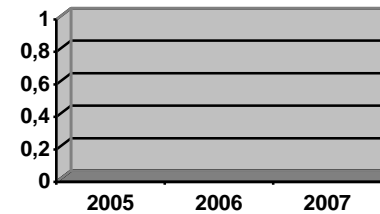
nafta, t

drvo, m3

ostalo

Izvori podataka: Javno preduzeće za proizvodnju, distribuciju i trgovinu električne energije, Lokalna i/ili regionalna preduzeća koja se bave izvorima energije (nafta, gas, itd.)

Komentar: U opštini nema korišćenja gasa, sem za kola. Gas za kola se nabavlja na pumpama van Nove Varoši (nema pumpe za gas).

U opštini Nova Varoš se nalaze tri benzinske pumpe, u Novoj Varoši, Kokinom Brodu i Bistirci. Sve tri pumpe pripadaju istom snabdevaču tako da je podatak o potrošnji benzina i nafte dosta pouzdan, međutim ovi podaci su relativni obzirom da se sve tri pumpe nalaze na magistralnom pravcu Beograd-Podgorica.

Primećan je pad u potrošnji drveta i struje. Za potrošnju drveta na teritoriji opštine podatak je dobijen na osnovu prosečne potrošnje x broj domaćinstava na teritoriji opštine.

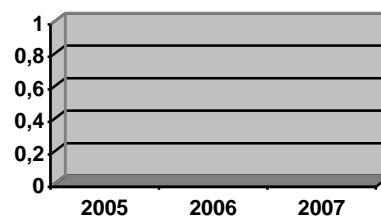
Indikator 10 - Potrošnja obnovljive energije po izvorima

Ukupna potrošnja energije podeljena po vrsti goriva	Hydro energija, KWh	Termo solarna energija, KWh	Solarna energija, KWh	Snaga vetra, vetrenjace, KWh	Biomasa, Kcal	Geotermalna energija

Republika Srbija 2007						
Opština 2005						
Opština 2006						
Opština 2007						

izvor energije koji se koristi

Komentar:

Dobijeni podaci iz EPS-a ukazuju da se snabdevanje strujom vrši is sistema, odnosno da nije moguće odrediti tačan izvor dobijanja struje, niti pak uraditi kvalitetnu procenu. U opštini Nova Varoš se nalaze četiri hidro centrale. Tri hidrocentrale se nalaze na reci Uvac, a jedna na reci Lim. Hidro centrale posluju u sastavu Drinsko-limskih hidroelektrana.

1. HE "Uvac" - Snaga ove HE iznosi 36 MW, a prosečna godišnja proizvodnja je oko 77 miliona kwh.

2. HE „Kokin Brod“ - 22,5 MW

3. HE „Bistrica (Radoinsko jezero)“ – 104 MW

4. HE Potpeč“, Lim – 54 MW.

U planu je izgradnja reverzibilne HE na Limu.

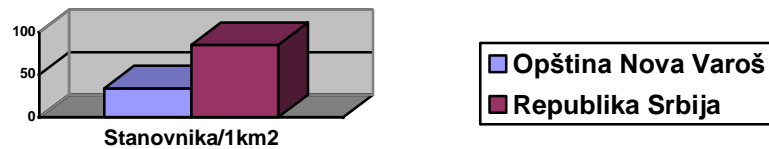
Vodni potencijali opštine omogućavaju dalju izgradnju HE, ali i mini HE obzirom na postojanje malih i brzih reka.

Ostali izvori obnovljive energije se ne koriste.

Stanovništvo, Obrazovanje, kvalitet života**Indikator 11 - GUSTINA NASELJENOSTI**

Opis	Broj stanovnika - popis 2002.	Površina km ²	Gustina naseljenosti u 2002. br. stanovnika/km ²
Republika Srbija	7.498.001	88.361	85
Nova Varoš	19.982	581	34

Gustina naseljenosti u 2002. - br. Stnovnika po 1 km

Izvor podataka: Statistički godišnjak, Opštine u Srbiji, 2003. godine

Komentar:

Prema popisu stanovništva iz 2002. godine, Opština Nova Varoš ima 19.982 stanovnika, koji žive u ukupno 32 naseljena mesta, organizovana u 12 seoskih i jednoj gradskoj mesnoj zajednici. Prema istom popisu, u gradskoj sredini živi 10.335, a u seoskim područjima 9.647 stanovnika.

Gustina naseljenosti u opštini Nova Varoš je značajno manja u odnosu na prosek Republike Srbije.

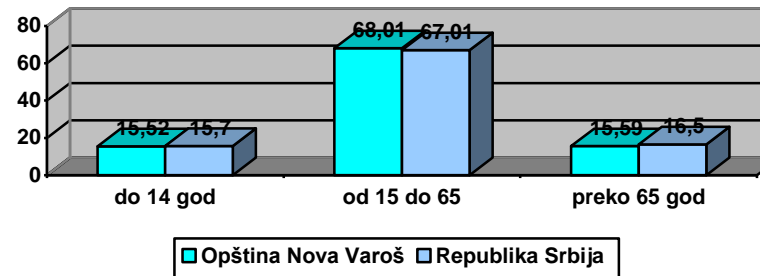
Veliki deo teritorije opštine je nenaseljen, jer je pokriven šumama, vodama i drugim površinama koje nisu pogodne za organizaciju naselja.

Brdsko-planinska konfiguracija terena uslovljava postojanje razuđenih seoskih naselja.

U opštini su prisutne snažne migracije stanovništva u gradske centre, i odumiranje seoskih naselja (starenje sela). Pored povećane migracije, opštinu Nova Varoš karakteriše i negativan prirodni priraštaj (2005. godine u vrednosti od -1,7 na 1.000 stanovnika).

Indikator 12 - STANOVNIŠTVO PREMA STAROSTI

Po popisu 2002.	Ukupno stanovništvo		Stanovništvo do 14 godina starosti		Stanovništvo od 15 do 65 godina starosti		Stanovništvo preko 65 godina starosti		Ucesce stanovništva do 14 godina starosti (%)		Ucesce stanovništva od 15 do 65 godina starosti (%)		Ucesce stanovništva preko 65 godina starosti (%)	
	NV	RS	NV	RS	NV	RS	NV	RS	NV	RS	NV	RS	NV	RS
	19982	7498001	3102	1176770	13590	5232805	3197	1240505	15,52	15,70	68,01	67,01	15,59	16,50

Procenat učešća stanovništva prema starosti

Izvor podataka: Republički Zavod za statistiku, Publikacija – Godišnjak Opštine u Republici Srbiji, 2003.

Napomena

U razmatranje nije ušao kontigent stanovništva za koje ne postoje podaci o starosti, ali ovaj broj je vrlo mali pa ne bi ni uticao na procentualne pokazatelje.

Komentar:

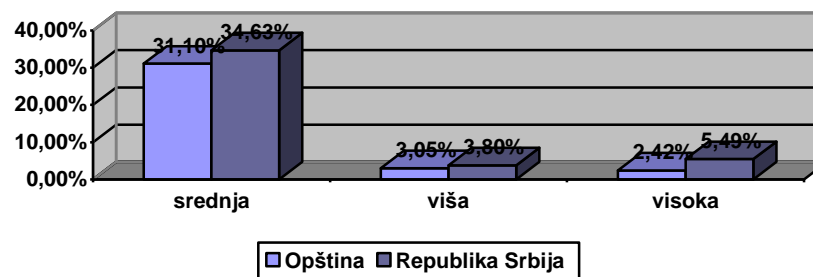
Starosna struktura stanovništva u opštini Nova Varoš je neznatno povoljnija u odnosu na prosek Republike Srbije. Razlike u udelu stanovništva starosti do 14. godina gotovo da i nema. U opštini (68,01%) je nešto veći udeo radno sposobnog stanovništva (starosti 15-65 godina) u odnosu na prosek Republike Srbije (67,01%). Takođe, u opštini Nova Varoš (15,59%) je manji udeo starog stanovništva u odnosu na prosek Republike Srbije (16,50%).

Starosna struktura stanovništva ukazuje na dobar radni potencijal opštine.

Indikator 13 - UDEO STANOVNIKA SA ZAVRŠENOM SREDNJOM, VIŠOM I VISOKOM ŠKOLOM

God	Ukupno stanovništvo		Stanovništvo sa srednjom školom		Stanovništvo sa visom školom		Stanovništvo sa visokom školom		Ucesce stanovništva sa srednjom školom (%)		Ucesce stanovništva sa visom školom (%)		Ucesce stanovništva sa visokom školom (%)	
	Nova Varoš	RS	Nova Varoš	RS	Nova Varoš	RS	Nova Varoš	RS	Nova Varoš	RS	Nova Varoš	RS	Nova Varoš	RS
Po popisu u 2002	19982	7498001	6215	2596348	611	285056	483	411944	31.10	34.63	3.06	3.80	2.42	5.49

Procentat učešća stanovništva prema stručnoj spremi

Izvor podataka: Republički Zavod za statistiku, Publikacija – Godišnjak Opštine u Republici Srbiji, 2003.

Komentar:

U Novoj Varoši postoje dve srednje škole (Gimnazija Pivo Karamatijević i Tehnička škola) i šest matičnih osnovnih škola sa 12 četvorogodišnjih i jednim osmogodišnjim isturenim odeljenjem, koji se nalaze po selima. U opštini nema visokoobrazovne institucije.

Kvalifikaciona struktura stanovništva u Novoj Varoši je značajno lošija u poređenju sa prosekom Republike Srbije. Neznatne razlike se javljaju samo kod udela stanovništva sa višom školskom spremom, međutim opština Nova Varoš ima značajno manji udeo stanovništva sa srednjom i visokom stručnom spremom u odnosu na prosek Republike Srbije. Ovaj podatak je posebno zabrinjavajući kod udela stanovništva sa visokom stručnom spremom i može biti problem u daljem ekonomskom, društvenom i kulturnom razvoju opštine.

Uzroci velikih odstupanja u poređenju sa Republikom, i malog udela stanovništva sa visokom stručnom spremom su brojni, a svakako najvažniji je nezaposlenost, odnosno nemogućnost zapošljavanja.

Indikatori uslova života i blagostanja

Indikator 14 - Dužina puteva u km po km²

Opis	Dužina puteva u km	Površina km ²	Dužina puteva u km po km ²
Republika Srbija	38436	88361	0,50
Nova Varoš	509	581	0,876

Izvor podataka: Republički zavod za statistiku, Publikacija – Godišnjak Opštine u Republici Srbiji, 2008.

Komentar:

Opština Nova Varoš ima veliku dužinu puteva u km po km² u odnosu na opštine slične veličine i prosek Republike Srbije.

Nova Varoš se nalazi na magistralnom putu M-21, Beograd-Podgorica.

Sva naseljena mesta u opštini Nova Varoš su povezana putnom mrežom sa centrima mesnih zajedica.

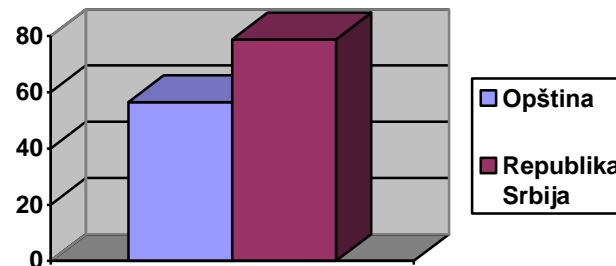
Od ukupne dužine puteva, 42 km puta je magistralni, 60 km je regionalni, a 407 km je lokalni kolovoz. Ukupna dužina magistralnog puta je savremeni kolovoz. Od ukupno 60 km regionalnog, 53 km pripada savremenom kolovozu, dok od ukupne dužine lokalnog puta 38 km je savremeni kolovoz.

Posojeća putna mreža u opštini, međutim, nije u zadovoljavajućem stanju. Uzrok ovom relativno lošem stanju razvijenosti putne mreže na teritoriji Opštine Nova Varoš je pre svega karakteristični brdsko-planinski reljef opštine kao i udaljena i razuđena sela. Značajan deo lokalne putne mreže zbog toga nije asfaltiran, dok su asfaltirani lokalni putevi u lošem stanju. Lokalni i regionalni putevi nemaju širinu koju zahtevaju tehnički standardi.

Kroz Novu Varoš prolazi pruga Beograd-Bar u dužini od 20-tak kilometara. Jedina železnička stanica na teritoriji opštine je u Bistrici. Na pruzi nema lokalnog saobraćaja.

STANOVNIŠTVO, OBRAZOVANJE, KVALITET ŽIVOTA**Indikator 15 - Procenat domaćinstava sa sigurnim pristupom vodi za piće**

Opština	Ukupan broj domaćinstava	Broj domaćinstava priključenih na vodovod	Procenat domaćinstava sa sigurnim pristupom vodi za piće
Republika Srbija	2521190	1986259	78.78
Nova Varoš	6305	3560	56.46

Procenat domaćinstava sa

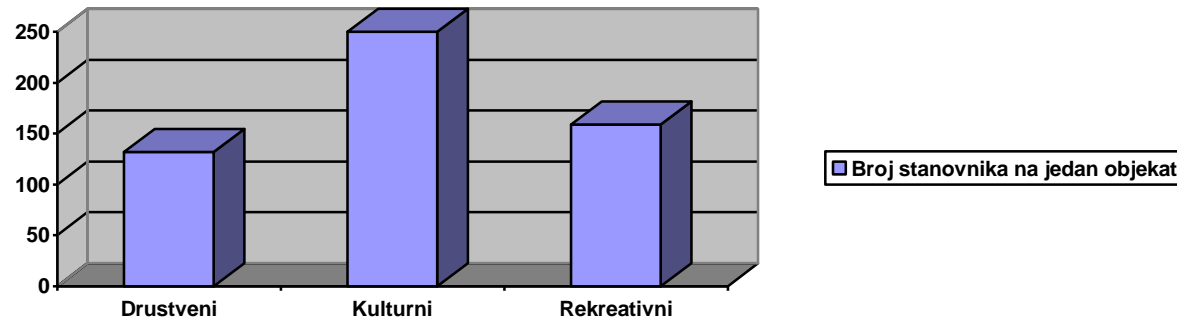
Republički zavod za statistiku, Godišnjak "Opštine u Srbiji, 2008"

Komentar

Uprkos bogatom vodnom potencijalu u opštini, u Novoj Varoši je udeo domaćinstava sa sigurnim pristupom vodi za piće značajno manji u odnosu na prosek Republike Srbije. Grad Nova Varoš ima šest izvora vode, i svi su povezani sa centralnim gradskim vodovodom. Ukupna dužina gradskog vodovoda je 52,48 km. Vodovodni priključci pokrivaju naseljeno mesto Nova Varoš, deo turističke zone Zlatara i deo sela Drmanovići. U toku je priključivanje na vodovodnu mrežu dela naselja Vionik. Planirano je da ovi radovi budu završeni do 2009. godine, kada će na vodovod biti priključeno još oko 150 domaćinstava. Određen broj sela, odnosno domaćinstava, koristi lokalne, seoske, vodovode. Nalaze se u mesnim zajednicama Radonja, Vraneši, Akmačići... Ovi vodovodi nisu prikazani u statističkim podacima. JP ne upravlja ovim vodovodima. Upravljanje seoskim vodovodima je slabo (npr. nema hlorisanja vode). Ne postoje zvanični podaci o broju domaćinstava koja koriste seoske vodovode.

Indikator 16 - Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti

Opština	Ukupan broj stanovnika	Broj društvenih objekata	Broj kulturnih objekata	Broj objekata za rekreaciju	Broj stanovnika na jedan društveni objekat	Broj stanovnika na jedan objekat kulture	Broj stanovnika na jedan rekreativni objekat
Nova Varoš	19982	5	2	20	3996	9991	999

Izvori podataka: Republički zavod za statistiku, Godišnjak "Opštine u Srbiji, 2008"
Podaci odeljenja za društvene delatnosti opštine.

Komentar

Podatci su prikupljeni od strane opštinskih institucija. Ne mogu se uzimati u obzir kao statistički podaci iz razloga što pojedini objekti nisu kulturni ili društveni. Ovi objekti se povremeno koriste. Npr. selo Akmačići nema društvenih ili kulturnih objekata, ali se sale u osnovnoj školi često koriste za održavanje različitih kulturnih manifestacija,

odnosno u svrhu okupljanja koja imaju društveni karakter, a tiču se pomenute mesne zajednice.

Kulturni objekti koji su uzeti u razmatranje su:

1. Dom kulture „Jovan Tomić” u Novoj Varoši koji raspolaže jednom većom salom koja ima više namensku upotrebu (bioskop, pozorište, koncerti i sl.), i više manjih sala multifunkcionalne namene (fonetska sala, galerijski prostor itd.),
2. Biblioteka „Jovan Tomić” u Novoj Varoši (biblioteka, mala - kamerna scena)

Društveni objekti uzeti u razmatranje su:

1. Dom kulture „Jovan Tomić” u Novoj Varoši,
2. Biblioteka „Jovan Tomić” u Novoj Varoši
3. Dom penzionera u Novoj Varoši
4. Sala MZ Bistrica
5. Sala „starog hotela” u Radoinji (vlasništvo Rekrea Tursa ali se koristi u svrhe društvenih okupljanja)

U opštini su aktivni

1. Kulturno umetničko društvo Doma kulture (postoji od 1977.)
2. Amatersko pozorište Doma kulture (postoji od 1965.)
3. Plesni klub Doma kulture (postoji od 1995.)

U opštini Nova Varoš postoji 12 aktivnih sportskih klubova. Svi klubovi su udruženi u Sportsko društvo „Zlatar”, Nova Varoš, koji je deo TSU „Zlatar” Nova Varoš. Sportski klubovi su formirani kao udruženja građana. Klubovi okupljaju decu i omladinu, a najveće interesovanje je za lov i ribolov, fudbal, skijanje i karate. Ukupan broj sportista koji su učlanjeni u klubove je preko 1.000.

Objekti za rekreaciju uzeti u razmatranje su:

Sportski kompleksi u Novoj Varoši po naseljima											
Naselje	Tip objekta		Sadržaji								Druge napomene
	Otvoren	zatvoren	veliki fudbal	mali fudbal/rukomet	košarka	Odbojka	tenis	stoni tenis	bazen	Ski staza (dužina staze sa žičarom <i>m</i>)	
Naselje, NV	x			x	x	X	x				Naziv naselja je Naselje
Branoševac, NV	x		x	x							
Zebinovac, NV	x			x		X					
Gimnazija NV		x		x	x	X		x			Školska sportska dvorana sa 500 sedišta u gledališt

												u
Osnovna škola, NV	x	x			x	X			x			Zatvorena sala i dva dodatna terena
Šanac, NV	x			x								
Brdo, kod Hotela PANORAMA	x			x	x				x	x	300	Bazen je zatvoren
Brdo, kod Spec. bolnice ZLATAR	x			x	x	X			x	x	100	Bezen je zatvoren ; teretana
Briježđa, NV	x										200	Dužina koja je trenuno u funkciji, nakon završetka izgradnje staza će imati 1000m dužine
Selo Akmačići	x		x									
Selo Bistrica	x			x	x	X						
Selo Vraneša	x			x	x	X						
Selo Donja Bela Reka	x			x								
Selo Draževići	x			x	x	X						
Selo Jasenovo	x		x									
Selo Negbina	x				x							
Selo Radoinja	x	x		x	x	X			x			U obzir je uzeta zatvorena sala u OŠ
Selo Rutoši	x			x	x	X						

Najvažniji sportski tereni u opštini su

- školsko-gradska sportska dvorana sa 500 sedišta,. Nalazi se na prostoru Gimnazije i Tehničke škole.
- Tereni za male sportove u naselju Branoševac. Nalaze se po jedan teren za rukomet, odbojku, košarku i tenis sa tribinama i osvetljenjem (za oko 1.000 gledalaca). Tereni imaju tartan podlogu.
- Fudbalski stadion „Branoševac“. Teren ima kapacitet od oko 3.000 sedišta, a deo tribina je pokriven krovom. Stadion ima atletsku stazu sa šest pruga i svlačionicu.

Iz ove analize evidentno je da je broj društvenih i kulturnih objekata u Opštini Nova Varoš izrazito mali, međutim treba imati na umu da se objekti seoskih škola često koriste u ovu svrhu.

Broj sportskih objekata, tj. Objekata za rekreaciju, u Opštini Nova Varoš je relativno veliki. Gotovo svaka mesna zajednica ima sportske terene.

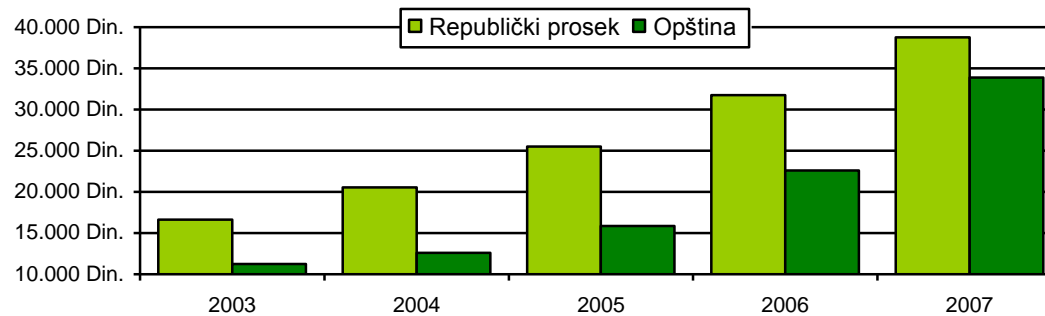
Opština ima za cilj u narednom periodu da poveća broj sportskih objekata. Prioritet je završetak izgradnje skijališta Briježda. U planu je, takođe, završetak gradnje velike sportske dvorane u naselju Branoševac. U seoskim sredinama se planira izgradnja novih sportskih terena. Konfiguracija terena, i strateška orijentacija opštine ka razvoju turizma, pružaju mogućnost i zahtevaju razvoj „alternativnih“ vidova rekreacije (šumske staze pogodne za šetanje, jezera pogodna za plivanje, veslanje, sportski ribolov itd., seoski putevi pogodni za biciklizam i sl.)

EKONOMSKI RAZVOJ

Indikator 17 - Prosečna bruto zarada

Prosečna bruto zarada u RSD	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Republika Srbija	16612	20555	25514	31745	38744
Nova Varoš	11226	12579	15838	22582	33875

Prosečna bruto zarada

Republički zavod za statistiku, Godišnjak "Opštine u Srbiji, 2004-2008

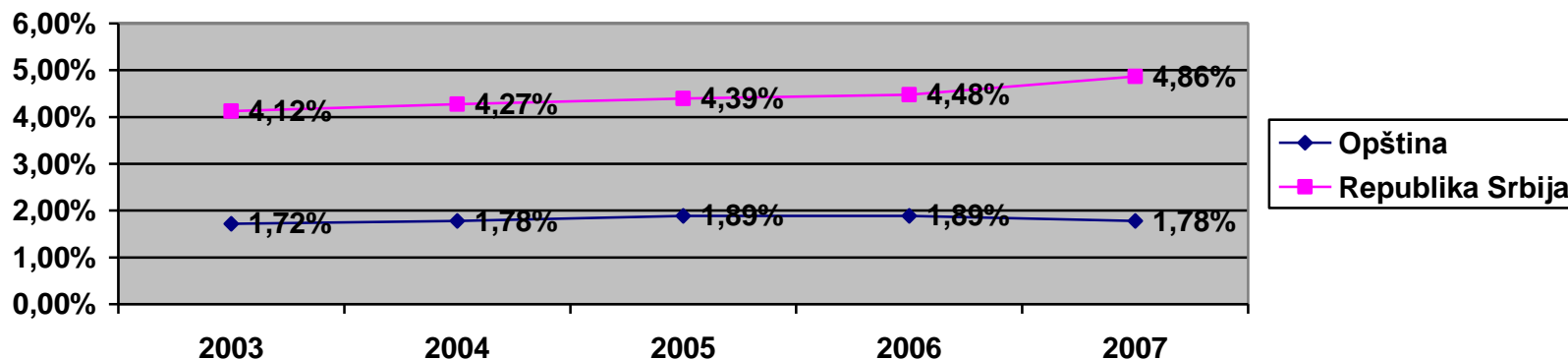
Komentar: U opštini je prisutan trend rasta bruto zarada u periodu 2003-2007. godine. Prosečna bruto zarada se u posmatranom periodu povećala skoro 300%. Intenzivniji rast bruto zarada se javlja u 2006. i 2007. godini. Uprkos stalnom povećanju, prosečna bruto zarada u opštini je značajno ispod proseka Republike Srbije. Zaostajanje za prosekom Republike Srbije je bilo posebno izraženo u periodu 2003-2005. godine. U 2006. i 2007. godini je ova razlika značajno smanjena. U 2007. godini je prosečna bruto zarada po zaposlenom u Opštini Nova Varoš iznosila 87% od proseka Republike Srbije.

STANOVNIŠTVO, OBRAZOVANJE, KVALITET ŽIVOTA

Indikator 18 -Učešće korisnika socijalne zaštite u ukupnom stanovništvu (%)

Godina	Ukupan broj stanovnika		Broj korisnika socijalne zaštite		Ostvareno učešće (%)	
	RS	Nova Varoš	RS	Nova Varoš	RS	Nova Varoš
2003.	7498001	19982	309123	343	4.12	1.72
2004.	7498001	19982	320281	356	4.27	1.78
2005.	7498001	19982	329530	377	4.39	1.89
2006.	7498001	19982	335746	377	4.48	1.89
2007.	7498001	19982	364750	356	4.86	1.78

Učešće korisnika socijalne zaštite u ukupnom stanovništvu

Izvor podataka

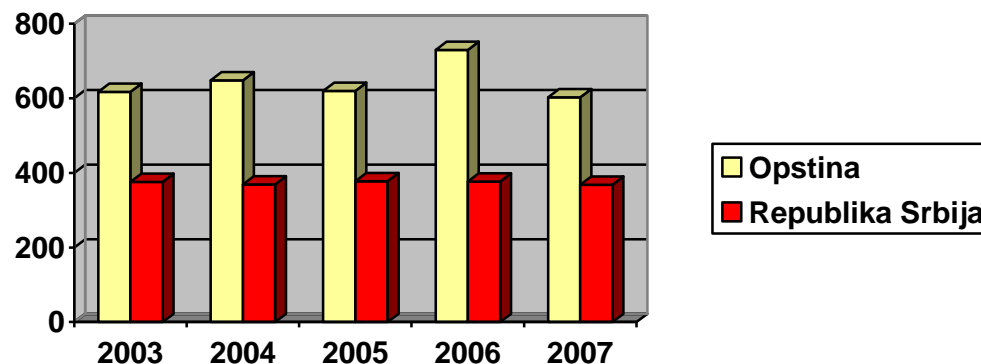
Republički zavod za statistiku, Godišnjak "Opštine u Srbiji, 2004-2008"

Komentar: Opštinski Centar za socijalni rad Nova Varoš nosilac je socijalne zaštite u opštini. Nova Varoš nema gerontološki centar, zavod za zbrinjavanje odraslih, kao ni domove za zbrinjavanje dece bez roditeljskog staranja. U opštini Nova Varoš ima izuzetno malo korisnika socijalne zaštite, i njihov broj varira od 343 (2003. godine) do 377 (2005. i 2006. godine). Broj maloletnih lica koja koriste socijalnu zaštitu je izuzetno mali (svega 73 lica u 2007. godini), a dominantna kategorija su maloletna lica sa ugroženom porodičnom situacijom (42 osobe u 2007. godini). Osnovnu kategoriju korisnika socijalne zaštite čine punoletna lica (283 osobe u 2007. godini). U ovoj kategoriji dominiraju ostarela lica (132 osobe), dok je znatno manji broj materijalno neobezbeđenih osoba i psihički i fizički ometenih osoba. Ostale kategorije punoletnih korisnika socijalne zaštite gotovo da i ne postoje. Indeks udela korisnika socijalne zaštite u ukupnom broju stanovnika je znatno niži u odnosu na prosek Republike Srbije u periodu 2003-2007. godine.

Indikator 19 - Broj stanovnika na jednog lekara

Godina	Ukupan broj stanovnika		Ukupan broj lekara		Broj stanovnika na jednog lekara	
	RS	Nova Varoš	RS	Nova Varoš	RS	Nova Varoš
2003	7498001	19982	20039	32	376	617
2004	7498001	19982	20211	30	369	648
2005	7498001	19982	19685	31	378	620
2006	7498001	19982	19644	26	377	730
2007	7498001	19982	20066	31	368	603

Broj stanovnika na jednog lekara

Izvor podataka: Republički zavod za statistiku, Godišnjak "Opštine u Srbiji, 2004-2008. godine"

Komentar

Novu Varoš karakteriše mali broj lekara, odnosno veliki broj stanovnika na jednog lekara. U Novoj Varoši radi oko 30 lekara (u zavisnosti od godine 26-31 lekar). Od 603 (2007. godine) do 730 (2006. godine) stanovnika Nove Varoši dolazi na jednog lekara. Po ovim parametrima, opština Nova Varoš značajno zaostaje za prosekom Republike Srbije.

U opštini poslove zdravstvene zaštite obavlja:

Zdravstveni centar Užice – OJ Dom Zdravlja, Nova Varoš,

dve zdravstvene stanice - Jasenovi i Radoina, i

pet mesnih ambulanti - Rutoši, Draglica, Akmačići, Božetići i Bela Reka.

U opštini se nalazi istureno odeljenje opšte bolnice u Užicu

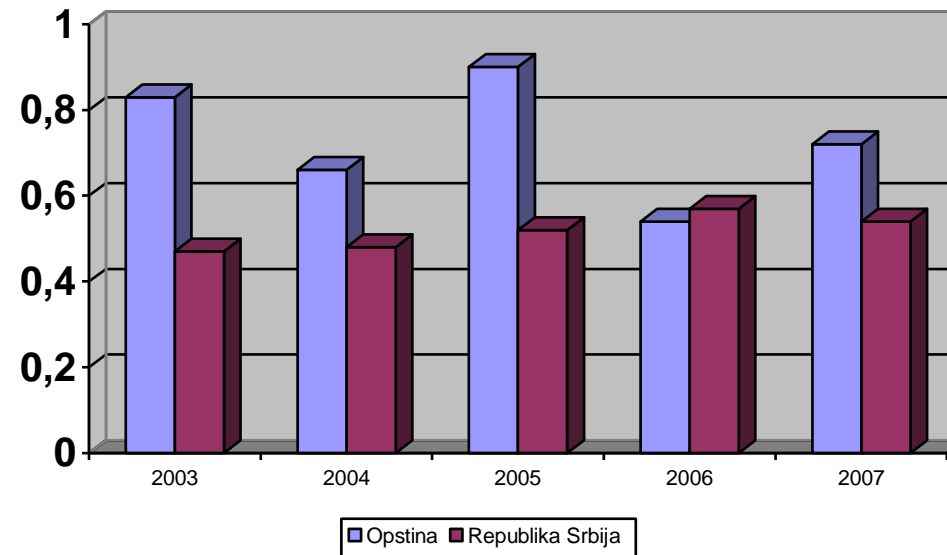
U Novoj Varoši se, međutim, nalazi nešto veći broj lekara, obzirom da na području opštine radi Centar za rehabilitaciju kardiovaskularnih obolenja „Zlatar“ koji je u vlasništvu države. Usluge ovog Centra, međutim, prvenstveno koriste turisti i korisnici PIO, a znatno manje stanovnici opštine Nova Varoš.

Indikator 20

Godina	Ukupan broj stanovnika		Broj osuđenih lica prema mestu izvršenja krivičnog dela		Učešće pravosnažno osuđenih lica prema mestu izvršenja krivičnog dela u ukupnom stanovništvu	
	RS	Nova Varoš	RS	Nova Varoš	RS	Nova Varoš

2003	7498001	19982	35097	167	0.47	0.83
2004	7498001	19982	36222	133	0.48	0.66
2005	7498001	19982	39135	181	0.52	0.90
2006	7498001	19982	42988	109	0.57	0.54
2007	7498001	19982	40690	145	0.54	0.72

Učešće pravosnažno osuđenih lica prema mestu izvršenja krivičnog dela u ukupnom stanovništvu

Izvor podataka

Republički zavod za statistiku, Godišnjak "Opštine u Srbiji, 2004-2008. godine"

Komentar:

Broj osuđenih lica prema mestu izvršenja krivičnog dela u Novoj Varoši je u periodu 2003-2007. godine varirao od 109 (2006. godine) do 181 (2005. godine). Indeks učešća pravosnažno osuđenih lica prema mestu izvršenja krivičnog dela u ukupnom stanovništvu je u istom periodu varirao 0,54-0,90.

Sa izuzetkom 2006. godine, indeks udela osuđenih lica prema mestu izvršenja krivičnog dela u ukupnom stanovništvu je bio značajno veći u Novoj Varoši u poređenju sa prosekom Republike Srbije. Izuzetno velike razlike su zabeležene u periodu 2003-2005. godine, kao i u 2007. godini.

U strukturi osuđenih lica je izuzetno mali broj maloletnih lica (3 lica u 2007. godini).

Najvažniju kategoriju u strukturi osuđenih punoletnih lica čine dela iz oblasti saobraćaja, a što se dodatno može objasniti prolaskom magistralnog puta, velike frekvencije saobraćaja, Beograd-Podgorica kroz opštinu Nova Varoš.

EKONOMSKI RAZVOJ

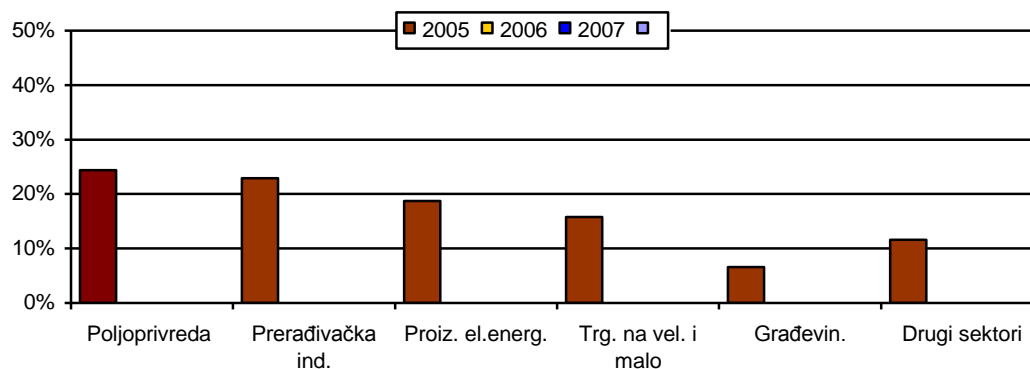
Indikator 21 – Ekonomski agregat – Stepen razvijenosti opštine

Izvor podataka
Uredba Vlade Republike Srbije o kriterijumima i indikatorima za određivanje nivoa razvijenosti jedinica lokalne samouprave u Republici Srbiji sa listom lokalnih samouprava podeljenih u grupe, Službeni glasnik RS 120/09.

Komentar: Opština Nova Varoš se nalazi u III grupi opština koje se vode kao manje razvijene. Ova grupa lokalnih samouprava pokriva 60-80% razvoja Republičkog proseka.

Indikator 22 - Struktura nacionalnog dohotka po delatnostima

Godina	Udeo poljoprivrede, lov, šumar. i vodopr. % u nacionalnom dohotku		Udeo prerađ. industr. u % u nacionalnom dohotku		Udeo proizv. i snabd. elek. energ. u % u nacionalnom dohotku		Udeo trgov. na malo i veliko u % u nacionalnom dohotku		Udeo građevinarstva u % u nacionalnom dohotku		Udeo drugih sektora u % u nacionalnom dohotku	
	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština
2005.	17	24,42	28	22,9	2	18,69	25	15,8	8	6,6	20	11,6
2006.	-	-		-		-		-		-		-
2007.	-	-		-		-		-		-		-

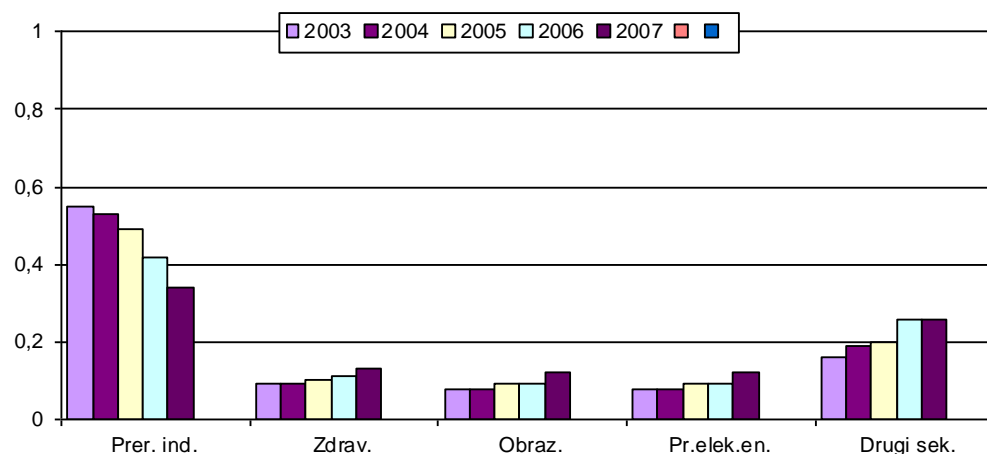
Izvor podataka: Republički zavod za statistiku, Godišnjak "Opštine u Srbiji, 2006. godina"

Napomena: Podaci o nacionalnom dohotku za 2006. i 2007. godinu nisu objavljeni u statističkom godišnjaku

Komentar: U stvaranju nacionalnog dohotka jasno su izdvojeni sektori poljoprivrede, lova, šumarstva i vodoprivrede (24,42%), prerađivačke industrije (22,89%), proizvodnje i snabdevanja električnom energijom (18,69%) i trgovine na veliko i malo (15,80%). U periodu 1999-2005. godine se redosled i udeo navedenih delatnosti u stvaranju nacionalnog dohotka razlikovao (npr. u 2004. godini najveći udeo je imala prerađivačka industrija), međutim navedene delatnosti predstavljaju najvažniji izvor stvaranja nacionalnog dohotka u Novoj Varoši. Od ostalih delatnosti, nešto veći udeo u stvaranju nacionalnog dohotka imaju građevinarstvo, saobraćaj i hoteli i restorani.

Indikator 23 - Lokacijski koeficijent zapošljavanja

Lokacijski kvocijent zapošljavanja za 2007.	Poljoprivreda		Prerađ. ind.		Zdrav. i soc. Rad		Obrazov.		Pr. elektr. en.		Drugi sektori	
	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština
2003.	0,05	0,04	0,35	0,55	0,12	0,09	0,08	0,08	0,03	0,08	0,39	0,16
2004.	0,04	0,03	0,31	0,53	0,10	0,09	0,08	0,08	0,03	0,08	0,45	0,19
2005.	0,04	0,03	0,29	0,49	0,10	0,10	0,08	0,09	0,03	0,09	0,45	0,20
2006.	0,04	0,03	0,29	0,34	0,11	0,13	0,08	0,09	0,03	0,09	0,45	0,19
2007.	0,04	0,03	0,29	0,34	0,11	0,13	0,08	0,12	0,03	0,12	0,46	0,26

Izvor podataka: Republički zavod za statistiku, Godišnjak "Opštine u Srbiji, 2004-2008. godine"

Komentar:

Lokacijski koeficijent zapošljavanja u Novoj Varoši se značajno razlikuje od lokacijskog koeficijenta zapošljavanja u Republici Srbiji.

Najveći lokacijski koeficijent zapošljavanja u Novoj Varoši ima prerađivačka industrija. Vrednost koeficijenta zapošljavanja u ovom sektoru varira od 0,34-0,55. Kod koeficijenta zaposlenosti u prerađivačkoj industriji primetan je konstantan pad vrednosti u periodu 2003-2007. godine. Sličan trend se beleži i na nivou Republike Srbije, s tim što je vrednost pada koeficijenta znatno manja (pad vrednosti koeficijenta sa 0,34 na 0,29).

Lokacijski koeficijent zapošljavanja u Novoj Varoši ima konstantan trend rasta u periodu 2003-2007. godine u oblasti zdravstva i socijalne zaštite, proizvodnje električne energije i obrazovanja. Za razliku od Nove Varoši, u Republici koeficijent zapošljavanja u proizvodnji električne energije i obrazovanju ima konstantne vrednosti u posmatranom periodu, dok se lokacijski koeficijent zapošljavanja u oblasti zdravstva i socijalne politike smanjio. Dodatno, lokacijski koeficijenti zapošljavanja u oblasti zdravstva i socijalne zaštite kao i obrazovanja imaju znatno niže vrednosti na nivou Republike, u poređenju sa opštinom Nova Varoš. Lokacijski koeficijent zapošljavanja u proizvodnji električne energije na nivou Republike je izuzetno nizak (0,03).

Ostali koeficijenti zapošljavanja u Novoj Varoši su male vrednosti, za razliku od Republike Srbije gde značajnu vrednost pokazuju npr. sektori trgovine (0,14) i saobraćaja, skladištenja i veza (0,10) itd.

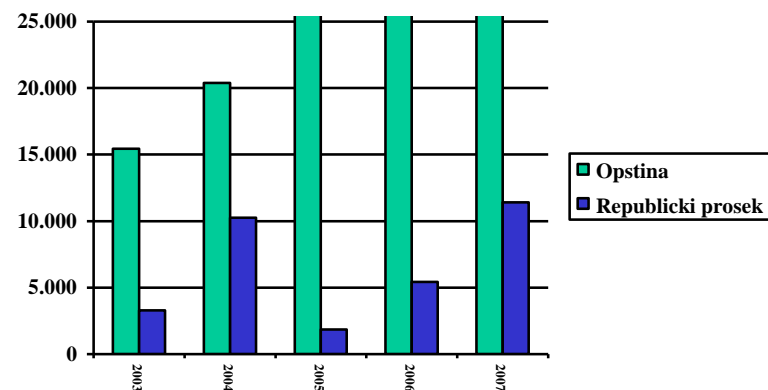
Indikator 24 - Površina poslovnog prostora na 1000 stanovnika izgrađena prethodne godine

Napomena: Površina poslovnog prostora se ne vodi u Statistici kao ni na opštinskom nivou tako da nije moguće odrediti vrednost indeksa.

Indikator 25 - Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika

SDI po glavi stanovnika izražen u RSD	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Republika Srbija	15.430	20.400	43.680	45.400	64.000

Opština	3.300	10.250	1.840	5.420	11.400
---------	-------	--------	-------	-------	--------

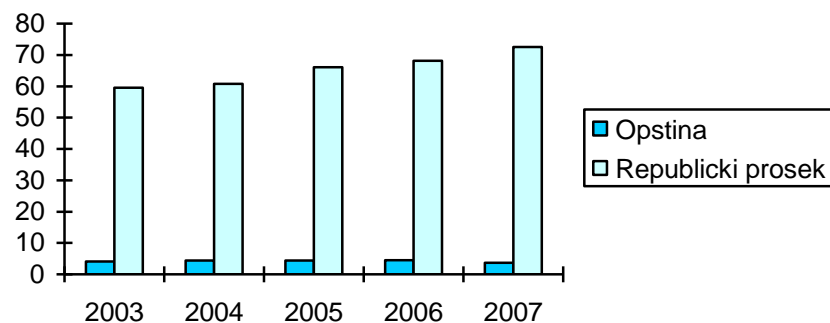

Izvor podataka: Republički zavod za statistiku, Godišnjak "Opštine u Srbiji, 2004-2008. godine"

Komentar: Stranih direktnih investicija u opštini Nova Varoš u periodu 2003-2007. god. nije bilo. Obim ostvarenih investicija po glavi stanovnika u opštini Nova Varoš je višestruko niži od proseka Republike Srbije, i to 23 puta u 2005. godini, osam puta u 2006. godini i dva puta niži u 2004. godini. Najveće investicije su u Novoj Varoši ostvarene 2004. i 2007. godine. U 2007. godini (po karakteru investicija) investicije u nove kapacitete su činile 45,30% ukupnih investicija. Investicije u rekonstrukcije, modernizacije i dogradnje su činile 35,60% ukupnih investicija, dok su investicije u održavanje nivoa postojećih kapaciteta predstavljale 19,10% ukupnih investicija. Po tehničkoj strukturi investicija građevinski radovi čine 41% ukupnih investicija, nabavka domaće opreme 30,1%, uvozne opreme 23,2%, dok su ostale investicije činile 5,7% ukupnih investicija. Investicije u nove kapacitete su bile najveće u 2004. (68,8%), a najniže u 2006. godini (13%).

Indikator 26 - Broj registrovanih privrednih subjekata na 1000 stanovnika

Br. Registrovanih privrednih subjekata na 1000 stanovnika	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Republika Srbija	59,5	60,8	66,1	68,1	72,5
Opština	4,1	4,4	4,4	4,5	3,66

Izvori podataka

Republički zavod za statistiku, Godišnjak "Opštine u Srbiji", 2004-2008. godine

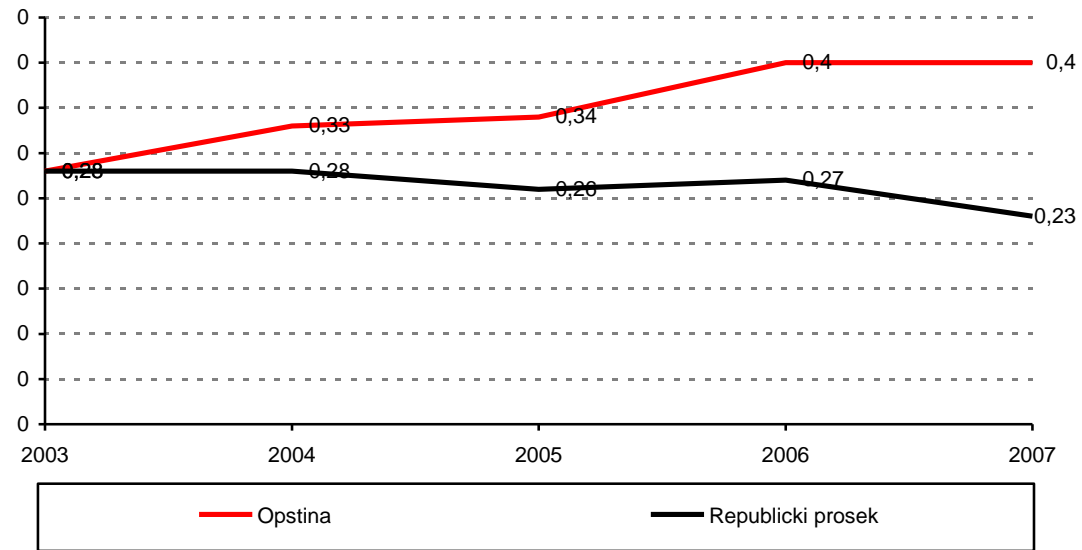
Komentar: U Novoj Varoši je registrovano oko 400 privatnih subjekata, koji se uglavnom bave preradom drveta (oko 180 pilana) i uslugama (restorani, prodavnice, kafići...). Broj registrovanih privrednih subjekata na 1000 stanovnika u opštini Nova Varoš je višestruko manji u odnosu na prosek Republike Srbije. Vrednost ovog indeksa za opštinu Nova Varoš je bila 14,5 puta manja u odnosu na prosek Republike Srbije u 2003. godini, a čak 19,8 puta manja u 2007. godini. U 2007. godini je zabaleženo smanjenje broja radnji i preduzeća u Novoj Varoši u odnosu na 2006. godinu. Kao i u Republici, najveće učešće po sektorima imaju radnje iz oblasti trgovine (40%), transporta (23,86%), sektora prerađivačke industrije (12,85%) i ugostiteljski objekti (11,85). Procentualno, najveće učešće u privrednim sektorima ima trgovina (40% od svih aktivnih preduzeća), prerađivačka industrija (24,21%) i poljoprivreda (8,42%). Najzastupljeniji podsektori u okviru prerađivačke industrije su prerada drveta (37,78%), prehrambena industrija (17,39%) i proizvodnja proizvoda od plastičnih masa (13,04%). Preduzeća, kako privatna tako i ona u državnom/društvenom vlasništvu, najčešće su mala.

Indikator 27 - Neto broj novih preduzeća na 1000 preduzeća**Izvor podataka: podaci su nezvanični**

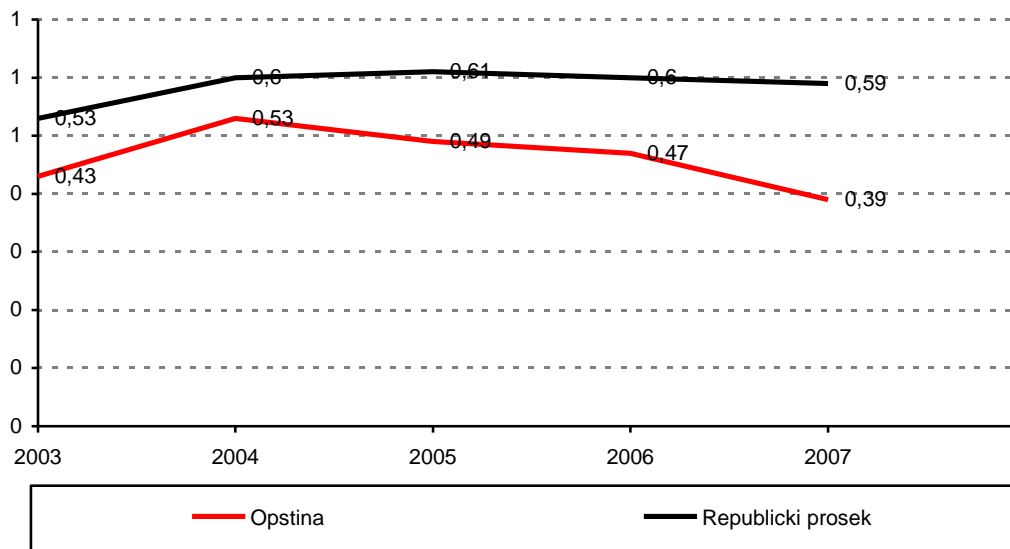
Komentar: Neto broj preduzeća u opštini Nova Varoš od 2003. godine opada, da bi u 2007. godini imali veći broj ugašenih preduzeća od otvorenih. U opštini je aktivno oko 100 preduzeća (u zavisnosti od godine). Najveći procenat čine mala preduzeća (preko 90%), dok su ostala preduzeća srednje veličine. Najveći broj preduzeća se bavi trgovinom i preradom.

Indikator 28 - Ukupna aktivnost, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti

Stopa nezaposlenosti	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Republika Srbija	0,28	0,28	0,26	0,27	0,23
Opština	0,28	0,33	0,34	0,40	0,40

Stopa zaposlenosti	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Republika Srbija	0,53	0,60	0,61	0,60	0,59
Opština	0,43	0,53	0,49	0,47	0,39

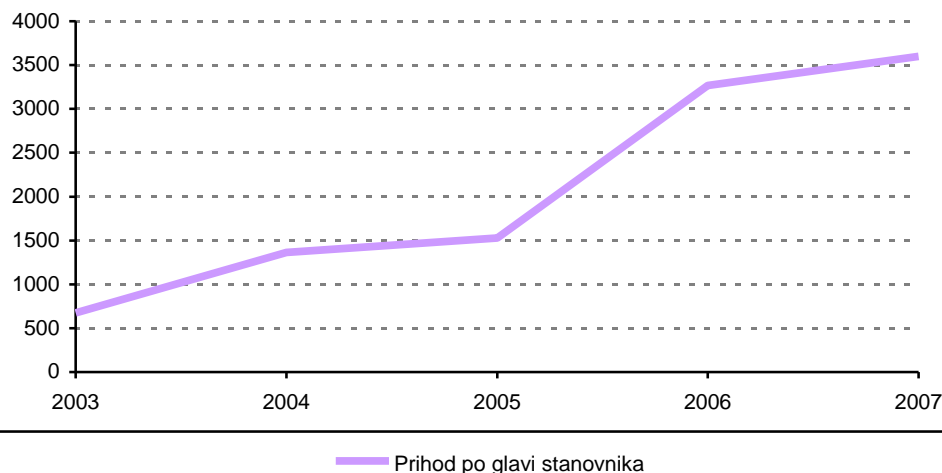

Izvor podataka: Republički zavod za statistiku, Godišnjak "Opštine u Srbiji, 2004-2008. godine

Komentar: Koeficijent zaposlenosti u Novoj Varoši je značajno niži u odnosu na prosek Republike Srbije. U 2004. godini koeficijent ima trend rasta, i iznosi 0,53. Od 2004. godine koeficijent zaposlenosti ima trend pada. Najniža vrednost koeficijenta je ustanovljena u 2007. godini, i iznosila je 0,39. U istom periodu koeficijent zaposlenosti u Republici Srbiji se kreće u intervalu 0,53 (2003. godina) – 0,61 (2005. godina). Posledice ekonomske krize tokom devedesetih godina prošlog veka dovele su do pada ekonomske aktivnosti države i značajnog pada broja zaposlenih. Taj trend se nastavlja i nakon društvenih promena u 2000. godini kao posledica sprovođenja mera privrednih reformi (privatizacija i restrukturiranje velikih privrednih sistema). Broj nezaposlenih u opštini Nova Varoš se konstantno povećava od 1999. godine. U periodu 1999-2006. god. broj nezaposlenih se povećao za 2,1 puta. Uprkos tome, stopa nezaposlenosti je 2003. godine bila gotovo identična u Novoj Varoši i Republici Srbiji (0,28). Od 2003. godine se stopa nezaposlenosti smanjuje u Republici Srbiji, dok u Novoj Varoši ima trend povećanja. Najveći koeficijent nezaposlenosti u Novoj Varoši se registruje 2006. i 2007. godine, i iznosi 0,40. Porast broja nezaposlenih je posledica neaktivnosti velikih društvenih sistema koji su u fazi privatizacije i stečaja smanjili broj zaposlenih.

Indikator 29 - Fiskalni kapacitet opštine – Ostvarenje izvornih prihoda (fiskalnih oblika) po glavi stanovnika

		2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
1	Ukupno ostvarenje fiskalnih oblika izvornih prihoda	17.520.774,00	27.214.900,00	30.511.786,00	65.314.331,00	75.941.245,00
2	Broj stanovnika	19.982	19.982	19.982	19.982	19.982
3	Prihod po glavi stanovnika (1/2)	676,80	1.362,00	1.527,00	3.268,00	3.600,00

Izvor podataka

Odluke o završnim računima budžeta za 2003., 2004., 2005., 2006 i 2007. godinu.

Komentar:

Prihod po glavi stanovnika u periodu 2003-2007. godine beleži trend porasta. Najniži prihodi po stanovniku su ostvareni 2003. godine, i iznosili su 676,80 RSD, dok su najveći prihodi po glavi stanovnika ostvareni 2007. godine i iznosili su 3.600,00 RSD.

Značajnije povećanje prihoda po stanovniku se beleži 2006. i 2007. godine.

U periodu od 2003. - 2007. godine izvorni prihodi beleže stalan rast. Najveći rast izvornih prihoda zabeležen je u 2006. godini (114%), što je rezultat uvođenja novog izvornog prihoda - posebne naknade za zaštitu životne sredine.

Procenat učešća izvornih prihoda u ukupno ostvarenim prihodima varira u zavisnosti od godine. U 2003. godini učešće izvornih prihoda u ukupno ostvarenim prihodima je:

19,5% - 2004.

22% - 2005.

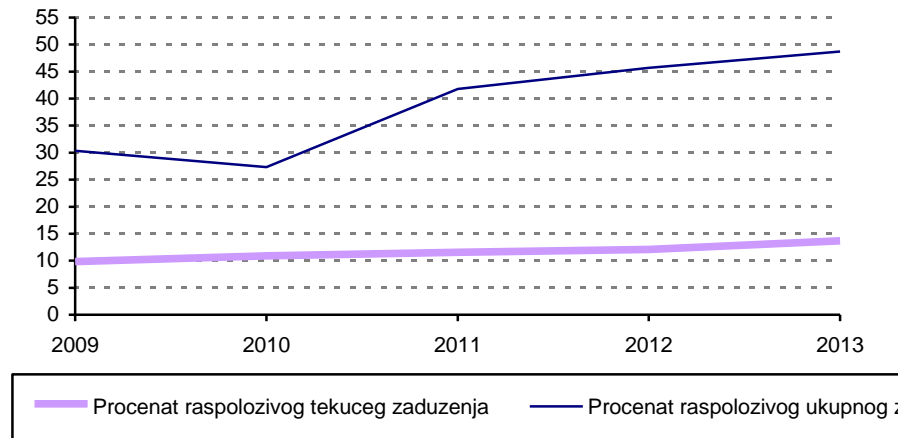
21% - 2006. i

28% - 2007. godine.

Od 01.01.2009. godine opština preuzima od Poreske uprave utvrđivanje, kontrolu i naplatu izvornih javnih prihoda pa se očekuje povećanje broja poreskih obveznika, veći procenat naplate, a samim tim i povećanje izvornih prihoda.

Indikator 30 - Stepen zaduženosti opštine

		2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
1	Ostvarenje ili procena ostvarenja TEKUĆIH prihoda budžeta za posmatranu budžetsku godinu	360.000.000	400.000.000	450.000.000	500.000.000	550.000.000
2.1	15% ostvarenja ili procene ostvarenja tekućih prihoda budžeta za posmatranu budžetsku godinu (1 X 15 / 100)	54.000.000	60.000.000	67.500.000	75.000.000	82.500.000
2.2	Iznos glavnice i kamate koji dospeva u posmatranoj godini	18.500.000	16.400.000	15.500.000	14.550.000	7.000.000
2.3	RASPOLOŽIVA SREDSTVA U APSOLUTNOM IZNOSU (2.1 – 2.2)	35.500.000	43.600.000	52.000.000	60.450.000	75.500.000
2.4	RASPOLOŽIVA SREDSTVA U RELATIVNOM IZNOSU - % UKUPNIH TEKUĆIH PRIHODA BUDŽETA (2.3 / 1 X 100)	9,86	10,9	11,565	12,09	13,72
3.1	50% ostvarenja ili procene ostvarenja tekućih prihoda budžeta za posmatranu budžetsku godinu (1 X 50 / 100)	180.000.000	200.000.000	225.000.000	250.000.000	275.000.000
3.2	Ukupan iznos neizmirenog dugoročnog zaduženja budžeta opštine ili grada za kapitalne investicione rashode	70.700.000	53.380.000	36.350.000	21.470.000	6.920.000
3.3	RASPOLOŽIVA SREDSTVA U APSOLUTNOM IZNOSU (3.1 – 3.2)	109.300.000	146.620.000	188.050.000	228.530.000	268.080.000
3.4	RASPOLOŽIVA SREDSTVA U RELATIVNOM IZNOSU - % UKUPNIH TEKUĆIH PRIHODA BUDŽETA (3.3 / 1 X 100)	30,36	27,33	41,78	45,70	48,74

Izvori podataka

- Odluka o završnom računu budžeta za 2008. godinu.
- Podaci opštinske ili gradske službe za trezor o obimu i strukturi zaduženosti budžeta.
- Odluka o budžetu za 2009. godinu.
- Memorandum o budžetu za 2009. i naredne dve fiskalne godine.
- Projekcija prihoda i primanja budžeta za period od 2009. do-2013. godine.

Obaveze po kreditu koji je opština uzela od 2009.god. se smanjuju, tako da će 2013. godine kreditna obaveza biti smanjena 10,2 puta. Raspoloživa sredstva utvrđena u skladu sa projekcijom prihoda u narednim godinama, Memorandumom o budžetu za 2009. godinu i naredne dve godine, ostvarenim prihodima u 2008. godini u narednim godinama povećavaju i to: 2010. god. za 34% u odnosu na prethodnu godinu; 2011. god. raspoloživa sredstva se povećavaju 28%; 2012. god. 21% i 2013. god. 17%

3. SWOT ANALIZA

SWOT analiza je jedna od metoda kojom se proces Strateškog planiranja služi u toku procesa identifikacije faktora koji mogu uticati na proces implementacije strateškog dokumenta. Ona omogućava prepoznavanje pozitivnih i negativnih faktora koji uticu na ostvarenje strateških opredeljenja i daje mogućnost da se na faktore blagovremeno utice, tj. da im se prilagode načini dostizanja strateških ciljeva.

SWOT analiza predstavlja metodu koja omogućava uspostavljanje ravnoteže između internih sposobnosti i eksternih mogućnosti. Ona je skup analitičkih metoda kojima se upoređuju sopstvene snage i slabosti sa mogućnostima i opasnostima u okruženju.

Opšti prikaz matrice za SWOT analizu:

SWOT matrica

Strengths Snage	Weaknesses slabosti
Opportunities Šanse	Threats pretnje

3.1. Mala i srednja preduzeća

Problem – U opštini je izražena nezaposlenost i odliv stanovništva usled slabo razvijenih privrednih aktivnosti

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none">• Dobar geografski položaj – pogranični region• Bogatstvo prirodnih resursa	<ul style="list-style-type: none">• Ne postoje podaci o stanju i broju malih i srednjih preduzeća• Svega 4 srednja preduzeća sa 525 radnika, ostalo su mala

<ul style="list-style-type: none">• Dobra saobraćajna povezanost• Prirodne lepote• Ljudski resursi• Dostupna radna snaga• Značajni poljoprivredni i turistički potencijali• Sektor usluga je dominantan• Razvijene pilane	<p>preduzeća koja zapošljavaju 410 radnika i 673 preduzetnika koji zapošljavaju 592 radnika</p> <ul style="list-style-type: none">• Nema velikih preduzeća• Nije razvijen proizvodni sektor• Preduzetnici nisu povezani• Slaba finansijska moć preduzetnika• Najveći broj firmi u procesu privatizacije je završio stečajem• Nezaposlenost• Ne postoji preduzeće koje je nosilac razvoja• Preduzeća rade sa zastarelom opremom i tehnologijom• Siva ekonomija
Mogućnosti	Pretnje
<ul style="list-style-type: none">• Investicije• Stvaranje ambijenta za priliv• Regionalni projekti• Međunarodni projekti• Potpuna primena zakonskih rešenja• Cefta sporazum• Promocija potencijala• Podizanje nivoa prerade proizvoda u drvnjoj industriji i poljoprivredi• Bolje iskorišćavanje turističke ponude• Uključivanje u regionalne i republičke institucije i asocijacije• Razvoj novih tipova proizvodnje	<ul style="list-style-type: none">• Nedostajuća ili loša zakonska regulativa• Limitirane nadležnosti opštine• Svetska ekonomska kriza• Sporazum o slobodnoj trgovini• Nova Varoš nije interesantna za investitore• Nekontrolisano korišćenje prirodnih resursa• Migracije• Starenje stanovništva• Odliv školovanog kadra• Krediti nisu povoljni za razvoj• Krediti nisu pristupačni za razvoj malog biznisa

3.2. Turizam

Problem – Turizam se razvija neplanski. Slaba ponuda i organizovanost u turizmu uz neiskorišćenost turističkih kapaciteta i prirodnih resursa.

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none">• Dobar geografski položaj – pogranični region• Bogatstvo prirodnih resursa (vodni resursi)• Očuvani prirodni resursi• Zlatar je vazдушna banja• 12,9% teritorije opštine je u kategoriji zaštićenog prirodnog dobra• Bogatstvo istorijsko-kulturnog nasleđa• Dobra povezanost sa potencijalno značajnim turističkim atrakcijama• Magistralni put M-21 prolazi kroz Novu Varoš• Blizina drugih turističkih centara – Čajetina, Mokra Gora i sl.• Tri hotela kapaciteta 620 ležajeva• Hoteli imaju prateće sadržaje• U pansionima, vilama, apartmanima i sl. postoji oko 100 ležajeva• Seoski turizam se razvija i u ponudi ima oko 300 ležajeva• Tri ski staze na Zlataru• TSC postoji 2001. godine• Sportski tereni i infrastruktura koja prati razvoj turizma• Pripreme sportista se obavljaju u Novoj Varoši• Značajno je razvijen zdravstveni turizma kroz postojanje RH Zlatar• Opština pomaže razvoj turizma• Usvojen master plan turističke destinacije Zlatibor-Zlatar• U opštini postoji srednja škola u kojoj postoje smerovi za turizam i ugostiteljstvo	<ul style="list-style-type: none">• Hoteli su stari (oko 40 godina starosti) i u lošem su stanju• Hoteli zahtevaju ulaganja• Hoteli rade malim kapacitetom, odnosno kapaciteti nisu iskorišćeni• Nedostatak turističkih sadržaja – ekskurzije, posete i sl.• Nedostatak turističke agencije• Slabo promovisana ponuda• Učesnici u seoskom turizmu nisu dovoljno edukovani• Ljudski resursi nisu specijalizovani za bavljenje turizmom• Nedostatak udruženja• Slaba popunjenost kapaciteta – mali broj gostiju i noćenja• Nedostatak finansijskih sredstava aktera koji se bave turizmom• Nedovoljna ulaganja u marketing• Prilaz turističkim sadržajima nije dovoljno dobro uređen• Turistička signalizacija uglavnom ne postoji• Nedostatak turističkih pešačkih i biciklističkih staza• Neorganizovanost• Divlja gradnja• Prirodni resursi i potencijali kao i magistralni put nisu dovoljno iskorišćeni• Nedostatak reklamnih i promotivnih materijala na putu• Organizovane manifestacije nisu dovoljno posećene• Ne postoji etno-kuća

<ul style="list-style-type: none">• Web site TOZ postoji• Učestvuje se na najvažnijim sajmovima turizma• Organizuju se različite turističke manifestacije promotivnog tipa	<ul style="list-style-type: none">• Ne postoji lokalna proizvodnja suvenira sa znakom Zlatara• Zičara Briježde nije još aktivirana
Mogućnosti	Pretnje
<ul style="list-style-type: none">• Podizanje hotela visoke kategorije• Razvoj novih turističkih sadržaja – lovni turizam, kongresni turizam, pešacerenje, planinarenje i sl.• Investicije• Donatori• Bolji rad inspeksijskih službi• Saradnja sa drugim turističkim centrima i turističkom organizacijom Srbije• Povezivanje kapitalnih investicija u Novoj Varoši sa turizmom• Bolja saradnja sa državnim institucijama• Uključivanje tradicionalne poljoprivredne proizvodnje i starih zanata u turističku ponudu• Formiranje zaštitnog znaka Zlatara• Razvoj kampovanja na jezerima• Javno privatna partnerstva• Agencije su zainteresovane za dovođenje turista/gostiju	<ul style="list-style-type: none">• Neregulisan status Panorame• Konkurencija• Nedostatak finansijskih sredstava• Skupi krediti• Divlja gradnja• Neregulisani imovinsko-pravni statusi• Limitirane nadležnosti opština• Stanovništvo nije zainteresovano za prihvatanje turističkih standarda• Migracije• Starosna struktura stanovništva• Infrastruktura ne prati razvoj turizma• Ekonomska kriza• Politička nestabilnost• Zakonska regulativa• Sporost u dobijanju dozvola• Nekontrolisani razvoj turizma

3.3. Ruralni razvoj

Problem – Selo i poljoprivreda su zapostavljeni što je uzrokovalo intenzivne migracije i starenje sela

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none">• Bogatstvo sakupljenim biljem• Zemljište i ostali resursi nisu zagađeni• Velike obradive površine• Tradicija u stočarskoj proizvodnji• Razvijeno mlečno govedarstvo• Postojanje kućnih kapaciteta za proizvodnju sira• Tradicionalni proizvodi – npr. zlatarski sir• Odgoj heljde, krompira i šargarepe• Formiran je Fond za razvoj poljoprivrede• Postoji nekoliko udruženja poljoprivrednika• Postoje poljoprivredni proizvođači koji su na putu specijalizacije• Postoje mini mlekare i klanica• Postoji nekoliko ribnjaka• Poljoprivredom se bavi najveći deo stanovništva – oko 2700 registrovanih poljoprivrednih gazdinstava• Sirijada – tradicionalna manifestacija• Najveći broj gazdinstava je ostvario prava na subvencije i podsticaje• Više od 50% stanovništva živi u selima• U poslednje dve godine se razvija seoski turizam	<ul style="list-style-type: none">• Poljoprivreda nije primarna delatnost u opštini i nije dovoljno razvijena• Značajne zemljišne površine se ne koriste• Zemljište je lošijeg kvaliteta i koristi se uglavnom za ispašu• Sa izuzetkom pčelarskog udruženja, ostala udruženja su slaba• Nema aktivnih zadruga• Farmeri nisu specijalizovani• Mešovita gazdinstva su dominantna• Mali i isparcelisan posed• Stara i nedostajuća mehanizacija• Niska finansijska moć poljoprivrednika• Sakupljanje lekovitog bilja nije organizovano• Preradni kapaciteti su malog obima proizvodnje i nemaju sertifikate kvaliteta i standardizovanu proizvodnju• Proces zaštite tradicionalnih proizvoda nije završen• Opštinski budžet je mali za sistemski podsticaj poljoprivredi• Farmeri nisu dovoljno edukovani, odnosno stručne službe nisu dovoljno prisutne na terenu• U opštini ne postoji matična služba• Poljoprivredna infrastruktura nije dovoljno razvijena (matična služba, veterinari, stručna služba, apoteke i sl.)• Sirijada nije dovoljno promovisana i održava se u pogrešno vreme• U selima nema kulturnih i drugih dešavanja

Mogućnosti	Pretnje
<ul style="list-style-type: none">• Razvoj organske proizvodnje• Različiti tipovi brendiranja proizvoda• Komasacija• Katastar• Rejonizacija poljoprivredne proizvodnje• Bolja organizovanost službi, organizacija i sl. u radu na terenu• Regulisan plasman proizvoda• Formiranje otkupnih mesta• Podizanje mini pregradnih kapaciteta• Proizvodnja autohtone vrste matica• Intenzivniji razvoj pčelarstva• Standardizacija proizvoda• Investicije i donatori• Povezivanje poljoprivredne proizvodnje sa drugim, prvenstveno turističkim, sadržajima• Razvoj i proizvodnja jagodičastog voća• Predpristupna sredstva EU namenjena ruralnom razvoju• Bolje korišćenje podsticaja i subvencija• Regionalna saradnja• Međunarodna saradnja• Republički fondovi i projekti• Formiranje funkcionalnih udruženja i zadruga• Organizovanje aktivnosti u seoskim sredinama	<ul style="list-style-type: none">• Najveći broj sela je loše povezan sa gradskom sredinom• Seoska infrastruktura nije dovoljno razvijena• Nova Varoš je u kategoriji marginalnih područja <ul style="list-style-type: none">• Imovinsko pravni odnosi su neregulisani• Opština ne upravlja značajnim zemljišnim površinama• Nova Varoš je imala za cilj industrijski razvoj• Napuštene zemljišne parcele• Starenje sela• Migracije• Skupi krediti• Nemogućnost dobijanja finansijskih sredstava• Klimatski uslovi i nadmorska visina• Ukidanje podsticaja i subvencija u poljoprivredi u brdsko-planinskim područjima• Agrarna politika• Zakonska regulativa• Liberalizacija trgovinskog režima – slobodan uvoz hrane

3.4. Zaštita životne sredine

Problem – Iako se u opštini Nova Varoš nalazi 12,5% teritorije u kategoriji očuvane životne sredine malo pažnje se posvećuje ekološkim pitanjima i problemima, dok se prirodnim resursima slabo upravlja.

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none">• Očuvana prirodna sredina• Brojni prirodni resursi (voda, šume i sl.)• Povoljan geografski položaj• Klimatski uslovi• Planina Zlatar je proglašena vazдушnom banjom• Klisura Uvac je zaštićen specijalni rezervat prirode• Nepostojanje opasnih tehnologija• Postojanje NVO koja se bavi zaštitom životne sredine• 12,5% teritorije se nalazi u kategoriji očuvane životne sredine• Bogatstvo flore i faune• Postojanje zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta• Formiran je region upravljanja otpadom	<ul style="list-style-type: none">• Ekološka taksa se naplacuje samo od Linskih hidroelektrana, ali se ne koristi samo za ekološka pitanja.• Nedostatak stručnih kadrova iz oblasti zaštite životne sredine• Nizak nivo ekološke svesti• Neadekvatna komunalna infrastruktura• Divlje deponije• Nedostatak planskih i razvojnih dokumenata• Ne postoje baze podataka niti kontrola ekoloških parametara• Opština izdvaja nedovoljna sredstva za zaštitu životne sredine• Opština ima mali budžet – ne postoji Eko fond• Divlja gradnja• Loše upravljanje privatnim šumama• Erozija se ne kontroliše• Nepostojanje kontrole upotrebe hemijskih sredstava u poljoprivredi• Nekontrolisano sakupljanje samoniklog bilja• Veliki broj individualnih ložišta na čvrsta goriva
Mogućnosti	Pretnje
<ul style="list-style-type: none">• Korišćenje alternativnih/obnovljivih izvora energije• Završetak regionalne deponije	<ul style="list-style-type: none">• Zakonska regulativa• Neprimenjivanje zakonske regulative

<ul style="list-style-type: none">• Recikliranje otpada• Konkursiranje za republičke projekte i korišćenje republičkih fondova• Regionalna saradnja• Međunarodna saradnja• Predpristupna sredstva EU• Naplata ekoloških taksi• Pобољшanje saradnje sa republičkim javnim preduzecima koja posluju na teritoriji opštine	<ul style="list-style-type: none">• Loše upravljanje zaštićenim dobrima• Nerešeni imovinsko pravni odnosi• Nedostatak finansijskih sredstava• Opština ima važnije prioritete u razvoju• Napušteno i zapušteno poljoprivredno zemljište se širi• Smanjenje broja stanovnika i starenje stanovništva• Politička nestabilnost• Predpristupna sredstva EU nisu dostupna• Nekontrolisani razvoj turizma• Pojava prljavih tehnologija• Neplanski ekonomski razvoj• Privatizacija nije privedena kraju
---	--

3.5. Razvoj lokalne zajednice

Problem – Nedostatak infrastrukture onemogućava razvoj opštine i uz loš kvalitet društvenog života uslovljava intenzivne migracije.

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none">• Dobar geografsko-saobraćajni položaj• Nova Varoš se nalazi na tromeđi Srbije, BiH i Crne Gore• Postoje tri jezera koja pružaju mogućnost za bavljenje sportom• Ljudski resursi postoje u svim oblastima• Multietničnost• Bogato istorijsko-kulturno nasleđe• RH Centar Zlatar postoji• Planina Zlatar je vazдушna banja• Interno i grudno odeljenje sa 30 postelja koje posluje u sastavu opšte bolnice Užice• Izgradnja koronarne jedinice• 7 ambulanata posluje u sastavu Doma Zdravlja• Dom Kulture je tehnički opremljen• Dom Kulture ima sopstvene sadržaje (folklor, dečiji sadržaji i sl.)• Postoji veliki broj sportskih terena• Odlični uslovi za pripreme sportista• Klimatski uslovi za zimske sportove• Tradicija u bavljenju sportom• Registrovano je 11 sportskih klubova• Postojanje planskih akata za Novu Varoš i Zlatar• Magistralni put M-21 prolazi kroz Novu Varoš• Formirana je baza za razvoj infrastrukture• Postoji dokumentacija za velike infrastrukturne projekte• Centar za socijalni rad je aktivan• Mali broj korisnika socijalne zaštite	<ul style="list-style-type: none">• Mali opštinski budžet• Slaba opremljenost škola• Nedostatak finansijskih sredstava• Zdravstvena služba je sastavni deo Užica• Dom Zdravlja, Nova Varoš nema saradnju sa RH Centrom Zlatar• Oprema je zastarela i deo opreme nedostaje• Nedostatak terenskih i specijalizovanih vozila kao i vozila za prevoz klubova i sl.• Slaba kulturna aktivnost po selima i nedostajući tehnički uslovi za organizaciju kulturnih aktivnosti po selima• Slaba ponuda i posećenost kulturnih sadržaja• Seoske škole su male i sa malim brojem učenika• Slabo održavanje sportskih terena• Nedostatak sredstava u sportskim klubovima• Nedostaje zatvoreni bazen• Slaba ili nedostajuća infrastruktura u selima• Nedovoljno razvijena infrastruktura u gradskoj sredini• Nedovoljno razvijena turistička infrastruktura• Nedovoljna briga o potrebama osoba sa invaliditetom (nepokretne osobe)• Nepotpuna baza podataka o korisnicima socijalne zaštite• Nedovoljno programa socijalne zaštite• Slaba informisanost stanovništva• Radio Zlatar je komercijalni radio• Mediji su finansijski i kadrovski slabo opremljeni

<ul style="list-style-type: none">• Aktivni su radio Zlatar, Zlatarske novosti i kablovska televizija• Formirana je Kancelarija za mlade i usvojen je LPA za decu• U opštini ima dovoljno prostora i opreme za kvalitetan rad• Skoro sve republičke i lokalne institucije su prisutne u zgradi opštine• Pijaca u centru Nove Varoši	<ul style="list-style-type: none">• Psi lutalice• Groblja su na ivici kapaciteta• Samo pojedina sela su pokrivena javnim prevozom• Javni prevoz je redak – polasci jednom dnevno ili dva puta nedeljno• Ne postoji dovoljno parking prostora• Parking servis se ne naplacuje• Opštinske usluge nisu dovoljno brze i efikasne• Slaba naplata opštinskih i komunalnih prihoda• Pijaca radi samo jedan dan nedeljno i nije tehnički uređena• Mali broj nevladinih organizacija slabih kapaciteta koje imaju slabu saradnju sa lokalnom samoupravom• Nedovoljna obučenost stanovništva i organa upravljanja u oblasti informacionih tehnologija• Nedovoljno razvijeni lokalni mediji
Mogućnosti	Pretnje
<ul style="list-style-type: none">• Republički projekti• Bolje iskorišćavanje i saradnja sa RH Centra Zlatar• Izgradnja koronarne jedinice i formiranje službe za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju• Proširenje zdravstvenih usluga• Racionalizacija u školstvu• Nova zakonska regulativa u sportu koja rešava problem finansiranja sporta• Javno privatna partnerstva• Privatna inicijativa• Donacije• Regionalna saradnja• Međunarodni projekti• Obezbediti bolju informisanost stanovništva	<ul style="list-style-type: none">• Starenje stanovništva• Migracije• Odumiranje sela• Reforme su zastale• Sve inicijative stižu iz Beograda• Slaba zainteresovanost stanovništva za kulturne sadržaje• Predrasude• Nespremnost stanovništva da se razgovara o socijalnim problemima• Piraterija kod filmskih aktivnosti• Nerešen status sportskih terena• Udaljenost od Beograda• Razuđena sela• Mediji ne mogu da se takmiče sa nacionalnim medijima po

<ul style="list-style-type: none">• Preraspodela frekvencija• Nova zakonska regulativa• Bolji rad inspekcijskih službi• Lokalne akcije stanovništva• Uređenje gradske sredine• Samodoprinosi• Uključiti mlade u kulturne aktivnosti, odnosno Dom Kulture• Bolja naplata komunalnih usluga i održavanje stambenih zgrada• Bolja organizacija javnog prevoza• Povezivanje pijace sa putem• Decentralizacija – vraćanje resursa na upravljanje opštinama• Završetak privatizacije• Jačanje NVO sektora• Mogućnost prenošenja odgovornosti i obaveza za pojedine segmente javnih aktivnosti i pružanja usluga od javnog značaja sa lokalnih organa upravljanja na NVO• Jačanje internet infrastrukture i IT opismenjavanje• Iskorišćavanje postojećih prirodnih potencijala (planina, jezera i sl.) za razvoj sporta	<p>kvalitetu programa</p> <ul style="list-style-type: none">• Zakonska regulativa• Predpristupna sredstva EU nisu dostupna• Politička stabilnost• Nedostatak finansijskih sredstava• Skupi krediti• Nerešen status opštinske imovine i zemljišta• Limitirane nadležnosti opštine• Opština ne upravlja strateškim prirodnim resursima koje se nalaze na njenoj teritoriji• Slaba privreda u opštini• Loša privatizacija
---	---

4. STRATEŠKI DOKUMENT**4.1. STRATEŠKI DOCUMENT (VIZIJA, PRIORITETI I CILJEVI) – OPŠTI PRIKAZ**

Redni broj	Prioritet/vizija	Opšti ciljevi	Posebni ciljevi
1.	<p>Prioritet Smanjenje nezaposlenosti i poboljšanje životnog standarda kroz razvoj postojećih i otvaranje novih preduzeća.</p> <p>Vizija Nova Varoš je 2020. godine opština sa niskim procentom nezaposlenih, u kojoj stanovništvo ima visok životni standard koji obezbeđuje razvijeni sektor malih i srednjih preduzeća prepoznat po kvalitetnoj usluzi, visokom stepenu finalizacije proizvoda i održivom korišćenju i eksploataciji prirodnih resursa.</p>	1.1. Stvaranje poslovnog ambijenta	Razvijena i efikasna lokalna zajednica u službi privrednog razvoja
			Saradnja i zajednički rad privrednih subjekata na privrednom razvoju Nove Varosi
		1.2. Razvoj preduzetništva sa posebnim akcentom na mala i srednja preduzeća i privlačenje investicija	Sektor malih i srednjih preduzeca je nosilac privrednog razvoja opštine
			Proizvodna i uslužna delatnost su razvijene na osnovu komparativnih prednosti koje postoje u opštini
			Privlačenje investicija u privredni razvoj
2.	<p>Prioritet Planski razvoj turizma uz podizanje kvaliteta ponude kroz obogaćenje i optimalnu iskorišćenost turističkih potencijala i prirodnih resursa</p> <p>Vizija Zlatar je 2020. godine prepoznatljiva turistička destinacija kod domaćih i međunarodnih turista koja se zasniva na održivom korišćenju potencijala i lepote Uvca, Zlatara, tradicije i kulture.</p>	2.1. Turizam se na Zlataru planski razvija	Turistički razvoj je jasno i precizno definisan, i u skladu je sa planskim dokumentima
			Konstantna i kvalitetna saradnja svih subjekata u razvoju turizma
		2.2. Turističke usluge i ponuda na Zlataru je kompletna, jedinstvena, bogata, raznovrsna i kvalitetna	Podignut je nivo znanja stanovništva i turističkih radnika
			Postojeća turistička ponuda je poboljšana
			Razvijeni su novi turistički sadržaji

			Formirana je jedinstvena i objedinjena turistička ponuda Nove Varoši
			Razvijena su javno privatna partnerstva
			Razvijen je marketinški nastup u promociji turističke ponude
			Turistička ponuda Nove Varoši je prepoznata na tržištu
			Turistička organizacija je efikasna u promociji i razvoju turizma
		2.3. Turistički potencijali i resursi su optimalno iskorišćeni	
		2.4. Nova Varoš aktivno učestvuje u regionalnim, pograničnim i međunarodnim projektima i saradnji	Razvijena je saradnja sa drugim opštinama i regionima na razvoju turizma
3.	<p style="text-align: center;">Prioritet Očuvanje života na selu kroz ekonomski isplativu poljoprivrednu proizvodnju i razvoj kvalitetnih sadržaja za život i dohodovanje</p> <p style="text-align: center;">Vizija</p> <p>U uređenim novovaroškim selima, punim dečje graje, žive, rade i zarađuju mladi, srećni i kreativni ljudi koji poštuju tradiciju i prirodu. Široka paleta tradicionalnih proizvoda doprinosi i razvija turistički ambijent Zlatara, Uvca i zlatarskih jezera</p>	<p>3.1. Poljoprivredna proizvodnja je povećana, a nosioci razvoja su konkurentni poljoprivredni proizvođači</p> <p>3.2. Poljoprivredna proizvodnja je dobro organizovana i omogućava poljoprivrednicima pravovremene informacije, najnovija znanja, kvalitetne usluge i siguran plasman i</p>	Povećani nivo proizvodnje na farmi, uz povećan broj specijalizovanih farmera
			Stočni fond je povećan uz izmenu rasnog sastava
			Savremene tehnologije se koriste u proizvodnji
			Povećan je stepen mehanizacije poljoprivredne proizvodnje
			Finansijska sposobnost poljoprivrednih proizvođača je povećana
			Formiranje novih i jačanje postojećih poljoprivrednih udruženja
			Poljoprivrednicima je obezbeđeno kvalitetno i blagovremeno znanje i informacije

		naplatu poljoprivrednih proizvoda	Plasman najvećeg broja poljoprivrednih proizvoda je obezbeđen
			Poljoprivredna proizvodnja je regionalno povezana
		3.3. Kvalitet poljoprivrednih proizvoda je podignut, uz stvaranje prepoznatljivih proizvoda zlatarskog kraja	Nivo prerade poljoprivrednih proizvoda je povećan
			Poljoprivredni proizvodi su visokog kvaliteta i standardizovani
			Poljoprivredni proizvodi su promovisani i prepoznatljivi na tržištu
			Na Zlataru se proizvodi paleta zaštićenih proizvoda
		3.4. Diverzifikacija aktivnosti na selu	Tradicionalne vrednosti su promovisane i očuvane
			Mini preradni kapaciteti su povezani sa turističkim sadržajima
			Broj manifestacija u selima je povećan, dok su manifestacije omasovljene i dobro promovisane
4.	<p>Prioritet Prirodna sredina je očuvana, dok se prirodnim resursima, ekonomskim, društvenim i infrastrukturnim razvojem upravlja na održiv način</p> <p>Prioritet 2020 godine je opština Nova Varoš sa planinom Zlatar je prepoznata po čistom vazduhu, rekama i jezerima i održivom iskorišćenju šuma i zemljišta o kojima brinu visoko svesni građani i privredni subjekti.</p>	4.1. Podizanje nivoa svesti o značaju očuvanja životne sredine	Lokalna samouprava se institucionalno stara o zaštiti životne sredine
			Uspostavljen stalni sistem edukacije i informisanja stanovništva, dece, mladih, zaposlenih u lokalnoj samoupravi, organizacijama, institucijama i privrednim subjektima
			Akcije i procesi/aktivnosti koje se direktno i

			indirektno odnose na zaštitu životne sredine su opšte podržane u lokalnoj zajednici
			Nova Varoš učestvuje u međuopštinskim, regionalnim, nacionalnim, pograničnim i međunarodnim projektima zaštite životne sredine
			Razmena iskustava i znanja
		4.2. Uspostavljen je sistem za očuvanje i staranje o prirodnim resursima	Planska dokumentacija je kompletirana
			Uspostavljen je monitoring pracenja i merenja ekoloških pokazatelja
			Sve aktivnosti su podređene integralnom sistemu zaštite i očuvanja životne sredine
		4.3. Prirodna bogatstva su očuvana i zaštićena	Prirodna bogatstva se koriste optimalno na principima održivog razvoja
			Rezervat "Uvac" je zaštićeno prirodno dobro uređeno na principima održivog razvoja u interesu lokalne zajednice
			Sistem upravljanja Vazдушnom banjom Zlata je utemeljen na principima očuvanja prirode i optimalnog korišćenja prirodnih resursa
5.	Prioritet Razvoj infrastrukture i poboljšanje društvenog života u cilju stvaranja preduslova za opšti razvoj i kvalitetan život stanovništva Vizija	5.1. Razvoj gradske, seoske i turističke infrastrukture i planske dokumentacije kao preduslova za opšti društveno-ekonomski razvoj	Mreža lokalnih puteva i ulica prekrivena asfaltnim zastorom je produžena i kvalitetno se održava
			Kapaciteti vodovodne mreže su modernizovani, rekonstruisani i prošireni

<p>Nova Varoš je infrastrukturno opremljena opština, kulturno-sportski sadržaji su bogati, a usluge iz oblasti zdravstva, socijalne zaštite i obrazovanja su kvalitetne, što predstavlja snažnu osnovu za opšti društveno-ekonomski razvoj</p>		Kanalizaciona mreža je osavremenjena i proširena
		Elektro-energetska mreža je proširena tako da zadovoljava potrebe građana i pruža mogućnosti za priključenje novih privrednih kapaciteta
		Prikupljanje, deponovanje i separacija otpada je organizovana na teritoriji cele opštine
		Centralno gradsko jezgro je dobro opremljeno savremenim objektima i prostorima javne infrastrukture
		Sportska i turistička infrastruktura je proširena novim objektima i pruža dobre uslove za bavljenje sportom i turizmom
		Opština poseduje sve potrebne planske dokumente
	5.2. Kulturni i sportsko-rekreativni sadržaji su razvijeni, opremljeni i optimalno iskorišćeni	Povećanje broja kulturnih i sportskih objekata
		Kulturni i sportski objekti su tehnički opremljeni da omogućavaju kvalitetno odvijanje različitih sadržaja i aktivnosti
		Multikulturalnost
		Razvoj regionalne i međunarodne kulturne i sportske saradnje
		Podizanje ljudskih kapaciteta u oblasti kulture i sporta
		Sistem finansiranja rada kulturnih i sportskih

			organizacija je poboljšana
		5.3. Unapređenje obrazovanja i vaspitanja i poboljšanje uslova za položaj dece i mladih	Predškolske i školske ustanove su opremljene i modernizovane potrebnim nastavnim sredstvima i učilima
			Uspostavljanje saradnje na regionalnom nivou na obrazovanju profila neophodnih za obavljanje zajedničkih poslova
			Nivo znanja prosvetnih radnika je podignut putem specijalizacija i usavršavanja
			Uspostavljena je briga o deci koja žive u seoskim sredinama
			Uspostavljena je briga o talentovanoj deci
			Stvaranje sistemskih uslova za razvoj dece i mladih kroz implementaciju Lokalnog plana akcije za decu i Lokalnog akcionog plana za mlade
		5.4. Obim zdravstvenih i socijalnih usluga je proširen i podignut na viši nivo	Izgrađena je infrastruktura u Domu zdravlja, koja omogućava adekvatno pružanje zdravstvenih usluga
			Dom zdravlja je opremljen novim i kvalitetnim aparatima čime je nivo usluga podignut na viši nivo
			Izgradnja koronarne jedinice
			Kvalitet zdravstvenih usluga u seoskim sredinama je poboljšana

			Regionalna saradnja sa zdravstvenim ustanovama je poboljšana
			Proširenje i poboljšanje kvaliteta usluga u oblasti socijalne zaštite
		5.5. Dobro organizovana i razvijena lokalna samouprava omogućava sadržajnije i bolje usluge građanima	Kapaciteti lokalne samouprave su značajno povećani u cilju kvalitetne implementacije zakonskih nadležnosti
			Rad udruženja građana je afirmisan uz povećanje upravljačkih kapaciteta i osnaženo partnerstvo sa javnim ustanovama i institucijama
			Usluge prevoza građana su dobro organizovane u cilju povezivanja seoskih sredina sa gradskim centrom i u cilju povezivanja Nove Varoši sa regionom
			Povećana je bezbednost građana
			Sistem informisanosti stanovništva je razvijen u cilju podizanja nivoa učešća stanovništva u društvenim aktivnostima

4.2. PRIORITETI**4.2.1. RAZVOJ MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA**

Prioritet 1.: Smanjenje nezaposlenosti i poboljšanje životnog standarda kroz razvoj postojećih i otvaranje novih preduzeća.

Vizija: Nova Varoš je 2020. godine opština sa niskim procentom nezaposlenih, u kojoj stanovništvo ima visok životni standard koji obezbeđuje razvijeni sektor malih i srednjih preduzeća prepoznat po kvalitetnoj usluzi, visokom stepenu finalizacije proizvoda i održivom korišćenju i eksploataciji prirodnih resursa.

Opšti ciljevi	Posebni ciljevi	Najvažnije akcije	Indikatori održivosti	Nivo značaja I implementacije
1.1. Stvaranje poslovnog ambijenta	Razvijena i efikasna lokalna zajednica u službi privrednog razvoja Saradnja i zajednički rad privrednih subjekata na privrednom razvoju Nove Varosi	Tehničko jačanje i podizanje kadrovske osposobljenosti sektora za ekonomski razvoj Jasna i ažurirana informacija o stanju privatnog sektora u Novoj Varoši Aktiviranje i jačanje udruženja privatnih preduzetnika Opština Nova Varoš Zajednički nastup na sajmovima i novim tržištima	Ekonomski indikatori I.O. – 21-30	
1.2. Razvoj preduzetništva sa posebnim akcentom na mala i srednja preduzeća i privlačenje investicija	Sektor malih i srednjih preduzeca je nosilac privrednog razvoja opštine Proizvodna i uslužna delatnost su razvijene na osnovu komparativnih prednosti koje postoje u opštini Privlačenje investicija u privredni razvoj	Podizanje kvaliteta proizvoda Standardizacija proizvoda Izgradnja turističke pijace na Zlataru Održiv razvoj/povećanje uslužnih delatnosti na turističkim lokacijama Promocija privrednih potencijala Obezbeđenje povoljnijih uslova za investitore koji zapošljavaju veći broj ljudi	Ekonomski indikatori I.O. – 21-30	

Komentar

Prema poslednjim, zvaničnim statističkim podacima iz januara 2006 godine u opštini Nova Varoš aktivno je 75 malih i srednjih preduzeca u privatnom vlasništvu. Dakle, sektor malih i srednjih preduzeca u privatnom

vlasništvu čini 79% od svih preduzeca u opštini. Mala preduzeca čine 91,5% preduzeca u sektoru malih i srednjih preduzeca.

Jasno je da od uspeha nastvaka procesa privatizacije i procesa prodaje velikog broja preduzeca u stečaju, zavisi pocetak revitalizacije

ekonomskog sektora u opštini Nova Varoš. Ključnu ulogu u ovom procesu imaju mala i srednja preduzeća. Ona će kroz fleksibilnu proizvodnju, zasnovanu na komparativnim prednostima regiona, generisati novu zaposlenost i rast bruto domaćeg proizvoda.

Privatna preduzeća na teritoriji opštine Nova Varoš su prosečne starosti 10-15 godina i sa jednostavnom organizacionom strukturom - vlasnik je ujedno i menadžer. Najveći broj posluje na domaćem tržištu i ima oblik organizovanja DOO i OD. Na osnovu anketa zaključeno je da su najveći problemi nedostatak stručne radne snage i menadžerskog kadra kao i komplikovane administrativne procedure za izvoz robe. Takođe, iskazane su potrebe za pružanjem nefinansijskih usluga: istraživanje i analiza tržišta, poslovno povezivanje i marketinška podrška za nove proizvode.

Najveći broj malih i srednjih preduzeća nalazi se u sektoru trgovine (35) i prerađivačke industrije (18), što čini 70,6% ukupnog broja malih i srednjih preduzeća u privatnom vlasništvu.

Sve nabrojane slabosti i nedostaci ovog segmenta društvenog života u Opštini Nova Varoš, za posledicu imaju visoku stopu nezaposlenosti i negativnog trenda migracija stanovništva, što je identifikovano kao problem koji je, kao prioritetan neophodno rešavati u okviru ukupnog procesa razvoja novovaroške društvene zajednice.

Na osnovu toga, kao prioritet se navodi smanjenje nezaposlenosti i poboljšanje životnog standarda kroz razvoj postojećih i otvaranje novih preduzeća. Sprovedenjem niza aktivnosti, nabrojanih u akcionom planu grupe za razvoj MSP Opština Nova Varoš bi u narednom, petogodišnjem periodu trebala ostvariti predviđenu viziju prema kojoj bi postala opština sa niskim brojem nezaposlenih, u kojoj stanovništvo ima zavidan nivo životnog standarda koji se obezbeđuje upravo razvojem sektora malih i srednjih preduzeća koja pružaju kvalitetne usluge, obezbeđuju viši stepen finalizacije proizvoda, a tako da na održiv način koriste raspoložive lokalne resurse.

4.2.2. RAZVOJ TURIZMA

Prioritet 2.: Planski razvoj turizma uz podizanje kvaliteta ponude kroz obogaćenje i optimalnu iskorišćenost turističkih potencijala i prirodnih resursa

Vizija: Zlatar je 2020. godine prepoznatljiva turistička destinacija kod domaćih i međunarodnih turista koja se zasniva na održivom korišćenju potencijala i lepote Uvca, Zlatara, tradicije i kulture.

Opšti ciljevi	Posebni ciljevi	Najvažnije akcije	Indikatori održivosti	Nivo značaja I implementacije
2.1. Turizam se na Zlataru planski razvija	<p>Turistički razvoj je jasno i precizno definisan, i u skladu je sa planskim dokumentima</p> <p>Konstantna i kvalitetna saradnja svih subjekata u razvoju turizma</p> <p>Podignut je nivo znanja stanovništva i turističkih radnika</p>	<p>Izrada i implementacija urbanističkog projekta Specijalnog rezervata Uvac</p> <p>Formiranje odbora za razvoj turizma pri TSC Zlatar</p> <p>Podizanje nivoa znanja</p> <p>Razmena iskustava</p>	<p>% Zaštićenih prirodnih dobara</p> <p>Fiskalni kapacitet opštine</p> <p>Lokacijski koeficijent zapošljavanja</p> <p>Ukupan prihod domaćinstava</p> <p>Prosečna bruto zarada</p>	
2.2. Turističke usluge i ponuda na Zlataru je kompletna, jedinstvena, bogata, raznovrsna i kvalitetna	<p>Postojeća turistička ponuda je poboljšana</p> <p>Razvijeni su novi turistički sadržaji</p> <p>Formirana je jedinstvena i objedinjena turistička ponuda Nove Varoši</p> <p>Razvijena su javno privatna partnerstva</p>	<p>Kategorizacija seoskih domaćinstava</p> <p>Povećanje smeštajnih kapaciteta i podizanje kvaliteta smeštajnih kapaciteta u seoskim domaćinstvima</p> <p>Izgradnja vizitorskog centra</p> <p>Izgradnja i markiranje staza</p> <p>Izrada kupališta na Zlatarskom jezeru - pontonska Plaža</p> <p>Ski staza Briježđa (završetak)</p> <p>Razvoj specijalizovanih vidova turizma</p> <p>Uređenje projektne dokumentacije Etno</p>	<p>Ukupan prihod domaćinstava</p> <p>Koeficijent zaposlenosti</p> <p>Lokacijski koeficijent zaposlenosti</p> <p>Fiskalni kapacitet opštine</p> <p>Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika</p> <p>Javni prevoz</p>	

		sela Štitkovo Zajednički nastup na sajmovima Formiranje turističkih tura Izgradnja novih žičara i ski staza na Zlataru		
2.3. Turistički potencijali i resursi su optimalno iskorišćeni	Razvijen je marketinški nastup u promociji turističke ponude Turistička ponuda Nove Varoši je prepoznata na tržištu Turistička organizacija je efikasna u promociji i razvoju turizma	Zajednički sajt svih subjekata u turizmu Izrada turističke signalizacije Uspostavljanje stalne i kvalitetne saradnje sa turističkim agencijama Osnivanje info centra i info punktova Organizacija manifestacija u cilju zaštite tradicionalnih vrednosti i promocije opštine	Površina poslovnog prostora na 1000 stanovnika izgrađena prethodne godine Fiskalni kapacitet opštine Koeficijent zaposlenosti EMDI indeks Broj registrovanih privrednih subjekata na 1000 stanovnika %	
2.4. Nova Varoš aktivno učestvuje u regionalnim, pograničnim i međunarodnim projektima i saradnji	Razvijena je saradnja sa drugim opštinama i regionima na razvoju turizma	Putevima regionalne kulturne baštine Učešće na regionalnim turističkim projektima Zajednički nastup	Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih i rekreativnih objekata Stepen razvijenosti opštine – EMDI indeks Prosečna bruto zarada Koeficijent zaposlenosti	

Kometar:

Opština Nova Varoš ima izuzetne turističke potencijale koji predstavljaju važan faktor za pozicioniranje opštine kao prepoznatljive turističke destinacije. Nalazi se na polovini magistralnog puta Beograd –Crnogorsko primorje, i na tromeđi tri države Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine. Udaljena je od Beograda 280km, od mora 250km, a od Podgorice i Sarajeva po 200km. U blizini su turistički centri Mokra Gora, Zlatibor... Ovakav geografski položaj omogućava razvoj više vidova turizma a posebno tranzitnog.

Bogati prirodni resursi pre svega vode- reka Uvac sa svojim pritokama i jezerima–Zlatarsko, Uvačko, Radoinjsko, planine Murtenica i Zlatar – "Vazdušna banja", zaštićeno prirodna dobro "Specijalni rezervat prirode Uvac" izuzetno povoljna klima, očuvana priroda, kulturno istorijske znamenitosti, tradicija i gostoprimstvo, postojeća infrastruktura za sport i smeštajni kapaciteti predstavljaju dobru osnovu i mogućnost za razvoj

planinskog, jezerskog , lovno- ribolovnog, kulturno-istorijskog, verskog , sportskog , zdravstvenog, ruralnog i manifestacionog turizma.

Resursi privlače turiste ali ekonomski efekti turizma se svode na sekundarnu ponudu.

Nedostatak kadrova u turizmu, info centara i punktova , pešačkih i biciklističkih staza, kvalitetnih smeštajnih kapaciteta , hotela sa četiri zvezdice , turističke signalizacije....neki su od problema koje treba rešavati i realizovati planski kroz očuvanje prirodnih i kulturno-istorijskih resursa ovim akcionim planom u cilju razvoja turizma i održivog razvoja..

Turisti putuju zato što ih privlači primarna ponuda, tj. turistička atraktivnost mesta, zato treba iskoristiti tu komparativnu prednost koju opština ima.

Da bi se realizovala primarna ponuda potrebno je i kvalitetna sekundarna ponuda. Kvalitet pružanja usluga je jedan od presudnih faktora za turiste

prilikom boravka u turističkoj destinaciji. Zato se ovo mora imati u vidu kako bi se ojačala konkurentska pozicija destinacije, s obzirom da u okruženju već imamo razvijene turističke destinacije.

Osnovni ekonomski efekti turizma su u sekundarnoj ponudi turizma, smeštaj, prevoz, šopinga, ishrane itd.

Važnu ulogu u ovome mogao bi da odigra privatni sektor kroz unapređenje nekih od sadržaja, jer bi oni mogli relativno brzo da obogate vanpasionu turističku ponudu i doprinesu da se i tržišno valorizuju resursi kojima raspolaže opština. Na ovaj način bi mogle da se obezbede uslovi za zaposlenost u privatnom sektoru, a u ovom području da se razvija tranzitni , manifestacioni, ruralni turizam kako u okviru opštine tako i u okviru Regije i Srbije

Ostvariti partnerstvo između ključnih aktera u turizmu i iskoristiti povoljnosti da opština postane centar mini regije zimskog turizma i da svi oni koji prolaze kroz našu opštinu i zadrže se.

4.2.3. RAZVOJ POLJOPRIVREDE I RURALNI RAZVOJ

Prioritet 3.: Očuvanje života na selu kroz ekonomski isplativu poljoprivrednu proizvodnju i razvoj kvalitetnih sadržaja za život i dohodovanje

Vizija: U uređenim novovaroškim selima, punim dečje graje, žive, rade i zarađuju mladi, srećni i kreativni ljudi koji poštuju tradiciju i prirodu. Široka paleta tradicionalnih proizvoda doprinosi i razvija turistički ambijent Zlatara, Uvca i zlatarskih jezera

Opšti ciljevi	Posebni ciljevi	Najvažnije akcije	Indikatori održivosti	Nivo značaja I implementacije
3.1. Poljoprivredna proizvodnja je povećana, a nosioci razvoja su konkurentni poljoprivredni proizvođači	<p>Povećani nivo proizvodnje na farmi, uz povećan broj specijalizovanih farmera</p> <p>Stočni fond je povećan uz izmenu rasnog sastava</p> <p>Savremene tehnologije se koriste u proizvodnji</p> <p>Povećan je stepen mehanizacije poljoprivredne proizvodnje</p>	<p>Edukacija</p> <p>Povećanje stočnog fonda uz poboljšanje rasnog sastava</p> <p>Modernizacija</p> <p>Uvođenje novih tehnologija</p> <p>Nabavka nove i zamena postojeće mehanizacije</p> <p>Pomoć poljoprivrednim proizvođačima prilikom konkurisanja</p>	Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava	
3.2. Poljoprivredna proizvodnja je dobro organizovana i omogućava poljoprivrednicima pravovremene informacije, najnovija znanja, kvalitetne usluge i siguran plasman i naplatu poljoprivrednih proizvoda	<p>Formiranje novih i jačanje postojećih poljoprivrednih udruženja</p> <p>Poljoprivrednicima je obezbeđeno kvalitetno i blagovremeno znanje i informacije</p> <p>Plasman najvećeg broja poljoprivrednih proizvoda je obezbeđen</p> <p>Poljoprivredna proizvodnja je regionalno povezana</p>	<p>Formiranje udruženja stočara Nova Varoš</p> <p>Rad svih poljoprivrednih udruženja je objedinjen i podržan od strane opštine kroz rad poljoprivrednog centra</p> <p>Podizanje kapaciteta postojećih udruženja poljoprivrednika</p> <p>Stručna pomoć na terenu je obezbeđena</p> <p>Povezivanje poljoprivrednih proizvođača i udruženja sa proizvođačima iz susednih opština, radi zajedničkog plasmana proizvoda i učešća na zajedničkim projektima</p>	Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava	

3.3. Kvalitet poljoprivrednih proizvoda je podignut, uz stvaranje prepoznatljivih proizvoda zlatarskog kraja	<p>Nivo prerade poljoprivrednih proizvoda je povećan</p> <p>Poljoprivredni proizvodi su visokog kvaliteta i standardizovani</p> <p>Poljoprivredni proizvodi su promovisani i prepoznatljiviji na tržištu</p> <p>Na Zlataru se proizvodi paleta zaštićenih proizvoda</p>	<p>Izgradnja mini preradnih kapaciteta</p> <p>Sertifikacija i standardizacija poljoprivrednih proizvoda</p> <p>Učešće na sajmovima i drugim manifestacijama poljoprivrede, turizma i sl.</p> <p>Brendiranje i zaštita geografskog porekla najvažnijih poljoprivrednih proizvoda</p>	<p>Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava</p>	
3.4. Diverzifikacija aktivnosti na selu	<p>Tradicionalne vrednosti su promovisane i očuvane</p> <p>Mini preradni kapaciteti su povezani sa turističkim sadržajima</p> <p>Broj manifestacija u selima je povećan, dok su manifestacije omasovljene i dobro promovisane</p>	<p>Plasman najvećeg broja proizvoda domaće radinosti, ostvaruje se u sklopu seoskog turizma</p> <p>Organizovanje manifestacija</p> <p>Formiranje udruženja starih zanata</p>	<p>Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava</p>	

Komentar:

Prema podacima sa zadnjeg popisa, seosko stanovništvo čini gotovo polovinu ukupnog broja stanovnika opštine Nova Varoš. Ako se tome doda podatak da je trenutno registrovano oko 2700 poljoprivrednih gazdinstava, više je nego jasno zašto su poljoprivreda i ruralni razvoj jedan od prioriteta razvoja opštine.

Analizom trenutnog stanja mogu se uočiti mnogi problemi u ruralnim područjima, od kojih su svakako najveći depopulacija seoskog stanovništva, nerazvijena seoska infrastruktura, usitnjeni posedi i "svaštarenje", kao i loša organizovanost i niska finansijska moć poljoprivrednika.

S druge strane postoje značajni potencijali za razvoj sela i poljoprivrede. To su pre svega zemljište i ostali resursi koji nisu zagađeni idealni za zasnivanje organske proizvodnje, dobri prirodni uslovi za razvoj stočarstva, uzgoj krompira, nekih žitarica (heljda, ovas, ječam, raž, tritikale), jagodičastog voća, pčelarstva i sl. Takođe postoje povoljni uslovi

za razvoj seoskog turizma, kao i sakupljanja samoniklog bilja i šumskih plodova.

Kada je u pitanju ruralni razvoj, cilj ove Strategije jeste da ponudi realna i održiva rešenja za unapređenje sela i poljoprivrede. Njena implementacija treba da pomogne da se pretežno ekstenzivna poljoprivreda i selo približe modelu sela po standardima EU, uz očuvanje tradicionalnih vrednosti i specifičnosti ovog kraja.

Da bi se ostvarili ovi ciljevi potrebno je :

- povećati poljoprivrednu proizvodnju i stočni fond uz izmenu rasnog sastava, korišćenjem savremenih tehnologija;
- povećati stepen mehanizovanosti poljoprivrede uz uvođenje novih modela za nabavku i racionalizaciju mehanizacije, poput "mašinskih prstenova"; podići finansijsku moć poljoprivrednika, pored ostalog formiranjem Fonda za razvoj poljoprivrede;
- poljoprivrednu proizvodnju dobro organizovati kroz formiranje novih i jačanje postojećih poljoprivrednih udruženja, radi boljeg

- protoka ideja i informacija, efikasnijeg pristupa tržištu, regionalnog povezivanja...;
- kvalitet poljoprivrednih proizvoda podići na viši nivo, uz stvaranje prepoznatljivih proizvoda zlatarskog kraja kroz brendiranje, zaštitu geografskog porekla, uvođenje organske proizvodnje i druge vidove standardizacije;
 - uvesti nove i omasoviti postojeće manifestacije u selima, podržati učešće na različitim sajmovima i manifestacijama van opštine, gde bi se promovisali tradicionalni proizvodi i vrednosti zlatarskog kraja;

- povećati stepen prerade poljoprivrednih proizvoda izgradnjom mini preradnih kapaciteta;
- poljoprivredne i šumske proizvode, lekovito bilje i proizvode domaće radinosti promovisati kao sastavni deo turističke ponude ovog kraja;

Ovaj prioritet ne treba posmatrati izolovanu, već kao sastavni deo integralne strategije, obzirom da će razvoj sela u velikoj meri zavisiti od razvoja infrastrukture, posebno u ruralnim područjima, unapređenja turizma, demografskih i socijalnih trendova itd

4.2.4. ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Prioritet 4: Prirodna sredina je očuvana, dok se prirodnim resursima, ekonomskim, društvenim i infrastrukturnim razvojem upravlja na održiv način

Vizija: 2020 godine je opština Nova Varoš sa planinom Zlatar je prepoznata po čistom vazduhu, rekama i jezerima i održivom iskorišćenju šuma i zemljišta o kojima brinu visoko svesni građani i privredni subjekti.

Opšti ciljevi	Posebni ciljevi	Najvažnije akcije	Indikatori održivosti	Nivo značaja I implementacije
4.1. Podizanje nivoa svesti o značaju očuvanja životne sredine	<p>Lokalna samouprava se institucionalno stara o zaštiti životne sredine</p> <p>Uspostavljen stalni sistem edukacije i informisanja stanovništva, dece, mladih, zaposlenih u lokalnoj samoupravi, organizacijama, institucijama i privrednim subjektima</p> <p>Akcije i procesi/aktivnosti koje se direktno i indirektno odnose na zaštitu životne sredine su opšte podržane u lokalnoj zajednici</p> <p>Nova Varoš učestvuje u međuopštinskim, regionalnim, nacionalnim, pograničnim i međunarodnim projektima zaštite životne sredine</p> <p>Razmena iskustava i znanja</p>	<p>Formiranje Fonda za zaštitu životne sredine</p> <p>Izrada lokalnog ekološkog akcionog plana</p> <p>Edukacija i obuke</p> <p>Postavljanje info tabli</p> <p>Akcije čišćenja</p> <p>Borba protiv erozije i klizišta na ugroženim područjima</p> <p>Pošumljavanje</p> <p>Učešće u projektima zaštite životne sredine</p>	Indikatori zaštite životne sredine I.O. – 1-10	
4.2. Uspostavljen je sistem za očuvanje i staranje o prirodnim resursima	<p>Planska dokumentacija je kompletirana</p> <p>Uspostavljen je monitoring pracenja i merenja ekoloških pokazatelja</p> <p>Sve aktivnosti su podređene integralnom sistemu zaštite i očuvanja životne sredine</p>	<p>Izrada planova i karata</p> <p>Kontrola kvaliteta vode, vazduha, zemljišta i buke</p> <p>Podsticaj korišćenju obnovljivih izvora energije i recikliranju otpada</p> <p>Rekultivacija stare deponije u</p>	Indikatori zaštite životne sredine I.O. – 1-10	

		Drugličima		
4.3. Prirodna bogatstva su očuvana i zaštićena	<p>Prirodna bogatstva se koriste optimalno na principima održivog razvoja</p> <p>Rezervat "Uvac" je zaštićeno prirodno dobro uređeno na principima održivog razvoja u interesu lokalne zajednice</p> <p>Sistem upravljanja Vazdušnom banjom Zlatar je utemeljen na principima očuvanja prirode i optimalnog korišćenja prirodnih resursa</p>	<p>Uspostavljeno je održivo korišćenje i upravljanje šumama</p> <p>Poribljavanje</p> <p>Staranje o lovnom fondu</p> <p>Uspostavljanje posebne brige o posebnim biljnim i životinjskim vrstama</p> <p>Čišćenje, održavanje i organizovanje sakupljanja otpada sa teritorije rezervata</p> <p>Izrada katastra vodoobjekata, odnosno vodotoka, izvora i vrela, objekata vodosnabdevanja i vodoprivrednih objekata na području Rezervata</p> <p>Izrada prostornog plana područja Vazdušne banje "Zlatar"</p>	<p>Indikatori zaštite životne sredine I.O. – 1-10</p>	

Komentari

Opština Nova Varoš nalazi se u jugozapadnom delu Srbije i središnjem delu Zlatiborskog okruga, oivičena planinskim vencima Zlatara, Golije, Javora, Čemernice, Mučnja, Murtenice i Zlatibora. Spada u izrazito brdsko-planinsko područje sa naglašenom denivelacijom terena. Nadmorska visina je od 436 m (obala Lima) pa do 1626 m (Golo brdo na Zlataru).

Teritorija opštine je "presečena" na dva skoro jednaka dela jezerima koja su podignuta na reci Uvac. Jezera su Uvačko, Zlatarsko i Radoinjsko. Područje opštine ima planinsku klimu, doziranu strujanjima vetra sa primorja , pa zbog toga ima prijatnu umerenu planinsku klimu i izuzetno kvalitetan vazduh.

Životna sredina Opštine je uglavnom još uvek očuvana. Područje Opštine posebno je bogato hidroenergijom i kvalitetnim šumama. Od ukupne površine opštine (581,47 km²), 12,5 % teritorije opštine nalazi se u kategoriji zaštićene životne sredine.

Planina Zlatar, koja je Uredbom Vlade Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 27/05) proglašena Vazdušnom banjom, smeštena između Lima, Uvca, Mileševke i Bistrice. U imenu ove planine sažeta su sva njena svojstva: mirisne livade i bistra jezera okružena omorikama i brezama, spoj mediteranske i planinske klime, prema istraživanjima sa najvećim brojem sunčanih dana (951 čas) u Srbiji, blagotvorni vazduh obogaćen terpentinom i ozonom sa beskrajnim vidicima.

Uvačka jezera (Uvačko, Zlatarsko i Radoinjsko), koja su nastala izgradnjom hidroelektrana na reci Uvac i koja predstavljaju ogroman hidropotencijal opštine a i cele Srbije (500.000.000 m³) kao i brojni izvori zdrave pijaće vode se zbog izuzetne vrednosti vodenih površina i priobalja nalaze u okviru prirodnog dobra SRP "Uvac".

Specijalni rezervat prirode "Uvac" koji se prostire na teritorijama opština Nova Varoš i Sjenica i pokriva površinu od 7.543 ha. Kao prirodno dobro od izuzetnog značaja SRP "Uvac" stavljen je pod zaštitu, Uredbom Vlade Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 25/06) da bi se očuvao i razmnožio dragulj SRP "Uvac", beloglavi sup, strvinar koga nazivaju "čistač prirode", koji je sve do unazad nekoliko godina bio pred istrebljenjem, a čija je kolonija u ovom momentu najveća na Balkanu i jedna od tri najveće u Evropi.

Zaštitom ovog područja, održivim upravljanjem prirodnim resursima kao i upravljanjem ekonomskim, društvenim i infrastrukturnim razvojem očuvala bi se staništa i poboljšalo stanje drugih značajnih vrsta ptica, lovne divljači i ostalog životinjskog sveta, da bi se obezbedili uslovi za ponovno naseljavanje onih vrsta biljaka i životinja koje su nestale sa ovog područja; da bi se očuvala i povećala raznovrsnost riba i optimalnim ulovom i korišćenjem sačuvala i povećala njihova brojnost; da bi se

sačuvala reljefna i vodena obeležja i speleološke i druge vrednosti geonasleđa; da bi se očuvali i poboljšali prirodni činioci životne sredine, prvenstveno kvalitet voda i zemljišta; da bi se očuvala lepota i raznovrsnost predela i stvorili uslovi za održivo korišćenje i plansko uređenje zaštićenog područja u interesu obrazovanja, kulture, nauke, razvoja ruralnog i eko turizma i razvoja lokalne zajednice u celini.

U opštini Nova Varoš postoji 31 naseljeno seosko mesto - naselje i nijedno od njih nema rešeno pitanje odlaganja i organizovanog odvoženja otpada i smeća. Takođe zbog zatvaranja velikih privrednih kompleksa veliki broj građana je ,ostajući bez zaposlenja, bio primoran da se vrati u selo i bavi poljoprivrednom proizvodnjom. Međutim, delom zbog neobrazovanosti delom iz ekonomski razloga većina njih nekontrolisano upotrebljava sredstva za zaštitu bilja koja na takav način predstavljaju glavni uzrok oštećenja ljudskog zdravlja i životne sredine.

Na kraju nisko svesni građani i privredni subjekti predstavljaju najslabiju kariku u celom lancu zaštite životne sredine. Radna grupa za zaštitu životne sredine uradila je akcioni plan za period od 5 godine čijom realizacijom bi opština Nova Varoš sa planinom Zlatar bi bila sredina sa čistim vazduhom , rekama i jezerima, održivom iskorišćenju šuma i zemljišta o kojima brinu visoko svesni građani i privredni subjekti.

4.2.5. RAZVOJ LOKALNE ZAJEDNICE (UNAPREĐENJE KVALITETA ŽIVOTA GRAĐANA)**Prioritet 5.: Razvoj infrastrukture i poboljšanje društvenog života u cilju stvaranja preduslova za opšti razvoj i kvalitetan život stanovništva**

Vizija: Nova Varoš je infrastrukturno opremljena opština, kulturno-sportski sadržaji su bogati, a usluge iz oblasti zdravstva, socijalne zaštite i obrazovanja su kvalitetne, što predstavlja snažnu osnovu za opšti društveno-ekonomski razvoj

Opšti ciljevi	Posebni ciljevi	Najvažnije akcije	Indikatori održivosti	Nivo značaja I implementacije
5.1. Razvoj gradske, seoske i turističke infrastrukture i planske dokumentacije kao preduslova za opšti društveno-ekonomski razvoj	<p>Mreža lokalnih puteva i ulica prekrivena asfaltnim zastorom je produžena i kvalitetno se održava</p> <p>Kapaciteti vodovodne mreže su modernizovani, rekonstruisani i prošireni</p> <p>Kanalizaciona mreža je osavremenjena i proširena</p> <p>Elektro-energetska mreža je proširena tako da zadovoljava potrebe građana i pruža mogućnosti za priključenje novih privrednih kapaciteta</p> <p>Prikupljanje, deponovanje i separacija otpada je organizovana na teritoriji cele opštine</p> <p>Centralno gradsko jezgro je dobro opremljeno savremenim objektima i prostorima javne infrastrukture</p> <p>Sportska i turistička infrastruktura je proširena novim objektima i pruža dobre uslove za bavljenje sportom i turizmom</p> <p>Opština poseduje sve potrebne planske dokumente</p>	<p>Rekonstrukcija dela Regionalnog puta Nova Varoš-Sjenica</p> <p>Rekonstrukcija ulica</p> <p>Izgradnja puteva u seoskim MZ</p> <p>Proširenje vodovodne mreže</p> <p>Proširenje kanalizacione mreže</p> <p>Proširenje elektroenergetske mreže</p> <p>Izgradnja regionalne deponije – Banjica</p> <p>Uklanjanje divljih deponija</p> <p>Uređenje gradske sredine</p> <p>Izgradnja prateće infrastrukture za potrebe ski staze</p> <p>Izrada prostornog plana opštine Nova Varoš</p> <p>Izrada geografsko-informacionog sistema (GIS)</p>	<p>Dužina puteva u km po km²</p> <p>Procenat domaćinstava sa sigurnim pristupom vodi za piće;</p> <p>Upravljanje otpadnim vodama u gradskim sredinama;</p> <p>Ukupna potrošnja energije podeljena po vrsti goriva</p> <p>Opštinski otpad po vrsti odlaganja;</p> <p>% Recikliranog otpada</p> <p>Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih i rekreativnih aktivnosti</p> <p>Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika</p>	

<p>5.2. Kulturni i sportsko-rekreativni sadržaji su razvijeni, opremljeni i optimalno iskorišćeni</p>	<p>Povećanje broja kulturnih i sportskih objekata</p> <p>Kulturni i sportski objekti su tehnički opremljeni da omogućavaju kvalitetno odvijanje različitih sadržaja i aktivnosti</p> <p>Multikulturalnost</p> <p>Razvoj regionalne i međunarodne kulturne i sportske saradnje</p> <p>Podizanje ljudskih kapaciteta u oblasti kulture i sporta</p> <p>Sistem finansiranja rada kulturnih i sportskih organizacija je poboljšan</p>	<p>Izgradnja gradskog Muzeja</p> <p>Osposobljavanje objekata u selima za izvođenje kulturnih sadržaja</p> <p>Nabavka opreme za kvalitetno izvođenje sportskih i kulturnih aktivnosti</p> <p>Organizovanje aktivnosti posvećenih razumevanju i poštovanju različitosti u multietničkim sredinama</p>	<p>Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti;</p> <p>Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika</p>	
<p>5.3. Unapređenje obrazovanja i vaspitanja i poboljšanje uslova za položaj dece i mladih</p>	<p>Predškolske i školske ustanove su opremljene i modernizovane potrebnim nastavnim sredstvima i učilima</p> <p>Uspostavljanje saradnje na regionalnom nivou na obrazovanju profila neophodnih za obavljanje zajedničkih poslova</p> <p>Nivo znanja prosvetnih radnika je podignut putem specijalizacija i usavršavanja</p> <p>Uspostavljena je briga o deci koja žive u seoskim sredinama</p> <p>Uspostavljena je briga o talentovanoj deci</p> <p>Stvaranje sistemskih uslova za razvoj dece i mladih kroz implementaciju Lokalnog plana akcije za decu i Lokalnog akcionog plana za mlade</p>	<p>Obezbeđivanje prostora za predškolsko obrazovanje u seoskim školama</p> <p>Opremanje školskih učionica računarskom opremom i kvalitetnim nastavnim sredstvima</p> <p>Adaptacija i rekonstrukcija školskih objekata</p> <p>Poboljšani uslovi školovanja za đake pešake</p> <p>Negovanje kulturnog i sportskog stvaralaštva u seoskim sredinama</p> <p>Kvalitetna integracija dece i mladih ometenih u razvoju u sve društvene tokove lokalne zajednice</p> <p>Pomoć porodicama i deci u stanju siromaštva</p>	<p>Udeo stanovnika sa završenom srednjom, višom i visokom školom;</p> <p>Gustina naseljenosti;</p> <p>Javni prevoz</p>	
<p>5.4. Obim zdravstvenih i socijalnih usluga je proširen i podignut na viši nivo</p>	<p>Izgrađena je infrastruktura u Domu zdravlja, koja omogućava adekvatno pružanje zdravstvenih usluga</p> <p>Dom zdravlja je opremljen novim i kvalitetnim</p>	<p>Nabavka neophodnih medicinskih aparata</p> <p>Obezbeđenje uslova za rad Koronarne jedinice</p> <p>Razvoj novih usluga</p>	<p>Broj stanovnika na jednog lekara;</p> <p>Učešće korisnika socijalne zaštite u</p>	

	<p>aparatura čime je nivo usluga podignut na viši nivo</p> <p>Izgradnja koronarne jedinice</p> <p>Kvalitet zdravstvenih usluga u seoskim sredinama je poboljšana</p> <p>Regionalna saradnja sa zdravstvenim ustanovama je poboljšana</p> <p>Proširenje i poboljšanje kvaliteta usluga u oblasti socijalne zaštite</p>		ukupnom stanovništvu;	
<p>5.5. Dobro organizovana i razvijena lokalna samouprava omogućava sadržajnije i bolje usluge građanima</p>	<p>Kapaciteti lokalne samouprave su značajno povećani u cilju kvalitetne implementacije zakonskih nadležnosti</p> <p>Rad udruženja građana je afirmisan uz povećanje upravljačkih kapaciteta i osnaženo partnerstvo sa javnim ustanovama i institucijama</p> <p>Usluge prevoza građana su dobro organizovane u cilju povezivanja seoskih sredina sa gradskim centrom i u cilju povezivanja Nove Varoši sa regionom</p> <p>Povećana je bezbednost građana</p> <p>Sistem informisanosti stanovništva je razvijen u cilju podizanja nivoa učešća stanovništva u društvenim aktivnostima</p>	<p>Saradnja LSU i NVO</p> <p>Izrada i donošenje jedinstvenog programa zaštite od požara</p> <p>Organizovanje obuka i edukativnih aktivnosti</p> <p>Štampanje opštinskog biltena</p>	<p>Registrovani broj krivičnih dela po jednom stanovniku</p> <p>Fiskalni kapacitet opštine</p> <p>Koeficijent zaposlenosti</p> <p>Lokacijski koeficijent zapošljavanja</p>	

Komentari:

Na osnovu trenutnog stanja i postojećih problema u opštini Nova Varoš, poboljšanje kvaliteta života građana prepoznat je kao jedan od prioriteta razvoja opštine, a u okviru njega i infrastrukturni razvoj, kao preduslov za opšte društveno-ekonomske promene. Samo savremena i modernizovana putna, komunalna i energetska infrastruktura može zadovoljiti potrebe građana, a izrada planske dokumentacije privući investitore u opštinu. Centar Nove Varoši je potrebno osavremeniti objektima i

prostorima javne infrastrukture, a celu opštinu obogatiti sportskim i turističkim infrastrukturnim objektima, jer će se na taj način i životni standard stanovništva unaprediti.

Ovim prioritetom obuhvaćen je i razvoj osiromašenih kulturnih i sportsko-rekreativnih sadržaja, što bi građanima Nove Varoši obezbedilo kvalitetno korišćenje slobodnog vremena i stvaranje uslova za rekreaciju, a posebno mladima, koje treba zadržati, odnosno sprečiti njihov dalji odlazak. Mladi su obuhvaćeni svim segmentima u okviru ovog prioriteta razvoja opštine.

Opština mora da omogućiti sve uslove za optimalan rast i razvoj dece i mladih i poboljša njihov položaj u lokalnoj sredini, kroz obezbeđivanje svih sadržaja koji su im potrebni, počev od osnovnih potreba za egzistenciju, do stvaranja povoljnog okruženja za podsticaj njihove kreativnosti i aktivno učešće u životu lokalne zajednice.

Poboljšanje kvaliteta života podrazumeva i borbu protiv svakog vida socijalne isključenosti i diskriminacije. Osobama sa posebnim potrebama treba obezbediti uslove za nesmetanu integraciju u sve društvene tokove, a ugroženim licima odgovarajuću socijalnu zaštitu, odnosno, neophodno je razviti sistemsku mrežu podrške i pružanja usluga korisnicima u oblasti socijalne politike. Unapređenje zdravlja građana i obezbeđivanje adekvatne zdravstvene zaštite onemogućavaju zastarela oprema i aparati u novovaroškom Domu zdravlja, koji se moraju zameniti novim, modernizovanim, što predstavlja prvi korak ka napredku u oblasti lokalnog zdravstva. To će usluge zdravstvene zaštite i u seoskim sredinama podići na viši nivo.

Lokalna samouprava može da bude mnogo efikasnija u svom radu, da obezbedi građanima sadržajnije i bolje usluge. Kao javni servis građana, treba da omogućiti bolju informisanost lokalnog stanovništva, veće učešće javnosti u odlučivanju, veću bezbednost građana, bolje usluge javnog prevoza i drugo.

Uz negovanje tradicije i multikulturalnosti, po čemu je Nova Varoš specifična, jedino ovakva harmonija razvoja svih segmenata može obezbediti razvoj zajednice u celini i stvoriti jednake mogućnosti za sve njene građane.

Radna grupa u okviru ovog prioriteta uradila je akcioni plan za narednih 3-5 godina, koji sadrži niz realnih, ostvarivih aktivnosti, a koje proističu iz stvarnih potreba građana Nove Varoši. Akcionim planom predviđeno je ravnomerno unapređenje kvaliteta života građana, a njegova implementacija će doprineti smanjenju intenzivne migracije stanovništva, odnosno rešavanju ovog opšteg društvenog problema zajednice.

5. AKCIONI PLAN OPŠTINE NOVA VAROŠ 2010-2015.**5.1.1. RAZVOJ MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA**

PROBLEM				PRIORITET		
U opštini je izražena nezaposlenost i odliv stanovništva usled slabo razvijenih privrednih aktivnosti				Smanjenje nezaposlenosti i poboljšanje životnog standarda kroz razvoj postojećih i otvaranje novih preduzeća.		
Vizija						
Nova Varoš je 2020. godine opština sa niskim procentom nezaposlenih, u kojoj stanovništvo ima visok životni standard koji obezbeđuje razvijeni sektor malih i srednjih preduzeća prepoznat po kvalitetnoj usluzi, visokom stepenu finalizacije proizvoda i održivom korišćenju i eksploataciji prirodnih resursa. Nova Varoš je 2020. godine opština sa razvijenim sektorom malih i srednjih preduzeća prepoznatljiv po kvalitetnoj usluzi, visokom stepenu finalizacije proizvoda i održivom korišćenju i eksploataciji prirodnih resursa. Razvijen privredni ambijent obezbeđuje nisku nezaposlenost i visok životni standard stanovništva.						
Opšti cilj 1.1.						
Stvaranje poslovnog ambijenta						
n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
1.1.1.	Razvijena i efikasna lokalna zajednica u službi privrednog razvoja	Tehničko jačanje i podizanje kadrovske osposobljenosti sektora za ekonomski razvoj	Opština Nova Varoš – Odeljenje za privredni razvoj	2010 – 2014. godine stalna aktivnost	100% - Opština Nova Varoš – Interni i protokolarni troškovi	EMDI Indeks – Stepenn razvijenosti opštine Nova Varoš Broj edukacija/godina Unapređenje tehničke opremljenosti/godina
		Jasna i ažurirana informacija o stanju privatnog sektora u Novoj Varoši	Opština Nova Varoš - Odeljenje za privredni razvoj	2010 – 2012. godina	100% - Opština Nova Varoš – Interni i protokolarni troškovi	EMDI Indeks – Stepenn razvijenosti opštine Nova Varoš Fiskalni kapacitet opštine Formirana baza podataka o privatnom sektoru
		Pomoć privrednicima u izradi promotivnih materijala	Opština Nova Varoš Varoš - Odeljenje za privredni razvoj	2010 – 2014. godina Stalna aktivnost	100.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Projekti Nadležna ministarstva i fondovi Prepristupna sredstva EU	Broj registrovanih privrednih subjekata na 1000 stanovnika Broj izrađenih promotivnih materijala/godina

		Definisanje lokacija za privredni razvoj <i>Izrada fizibiliti studije Izrada projektne dokumentacije</i>	Opština Nova Varoš Odeljenje za privredni razvoj Direkcija za građevinsko zemljište	2011 – 2012. godina	Projektna dokumentacija i fizibiliti studija određuju vrednost projekta Potencijalni izvori finansiranja: Projekti Prepristupna sredstva EU	Površina poslovnog prostora na 1000 stanovnika izgrađena prethodne godine Definisana lokacija za privredni razvoj Urađena je fizibiliti studija Projektna dokumentacija je kompletirana
		Jačanje javno-privatnih partnerstava (gazdovanje grobljima, parkinzima, sportskim terenima i dr.)	SO Nova Varoš i privredni subjekti	2010-2012.	Aktivnosti ne zahtevaju angažovanje novčanih sredstava, potrebno uspostaviti jasne kriterijume za uspostavljanje partnerstava i formalizovati saradnju kroz odgovarajuće procedure SO Nova Varoš, lokane samouprave i drugih relevantnih lokalnih institucija	Usvojene odluke SO Nova Varoš Potpisani ugovori sa privatnim partnerima
		Utvrđivanje novog pravilnika o vrstama i kriterijumima naplate komunalnih taksi za poslovni sektor registrovan van Nove Varoši, taksi na turističke usluge isl.	SO Nova Varoš	2010-2012.	Aktivnosti ne zahtevaju angažovanje novčanih sredstava, potrebno uspostaviti jasne kriterijume i formalizovati ih kroz odgovarajuće procedure SO Nova Varoš, lokane samouprave i drugih relevantnih lokalnih institucija	Usvojene odluke SO Nova Varoš
		Opremanje lokacije za privredni razvoj	Opština Nova Varoš - Odeljenje za privredni razvoj Direkcija za	2012 – 2014. godine	Vrednost investicije i struktura finansiranja će biti definisana nakon izrade projektne	Površina poslovnog prostora na 1000 stanovnika izgrađena prethodne godine

			građevinsko zemljište JP 3 septembar Izvođač radova (tenderski odabran) Privatna inicijativa		dokumentacije	Neto broj novih preduzeća na 1000 preduzeća Funkcionalna lokacija za privredni razvoj
		Rad na rešavanju problema bivših društvenih preduzeća koja ne rade	Opština Nova Varoš – Odeljenje za privredni razvoj	2010 – 2012. godine	100% - Opština Nova Varoš – Interni trošak	Fiskalni kapacitet opštine EMDI indeks – stepen razvijenosti opštine Broj registrovanih privrednih subjekata na 1000 stanovnika
1.1.2.	Saradnja i zajednički rad privrednih subjekata na privrednom razvoju Nove Varosi	Aktiviranje i jačanje udruženja privatnih preduzetnika Opština Nova Varoš	Opština Nova Varoš Udruženje privatnih preduzetnika	2010 – 2014 Kontinuirana aktivnost	100.000 dinara/godina Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Projekti Nadležna ministarstva i fondovi Prepristupna sredstva EU Privatnici – participacija	Broj registrovanih privrednih subjekata na 1000 stanovnika Broj članova u Udruženju Godišnji finansijski izveštaj udruženja
		Podizanje kapaciteta menadžerskog kadra	Opština Nova Varoš Udruženje privatnih preduzetnika	2010 – 2014. godine Kontinuirana aktivnost	100.000 dinara/godina Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Projekti Nadležna ministarstva i fondovi Prepristupna sredstva EU Privredne komore Privatnici participacija	Prosečna bruto zarada Broj održanih obuka/godina Broj korisnika koji je prošao obuke/godina
		Zajednički nastup na sajmovima i novim tržištima	Opština Nova Varoš Udruženje privatnih preduzetnika Preduzetnici	2010 – 2014. godine Kontinuirana aktivnost	100.000 dinara/godina Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja:	Prosečna bruto zarada Fiskalni kapacitet opštine Broj zajedničkih

					Projekti Nadležna ministarstva i fondovi Komore Prepristupna sredstva EU Privatnici participacija	nastupa/godina Broj preduzetnika na manifestacijama/godina
		Podizanje nivoa informisanosti privatnog sektora	Opština Nova Varoš Udruženje privatnih preduzetnika	2010 – 2014. godina Kontinuirana aktivnost	100.000 dinara/godina Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Projekti Nadležna ministarstva i fondovi Komore Prepristupna sredstva EU Privatnici participacija	Prosečna bruto zarada Broj sadržaja kojima je privatnicima pružena informacija/godina

Opšti cilj 1.2. Razvoj preduzetništva sa posebnim akcentom na mala i srednja preduzeća i privlačenje investicija						
n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
1.2.1.	Sektor malih i srednjih preduzeća je nosilac privrednog razvoja opštine	Podizanje kvaliteta proizvoda	Opština Nova Varoš Preduzetnici	2010 – 2014. Kontinuirana aktivnost	100.000 dinara/godina Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Projekti Nadležna ministarstva i fondovi Komore Prepristupna sredstva EU Privatnici participacija	EMDI indeks razvijenosti opštine Broj privrednih subjekata u kojima je podignut kvalitet proizvoda i proizvodnje/godina
		Standardizacija proizvoda	Opština Nova Varoš Preduzetnici	2010 – 2014. Kontinuirana aktivnost	100.000 dinara/godina Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja:	EMDI indeks razvijenosti opštine

					Projekti Nadležna ministarstva i fondovi Komore Prepristupna sredstva EU Privatnici participacija	Broj privrednih subjekata u kojima su standardizovani proizvodi/godina
1.2.2.	Proizvodna i uslužna delatnost su razvijene na osnovu komparativnih prednosti koje postoje u opštini	Izgradnja turističke pijace na Zlataru	Opština Nova Varoš Direkcija za građevinsko zemljište	2011 – 2012.	10.000.000,00 dinara Potencijalni izvori finansiranja: 10% - Opština Nova Varoš 90% - Predpristupna sredstva EU ili sredstva NIP-a	Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Koeficijent zaposlenosti Otvorena turistička pijaca na Zlataru
		Formiranje zabavnog parka	Opština Nova Varoš Direkcija za građevinsko zemljište Privatna inicijativa	2012 – 2014.	Vrednost investicije određuje projektna dokumentacija 10% - Opština Nova Varoš – tehnička podrška 90% - Predpristupna sredstva EU, sredstva NIP-a ili preduzetnička inicijativa	Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Koeficijent zaposlenosti Otvoren zabavni park
		Iskorišćavanje bogatih izvora vode, visokog kvaliteta, za piće u komercijalne svrhe – otvaranje preduzeća za flaširanje i distribuciju vode za piće	Opština Nova Varoš Preduzetnici	2010 – 2014 Kontinuirana aktivnost	Vrednost investicije određuje projektna dokumentacija 10% - Opština Nova Varoš – tehnička podrška 90% - preduzetnička inicijativa	Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Koeficijent zaposlenosti Količina flaširane vode za piće plasirana na tržište
		Održiv razvoj/povećanje uslužnih delatnosti na turističkim lokacijama	Opština Nova Varoš Direkcija za građevinsko zemljište Privatna inicijativa	2011 – 2014 godine	Vrednost investicije određuju pojedinačne projektne dokumentacije 10% - Opština Nova Varoš – tehnička podrška	Neto broj novih preduzeća na 1000 preduzeća Broj registrovanih privrednih subjekata na 1000 stanovnika Broj otvorenih

					90% - Predpristupna sredstva EU, sredstva NIP-a ili preduzetnička inicijativa	objekata/godini
		Razvoj službi koje prate razvoj turizma (čuvarska služba, čistači i sl.)	Opština Nova Varoš Privatna inicijativa	2011 – 2014 godine	Vrednost investicije određuje projektna dokumentacija 10% - Opština Nova Varoš – tehnička podrška 90% - Predpristupna sredstva EU, sredstva NIP-a ili preduzetnička inicijativa	Koeficijent zaposlenosti Broj registrovanih privrednih subjekata na 1000 stanovnika Neto broj novih preduzeća na 1000 preduzeća Broj preduzetnika koji su započeli uslužne delatnosti/godina
		Podsticaj izradi promotivnih i suvenirskih materijala u turističke svrhe	Opština Nova Varoš Privatna inicijativa	2011 – 2014. godine	10% - Opština Nova Varoš – tehnička podrška 90% - Privatni sektor – investicija	Koeficijent zaposlenosti Broj registrovanih privrednih subjekata na 1000 stanovnika Neto broj novih preduzeća na 1000 preduzeća Broj suvenirskih materijala u toku godine
1.2.3.	Privlačenje investicija u privredni razvoj	Promocija privrednih potencijala kroz izradu promotivnih i informativnih materijala	Opština Nova Varoš Preduzetnici	2010 – 2014. Kontinuirana aktivnost	200.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Projekti Nadležna ministarstva i fondovi Komore i razvojne agencije Prepristupna sredstva EU Privatnici participacija	Koeficijent zaposlenosti Broj registrovanih privrednih subjekata na 1000 stanovnika Izrađeni promotivnih i informativnih sadržaja/godina
		Promocija privrednih potencijala Nove Varoši na različitim manifestacijama	Opština Nova Varoš Preduzetnici	2010 – 2014 Kontinuirana aktivnost	200.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Projekti Nadležna ministarstva i	Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Broj registrovanih privrednih subjekata na 1000 stanovnika Neto broj novih preduzeća na 1000 preduzeća

					fondovi Komore i razvojne agencije Prepristupna sredstva EU Privatnici participacija	Broj manifestacija na kojima su rađene promocije/godina
		Obezbeđenje povoljnijih uslova za investitore koji zapošljavaju veći broj ljudi	Opština Nova Varoš	2010 – 2014 Kontinuirana aktivnost	Opština Nova Varoš – Interni troškovi	Površina poslovnog prostora na 1000 stanovnika izgrađena prethodne godine Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Skupštinska odluka

5.1.2. RAZVOJ TURIZMA

PROBLEM				PRIORITET		
Turizam se razvija neplanski. Slaba ponuda i organizovanost u turizmu uz neiskorišćenost turističkih kapaciteta i prirodnih resursa.				Planski razvoj turizma uz podizanje kvaliteta ponude kroz obogaćenje i optimalnu iskorišćenost turističkih potencijala i prirodnih resursa.		
Vizija						
Zlatar je 2020. godine prepoznatljiva turistička destinacija kod domaćih i međunarodnih turista koja se zasniva na održivom korišćenju potencijala i lepote Uvca, Zlatara, tradicije i kulture.						
Opšti cilj 2.1. - Turizam se na Zlataru planski razvija						
n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
2.1.1.	Turistički razvoj je jasno i precizno definisan, i u skladu je sa planskim dokumentima	Izrada i implementacija urbanističkog projekta Specijalnog rezervata Uvac	Opština Nova Varoš Opština Sjenica UNDP Pro	2010 - 2014. godina	Izrada Urbanističkog projekta - 90% UNDP Pro 10% Opštinski budžet	% Zaštićenih prirodnih dobara Fiskalni kapacitet opštine Urbanistički plan urađen
2.1.2.	Konstantna i kvalitetna saradnja svih subjekata u razvoju turizma	TSC ZLATAR organizuje redovne sastanke najvažnijih subjekata u turizmu	Opština Nova Varoš TSC Zlatar	2010 - 2014. godine Stalna, godišnja, aktivnost	TSC - Interni troškovi	Fiskalni kapacitet opštine Broj sastanaka/godina
		Formiranje odbora za razvoj turizma pri TSC Zlatar	Opština Nova Varoš TSC Zlatar	2010. godina	TSC - Interni troškovi	Fiskalni kapacitet opštine Formiran odbor
		Formiranje Udruženja seoskih domaćinstava koja se bave seoskim turizmom	Opština Nova Varoš TSC Zlatar Turistička udruženja	2010 - 2012. godina	50.000,00 dinara/godina 100% - Opština Nova Varoš	Lokacijski koeficijent zapošljavanja Ukupan prihod domaćinstava Broj članova udruženja
2.1.3.	Podignut je nivo znanja stanovništva i turističkih radnika	Edukacija zaposlenih i radno angažovanog stanovništva u turizmu (kuvara, menadžera i sl.	Opština Nova Varoš TSC Zlatar Turistička udruženja	2010 - 2014. godine Stalna, godišnja, aktivnost	50.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Predpristupna sredstva EU Nadležna ministarstva i fondovi Projekti TOS Privatni sektor – participacija	Lokacijski koeficijent zapošljavanja Koeficijent zaposlenosti Broj korisnika koji je prošao edukacije/godina Broj održanih edukacija/godina

		Podizanje nivoa znanja domaćinstava koja se bave seoskim turizmom	TSC Zlatar Turistička udruženja	2010 - 2014. godine Stalna godišnja aktivnost	20.000,00 dinara/godina – TSC Ostali izvori finansiranja: Predpristupna sredstva EU Nadležna ministarstva i fondovi Projekti TOS	Lokacijski koeficijent zapošljavanja Prosečna bruto zarada Broj korisnika koji je prošao edukacije/godina Broj održanih edukacija/godina
		Razmena iskustava sa drugima sredinama u zemlji i inostranstvu – <i>stručna i studijska putovanja prisustvo na konferencijama takmičenja turističkih radnika</i>	Opština Nova Varoš TSC Zlatar Turistička udruženja	2010 - 2014. godine Stalna aktivnost	Potencijalni izvori finansiranja: 20% vrednosti – Opština Nova Varoš 80% - Predpristupna sredstva EU, Nadležna ministarstva i fondovi, Projekti i/ili TOS	Ukupan prihod domaćinstava Prosečna bruto zarada Broj organizovanih saradnji sa drugim sredinama/godina Broj manifestacija na kojima su učestvovali predstavnici Nove Varoši/godina Broj učesnika u saradnji/godina

Opšti cilj 2.2.
Turističke usluge i ponuda na Zlataru je kompletna, jedinstvena, bogata, raznovrsna i kvalitetna

n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
2.2.1.	Postojeća turistička ponuda je poboljšana	Promocija seoskog turizma	TSC Zlatar Opština Nova Varoš Turistička udruženja	2010 - 2014. godine Stalna godišnja aktivnost	150.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Predpristupna sredstva EU Nadležna ministarstva i fondovi Projekti TOS	Ukupan prihod domaćinstava Organizovanih promotivnih aktivnosti/godina

		Kategorizacija seoskih domaćinstava	TSC Zlatar Opština Nova Varoš Seoska domaćinstva	2010 - 2014. godine Stalna godišnja aktivnost	50.000 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Predpristupna sredstva EU Nadležna ministarstva i fondovi Projekti TOS	Ukupan prihod domaćinstava Broj kategorisanih domaćinstava/godini
		Povećanje smeštajnih kapaciteta i podizanje kvaliteta smeštajnih kapaciteta u seoskim domaćinstvima	Opština Nova Varoš TSC Zlatar Seoska domaćinstva Turistička udruženja	2010 - 2014. godine	50% - domaćinstva 50% - Nadležno ministarstvo Ostali izvori finansiranja: Predpristupna sredstva EU Projekti TOS	Ukupan prihod domaćinstava Broj soba sa kupatilom
		Revitalizacija, adaptacija, rekonstrukcija i opremanje postojećih autentičnih objekata u svrhu razvoja turističkih smeštajnih kapaciteta	Opština Nova Varoš Privatni sektor TSC Zlatar Turistička udruženja	2010 - 2015. godine	Privatni sektor, Opština Nova Varoš, Nadležna ministarstva RS, donatori	Koeficijent zaposlenosti Lokacijski koeficijent zaposlenosti % novih kapaciteta unutar postojećih objekata koji su trenutno van funkcije
		Rekonstrukcija postojećih hotelskih kapaciteta (RH Zlatar, Panorama itd.) i njihova privatizacija	Opština Nova Varoš – tehnička podrška Privatna inicijativa – Investicija	2010 – 2015.	Opština Nova Varoš – tehnička podrška Privatna inicijativa – Investicija	Koeficijent zaposlenosti Lokacijski koeficijent zaposlenosti % rekonstrisanih kapaciteta unutar postojećih hotela/godina
2.2.2.	Razvijeni su novi turistički sadržaji	Izgradnja vizitorskog centra	Opština Nova Varoš SRP Uvac Nadležno Ministarstvo	2010 - 2011	20.000.000,00 dinara 55% - Nadležna Ministarstva 30% - UNDP Pro 15% - Opština Nova Varoš	Fiskalni kapacitet opštine Vizitorski centar izgrađen

		Izgradnja i markiranje: - <i>pešačkih staza (Branoševac-Drmanovići, Zlatar- grad itd.)</i> - <i>Trim staze</i> - <i>Biciklističke staze</i>	TSC Zlatar Opština Nova Varoš – Direkcija za građevinsko zemljište i izgranju Izvođač radova	2010 - 2014. godina	Potencijalni izvori finansiranja: 20% – Opština Nova Varoš Predpristupna sredstva EU Nadležna ministarstva i fondovi Projekti TOS	Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Dužina pešačkih staza km/god Dužina trim staze km/god Dužina biciklističke staze km/god
		Izrada kupališta na Zlatarskom jezeru - pontonska Plaža	TSC Zlatar Opština Nova Varoš – Direkcija za građevinsko zemljište SRP Uvac	2010 - 2012. godina	13.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 50% Nadležno ministarstvo – 50%	Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Izrađeno kupalište
		Ski staza Briježda (završetak)	Opština Nova Varoš - Direkcija za građevinsko zemljište TSC Zlatar Izvođač radova	2010. godina	40.000.000,00 dinara 20% - Opštinski budžet 80% - Ministarstvo ekonomije i reg.razvoja	Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Završena ski staza Briježda
		Produžetak žičare ka hotelima na Zlataru	Opština Nova Varoš TSC Nadležna ministarstva	2011 – 2014. godine	200.000.000,00 dinara 20% opština Nova Varoš 80% Nadležna ministarstva	Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Dužina žičare Nova Varoš – Zlatar
		Povećanje smeštajnih kapaciteta u hotelskom smeštaju – Izgradnja hotela i hostela	Opština Nova Varoš – tehnička podrška Postojeći hoteli, privatna inicijativa – Investicija	2010 - 2014. godina	90% - privatni sektor - investicija 10 % Opština Nova Varoš – tehnička podrška	Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Fiskalni kapacitet opštine Koeficijent zaposlenosti Lokacijski koeficijent zapošljavanja Broj novih kreveta u hotelskom smeštaju/godini
		Izgradnja omladinskog kampa u selu Radojna	Opština Nova Varoš – Direkcija za građevinsko zemljište – tehnička podrška TSC Zlatar – nosilac posla Privatna inicijativa – Investicija	2010 - 2012. godina	20.000.000 dinara 10% - Opština Nova Varoš – tehnička pomoć 90% - Privatni sektor – Investicija	Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Izgrađen omladinski kamp

		Razvoj specijalizovanih vidova turizma (planinarski, arheološki, speleološki turizam i sl.)	Opština Nova Varoš TSC Zlatar Nacionalna udruženja (planinari, arheolozi, speleolozi) SRP Uvac	2012 - 2014. godina	2.000.000 dinara – opština Nova Varoš Potencijalni izvori finansiranja: 20% vrednosti – Opština Nova Varoš Predpristupna sredstva EU Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Nacionalna Udruženja	Lokacijski koeficijent zapošljavanja Broj razvijenih specijalizovanih vidova turizma
		Izrada i realizacija projekata adaptacije Ušačke, Tubića i Baždarske pećine i pećine Bukovik za različite vidove turističke posete;	Opština Nova Varoš SRP "Uvac" TSC "Zlatar"	2014. godine	6.000.000,00 dinara Izvor sredstava: Opština Nova Varoš Nadležna Ministarstva i Fondovi Projekti Prepristupna sredstva EU	Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Urađeni projekti adaptacije Godišnji izveštaj SRP »Uvac« o realizaciji projekta
		Izrada detaljnog plana (itinerera) obilaska područja rezervata sa varijantnim rešenjima u pogledu sadržaja	Opština Nova Varoš SRP "Uvac" TSC "Zlatar"	2014. godine	3.000.000,00 dinara Izvor sredstava: Opština Nova Varoš Nadležna Ministarstva i Fondovi Projekti Prepristupna sredstva EU	-Plan je urađen -Godišnji izveštaj SRP o sprovođenju Plana -Godišnji izveštaji TSC »Zlatar« o sprovođenju Plana -Broj turističkih grupa i drugih posetilaca/godina
		Razvoj pratećih i dopunskih sadržaja na magistralnom pravcu Beograd - Brodarevo	Opština Nova Varoš – Direkcija za građevinsko zemljište i izgradnju – tehnička podrška Republička Direkcija za puteve - dozvole Privatna inicijativa i investitori – Investicija	2010 - 2014. godina	90% - Privatna inicijativa 10 – Opština Nova Varoš – tehnička podrška	Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Koeficijent zaposlenosti Fiskalni kapacitet opštine Broj sređenih prostora na magistrali/godina

		Uređenje projektne dokumentacije Etno sela Šitkovo	Opština –direkcija- Zavod za zaštitu spomenika kulture TSC Zlatar	2010 - 2012. godina	4.000.000 dinara – projektna dokumentacija 20%-Opština –direkcija 30%-donatori 50%-Nadležna ministarstva	Koeficijent zaposlenosti Urađena projektna dokumentacija za etno selo
		Fudbalski stadion na Zlataru <i>I faza izrada projektne dokumentacije</i>	Opština Nova Varoš	2014. godine	2.000.000 dinara – projektna dokumentacija 10%-Opština –Direkcija 90% - Predpristupna sredstva EU, projekti	Koeficijent zaposlenosti Urađena projektna dokumentacija za fudbalski stadion
2.2.3.	Formirana je jedinstvena i objedinjena turistička ponuda Nove Varoši	Zajednički nastup na sajmovima	Opština Nova Varoš TSC Zlatar	2010 - 2014. godine Stalna, godišnja, aktivnost	300.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Predpristupna sredstva EU Nadležna ministarstva i fondovi Projekti TOS Komore i regionalne razvojne agencije Participacija učesnika	Prosečna bruto zarada Broj zajedničkih nastupa/godina
		Formiranje turističkih tura	Opština Nova Varoš TSC Zlatar Turističke agencije	2010 - 2014. godine	Potencijalni izvori finansiranja: Predpristupna sredstva EU Nadležna ministarstva i fondovi Projekti TOS	Lokacijski koeficijent zaposlenosti Stopa zaposlenosti Broj turističkih tura
		Rešen problem prevoza za turističke ture (nabavka autobusa)	TSC Zlatar Privatna inicijativa	2012. godine	Privatna inicijativa – 100%	Javni prevoz Kupljen autobus za potrebe TSC

		Korišćenje ekoloških sredstava za prevoz turista (vozici, sanke, kola i sl.)	TSC Zlatar Privatna inicijativa	2010 - 2014. godine	Privatna inicijativa - 100%	Javni prevoz Broj registrovanih ekoloških sredstava za prevoz
2.2.4.	Razvijena su javno privatna partnerstva	Sinhronizacija aktivnosti iskorišćenja turističkih potencijala između svih zainteresovanih strana (organizacija i pojedinaca) iz oblasti turizma	TSC Zlatar Privatna inicijativa	2010 - 2014. godine	Izvor sredstava: Opština Nova Varoš Nadležna Ministarstva i Fondovi Projekti Prepristupna sredstva EU	Lokacijski koeficijent zaposlenosti Stopa zaposlenosti Broj objedinjenih turističkih usluga i proizvoda u jedinstvene turističke ponude
		Izgradnja novih žičara i ski staza na Zlataru (Skijališta na Vodenoj poljani)	Opština Nova Varoš – tehnička podrška Privatna inicijativa - Investicije	2011 - 2014. godine	Opština Nova Varoš – tehnička podrška Privatna inicijativa – Investicije	Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Koeficijent zaposlenosti Dužina izgrađenih žičara Dužina izgrađenih ski staza
		Poligoni za obuku planinara za razvoj ekstremnih sportova	Opština Nova Varoš – tehnička podrška Privatna inicijativa - Investicije	2011 - 2014. godine	Opština Nova Varoš – tehnička podrška Privatna inicijativa – Investicije	Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Koeficijent zaposlenosti Broj izgrađenih poligona
		Izrada heliodroma u Vranešima	Opština Nova Varoš – tehnička podrška Privatna inicijativa - Investicije	2010 - 2011. godine	Opština Nova Varoš – tehnička podrška Privatna inicijativa – Investicije	Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Koeficijent zaposlenosti Završen i aktivan heliodrom

Opšti cilj 2.3.**Turistički potencijali i resursi su optimalno iskorišćeni**

n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
2.3.1.	Razvijen je marketinški nastup u promociji turističke ponude	Prodavnica suvenira	TSC Zlatar Opština Nova Varoš	2012. godina	2.000.000 dinara 20% - opštinski budžet 80% - fondovi, predpristupna sredstva,	Površina poslovnog prostora na 1000 stanovnika izgrađena prethodne godine

					nadležna ministarstva	Otvorena prodavnica suvenira
		Zajednički sajt svih subjekata u turizmu	TSC Zlatar Opština Nova Varoš	2010. godina	TSC – Interni troškovi	Fiskalni kapacitet opštine Formiran web site
		Izrada turističke signalizacije	TSC Zlatar Opština Nova Varoš UNDP Pro Regionalna razvojna agencija	2010 - 2012. godina	Vrednost projekta za opštinu Nova Varoš – 500.000 dinara Ostali izvori finansiranja 15% - Opštinski budžet 85% - Nadležna ministarstva i fondovi, projekti, predpristupna sredstva, regionalne razvojne agencije	Koeficijent zaposlenosti EMDI indeks Broj postavljenih oznaka/godina
		Formiranje turističkog kalendara	TSC Zlatar Opština Nova Varoš	2010. godina	200.000,00 dinara 100% - Opština Nova Varoš i TSC	Broj registrovanih privrednih subjekata na 1000 stanovnika % Izrađen turistički kalendar
2.3.2.	Turistička ponuda Nove Varoši je prepoznata na tržištu	Idejno rešenje logo i slogan turističke ponude opštine Nova Varoš	TSC Zlatar Opština Nova Varoš	2010. godina	500.000 dinara – Opština Nova Varoš	Koeficijent zaposlenosti Izrađen logo i slogan turističke ponude
		Uspostavljanje stalne i kvalitetne saradnje sa turističkim agencijama	TSC Zlatar Turističke agencije	2010 - 2014. godine	TSC – Interni troškovi	Lokacijski koeficijent zaposlenosti Broj uspostavljenih saradnji/sezoni
2.3.3.	Turistička organizacija je efikasna u promociji i razvoju turizma	Osnivanje info centra i info punktova	TSC Zlatar Opština Nova Varoš	2014. godine	5.000.000,00 dinara Potencijalni izvori finansiranja 10%-Opština Nova Varoš 90% -Projekti, Nadležna Ministarstva i fondovi, predpristupna sredstva EU, TOS	Stopa zaposlenost Otvoren info centar Broj otvorenih info pultova

		Licenciranje turističkih vodica	TSC Zlatar Opština Nova Varoš Turistički vodiči	2010 - 2014. godine	300.000 dinara Potencijalni izvori finansiranja 10%-Opština Nova Varoš 30% - Privatno učešće 40% -Projekti, Nadležna Ministarstva i fondovi, predpristupna sredstva EU, TOS	Lokacijski koeficijent zaposlenosti Broj licenciranih lokalnih vodiča
		Izrada brošura i ostalog propagandnog materijala...	TSC Zlatar Opština Nova Varoš	2010 - 2012	200.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Projekti, Nadležna Ministarstva i fondovi, predpristupna sredstva EU, TOS	Koeficijent zaposlenosti Broj izrađenih promotivnih materijala (brošure, flajeri i sl.)/godina
		Organizacija manifestacija u cilju zaštite tradicionalnih vrednosti i promocije opštine	TSC Zlatar Opština Nova Varoš Turistička udruženja	2010 - 2014. godine Stalna, godišnja, aktivnost	1.300.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Projekti, Nadležna Ministarstva i fondovi, predpristupna sredstva EU, TOS	Fiskalni kapacitet opštine Broj podržanih manifestacija/godini
		Formiranje baze podataka u TSC	TSC Zlatar Opština Nova Varoš	2010 - 2011. godina	200.000,00 dinara/godina Opština Nova Varoš	Koeficijent zaposlenosti Formirana baza podataka

Opšti cilj 2.4.**Nova Varoš aktivno učestvuje u regionalnim, pograničnim i međunarodnim projektima i saradnji**

n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
	Razvijena je saradnja sa drugim opštinama i regionima na razvoju turizma	Planiranje, izgradnja i puštanje u rad civilnog aerodroma „Ponikve” - Užice	Vlada RS, Nadležene institucije, Opštine ZO EU, Privatni sektor (kompanije)	2010-2015.	Vlada RS, Nadležene institucije, EU, Privatni sektor (kompanije i korporacije)	Stepen razvijenosti opštine – EMDI indeks - Civilni aerodrom „Ponikve” je u potpunosti operativan - Broj turista-posetilaca na teritoriji ZO i Opštine Nova Varoš
		Modernizacija putničke železničke stanice „Bistrica”	Vlada RS, Nadležena ministarstva RS, republičke institucije i JP, Opština Nova Varoš, EU	2010-2015.	Sredstva bi bila procenjena nakon izrade potrebnih studija i projektno tehničke dokumentacije Izvori finansiranja: Vlada RS, Nadležena ministarstva RS, republičke institucije i JP, Opština Nova Varoš, EU fondovi, donatori	Stepen razvijenosti opštine – EMDI indeks - Broj polazaka putničkih vozova sa železničke stanice „Bistrica” - Broj prevezenih putnika (odlasci i dolasci) sa sa železničke stanice „Bistrica”
2.4.1.		Putevima regionalne kulturne baštine – zaštita istorijsko kulturnih znamenitosti	TSC Zlatar TO opština u regionu Turistička organizacija regije Zapadne Srbije		2010 - 2014.godine	Potencijalni izvori finansiranja: Opština Predpristupna sredstva EU Nadležna ministarstva i fondovi Projekti TOS
		Učešće na regionalnim turističkim projektima	TSC Zlatar TO opština u regionu Turistička organizacija regije Zapadne Srbije RRA	2010 - 2014. godine	Potencijalni izvori finansiranja: Opština Pretpristupna sredstva EU Nadležna ministarstva i fondovi	Stepen razvijenosti opštine – EMDI indeks Prosečna bruto zarada Broj zajedničkih, regionalnih, projekata

					Projekti TOS	
		Zajednički nastup na <i>sajmovima novim tržištima promociji izradi propagandnog materijala održavanju lokacija</i>	TSC Zlatar TO opština u regionu Turistička organizacija regije Zapadne Srbije RRA	2010-2014.	100.000 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Opština Pretpristupna sredstva EU Nadležna ministarstva i fondovi Projekti TOS	Koeficijent zaposlenosti Broj zajedničkih nastupa/godina

5.1.3. POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ

PROBLEM Selo i poljoprivreda su zapostavljeni što je uzrokovalo napuštanje sela					PRIORITET Očuvanje života na selu kroz ekonomski isplativu poljoprivrednu proizvodnju i razvoj kvalitetnih sadržaja za život i dohodovanje	
Vizija U uređenim novovaroškim selima, punim dečje graje, žive, rade i zarađuju mladi, srećni i kreativni ljudi koji poštuju tradiciju i prirodu. Široka paleta tradicionalnih proizvoda doprinosi i razvija turistički ambijent Zlatara, Uvca i zlatarskih jezera						
Opšti cilj 3.1. Poljoprivredna proizvodnja je povećana, a nosioci razvoja su konkurentni poljoprivredni proizvođači						
n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
3.1.1	Povećani nivo proizvodnje na farmi, uz povećan broj specijalizovanih farmera	Edukacija poljoprivrednika o najnovijim dostignućima u oblasti poljoprivrede i njihova implementacija u praksi	- Opština Nova Varoš – Služba za poljoprivredu (<i>organizator</i>) - Zavod za poljoprivredu "Moravica" (<i>edukatori</i>) - Stručne kuće i organizacije (<i>edukatori</i>)	2010 - 2014. godine Kontinuirana aktivnost	• OIF – Ostali izvori finansiranja – Projekti, Predpristupna sredstva EU, Nadležna Ministarstva i fondovi • MPŠV (Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede) • KLER (Kancelarija za lokalni ekonomski razvoj)	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. -Broj održanih edukacija/godina -Broj prisutnih poljoprivrednika na edukacijama/godina
3.1.2.	Stočni fond je povećan uz izmenu rasnog sastava	Nabavka visoko kvalitetnih grla	- Fond za razvoj poljoprivrede - Poljoprivredna gazdinstva (<i>sufinansiranje nabavke grla</i>) - Opština Nova Varoš – Služba za poljoprivredu (<i>organizaciono-stručni poslovi oko nabavke grla; sufinansiranje nabavke grla</i>)	2010 - 2014. godine Kontinuirana aktivnost	150.000 dinara – junica 1.000.000 dinara/godini – Fond za razvoj poljoprivrede – 25% - MPVŠRS – 25% - Proizvođači – 50% Potencijalni izvori finansiranja: Projekti i poslovna saradnja	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. -Broj nabavljenih visokokvalitetnih grla/godina

		Veštačko osemenjavanje i efikasniji rad veterinarske službe	-Opština Nova Varoš <i>(Ugovor sa veterinarskim stanicama o sufinansiranju VO)</i> -Veterinarske stanice <i>(Izvršilac VO)</i>	2010 - 2014. godine Kontinuirana aktivnost	1000 dinara po osemenjavanju 2.000.000 dinara/godina Opština Nova Varoš – 50% cene VO Poljoprivredna gazdinstva (50%)	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. - Broj izvršenih VO u toku godine
		Umatičenje grla	-Opština Nova Varoš <i>(Ugovor sa matičnom službom o sufinansiranju umatičenja grla)</i> Matična služba <i>(Izvršilac VO)</i>	2010 - 2014. godine Kontinuirana aktivnost	1000,00 dinara matičenje Opština Nova Varoš (50%) – 400.000 dinara/godina Poljoprivredna gazdinstva (50%) – 400.000 dinara/godina	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. - Broj umatičenih grla/godina
3.1.3.	Savremene tehnologije se koriste u proizvodnji	Demonstracione farme	Opština Nova Varoš – Služba za poljoprivredu <i>(organizator)</i> Zavod za poljoprivredu “Moravica” -Poljoprivredni fakulteti -Poljoprivredni institute <i>(postavljanje i praćenje ogledai prezentacija rezultata ogleda)</i>	2010 - 2014. godine	OIF Preradni kapaciteti Poljoprivredna gazdinstva (50%)	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. -Broj oglednih farmi
		Nabavka sistema za navodnjavanje	- Opština Nova Varoš - Fond za razvoj poljoprivrede	2010 - 2014. godine Kontinuirana aktivnost	100.000 dinara/godina – Opština – 25% - MPVŠRS – 25% - Poljoprivredna gazdinstva (50%) Potencijalni izvori finansiranja OIF i preradni kapaciteti	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. - Poljoprivredne površine pod sistemima za navodnjavanje
		Modernizacija proizvodnje mleka, kroz nabavku nove opreme (rashladni uređaji, inoks posude i sl.)	- Opština Nova Varoš - Fond za razvoj poljoprivrede	2010 - 2014. godine Kontinuirana aktivnost	100.000 dinara/godina – Opština – 25% MPVŠRS – 25% -Poljoprivredna gazdinstva (50%) Potencijalni izvori finansiranja OIF i preradni kapaciteti	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Broj farmera koji poseduju rashladne uređaje za proizvodnju mleka

		Izrada podsetnika za farmere: <i>-kalendar radova u polju</i> <i>-program zaštite biljaka</i> <i>-ilustrovani poster za stočare sa karakterističnim simptomima bolesti</i>	- Opština Nova Varoš – Služba za poljoprivredu (<i>organizator</i>) - Stručne kuće - Preradni kapaciteti	2010 - 2014. godine Kontinuirana aktivnost	OIF i preradni kapaciteti	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Broj podsetnika za farmere/godina Tiraž podsetnika/godina
		Studijske ture u cilju sticanja novih znanja i iskustava	- Opština Nova Varoš – Služba za poljoprivredu	2010 - 2014. godine Kontinuirana aktivnost	150.000,00 dinara - Opštinski budžet (50%) Poljoprivredni proizvođači – 50% Potencijalni izvori finansiranja: OIF Regionalne razvojne agencije Komore	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Broj organizovanih studijskih tura/godina Ukupan broj učesnika studijskih putovanja/godina
3.1.4.	Povećan je stepen mehanizacije poljoprivredne proizvodnje	Podsticaj nabavci nove i zameni dotrajale mehanizacije	- Opština Nova Varoš – Fond za razvoj poljoprivrede	2010 - 2014. godine Kontinuirana aktivnost	Fond za razvoj poljoprivrede – 1.000.000,00 dinara/godišnje – 25% MPVŠRS – 25% Poljoprivredni proizvođači – 50% OIF	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. - Broj nabavljenih mašina/godina
		Formiranje "Mašinskog prstena"	- Opština Nova Varoš – Služba za poljoprivredu - Poljoprivredna udruženja	2010 - 2014. godine Kontinuirana aktivnost	OIF – 70% Opština Nova Varoš – 15% Poljoprivredni proizvođači – 15%	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Formiran mašinski prsten
3.1.5.	Finansijska sposobnost poljoprivrednih proizvođača je povećana	Fond za razvoj poljoprivrede je funkcionalan (<i>kreditiranje poljoprivrednih gazdinstava</i>)	- Opština Nova Varoš (<i>kreditiranje poljoprivrednih gazdinstava</i>)	2010 - 2014. godine Kontinuirana aktivnost	Opština Nova Varoš – 100% - Interni i protokolarni trošak	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Formiranje fonda Visina budžeta fonda Broj kreditiranih projekata iz fonda

		Pomoć poljoprivrednim proizvođačima prilikom konkurisanja za subvencije, donacije i sl.	- Opština – Uslužni centar (izrada <i>biznis planova, popunjavanje obrazaca...</i>) - Mreža za ruralni razvoj	2010 - 2014. godine Kontinuirana aktivnost	Opština Nova Varoš – 100% - Interni i protokolarni trošak	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Broj ostvarenih subvencija i donacija
--	--	---	--	---	--	--

Opšti cilj 3.2.

Poljoprivredna proizvodnja je dobro organizovana i omogućava poljoprivrednicima pravovremene informacije, najnovija znanja, kvalitetne usluge i siguran plasman i naplatu poljoprivrednih proizvoda

n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
3.2.1.	Formiranje novih i jačanje postojećih poljoprivrednih udruženja	Formiranje udruženja stočara Nova Varoš	- Opština Nova Varoš (<i>pomoć oko registracije udruženja</i>) - Poljoprivredni proizvođači (<i>budući članovi udruženja</i>)	2010. godina	50.000 dinara/godina – Opština Nova Varoš - 50% Poljoprivredni proizvođači (50%)	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. - Registracija udruženja - Broj članova udruženja
		Rad svih poljoprivrednih udruženja je objedinjen i podržan od strane opštine kroz rad poljoprivrednog centra	- Opština Nova Varoš (<i>prostorija i stručna pomoć za rad udruženja</i>) - Poljoprivredna udruženja	2010 – 2014. godina	Opština Nova Varoš – Interni troškovi - 100% OIF i regionalne razvojne agencije	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Poljoprivredni centar je aktivan
		Podizanje kapaciteta postojećih udruženja poljoprivrednika	- Opština Nova Varoš (<i>prostorija i stručna pomoć za rad udruženja</i>) - Poljoprivredna udruženja	2010 – 2014. godina	200.000,00 dinara/godina – opština Nova Varoš OIF i regionalne razvojne agencije	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Broj podržanih aktivnosti/godina Broj novih članova udruženja/godina Godišnji finansijskih izveštaj udruženja/godina

3.2.2.	Poljoprivrednicima je obezbeđeno kvalitetno i blagovremeno znanje i informacije	Stručna pomoć na terenu je obezbeđena	<ul style="list-style-type: none"> - Opština Nova Varoš (<i>organizator stručne podrške na terenu</i>) -Zavod za poljoprivredu "Moravica" - Stručne kuće (<i>stručnjaci na terenu</i>) 	2010 – 2014. godina	50.000,00 dinara/godina – opština Nova Varoš OIF i regionalne razvojne agencije	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Broj poljoprivrednih gazdinstava koje su posetili stručnjaci/godina
3.2.3.	Plasman najvećeg broja poljoprivrednih proizvoda je obezbeđen	Povezivanje poljoprivrednih proizvođača sa potencijalnim kupcima u zemlji i inostranstvu	<ul style="list-style-type: none"> - Poljoprivredna gazdinstva - Opština Nova Varoš-Kancelarija za lokalni ekonomski razvoj - Regionalna privredna komora - Preradni kapaciteti 	2010 – 2014. godina	- Opštinski budžet - 100 % – Interni i protokolarni troškovi	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Broj ostvarenih kontakata/godina
		Izrada baze podataka o ponudi poljoprivrednih proizvoda, kao i baze podataka o potencijalnim kupcima	<ul style="list-style-type: none"> - Opština-Kancelarija za lokalni ekonomski razvoj - Mreža za ruralni razvoj 	2010 – 2014. godina	- Opštinski budžet - 100 % – Interni i protokolarni troškovi OIF i regionalne razvojne agencije	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Formirana baza podataka i njeno redovno ažuriranje
3.2.4.	Poljoprivredna proizvodnja je regionalno povezana	Povezivanje poljoprivrednih proizvođača i udruženja sa proizvođačima iz susednih opština, radi zajedničkog plasmana proizvoda i učešća na zajedničkim projektima	<ul style="list-style-type: none"> - Udruženja poljoprivrednih proizvođača (<i>uspostavljanje saradnje sa srodnim udruženjima u susednim opštinama</i>) - Opština-Kancelarija za lokalni ekonomski razvoj (<i>izrada regionalnih projekata</i>) - Mreža za ruralni razvoj 	2010 – 2014. godina	- Opštinski budžet - 100 % – Interni i protokolarni troškovi OIF i regionalne razvojne agencije	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. -Broj realizovanih regionalnih projekata

Opšti cilj 3.3.						
Kvalitet poljoprivrednih proizvoda je podignut, uz stvaranje prepoznatljivih proizvoda zlatarskog kraja						
n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
3.3.1.	Nivo prerade poljoprivrednih proizvoda je povećan	Izgradnja mini preradnih kapaciteta	Opština-KLER MPŠV Sertifikaciona tela	2010-2014. godina	Potencijalni izvori finansiranja: OIF, Regionalne razvojne agencije, preradni kapaciteti	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Broj izgrađenih mini preradnih kapaciteta
		Formiranje udruženja prerađivača poljoprivrednih proizvoda u kućnoj radinosti	- Opština - Poljoprivredna gazdinstva	2010 - 2012. godina	50.000 dinara/godina Opština Nova Varoš - (50%) Poljoprivredni proizvođači - 50% OIF i Regionalna razvojna agencija	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Formirano udruženje prerađivača Broj članova udruženja
3.3.2.	Poljoprivredni proizvodi su visokog kvaliteta i standardizovani	Sertifikacija i standardizacija poljoprivrednih proizvoda	Opština - KLER MPŠV Sertifikaciona tela	2010 – 2014. godina	Potencijalni izvori finansiranja: OIF, Regionalne razvojne agencije, Komore, Preradni kapaciteti	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U Broj sertifikovanih (standardizovanih) proizvoda
		Razvoj organske proizvodnje	Opština-KLER Potencijalni kupci organskih proizvoda	2010 – 2014. godina	Potencijalni izvori finansiranja: OIF, Opština Regionalne razvojne agencije, Komore, Preradni kapaciteti	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U Broj gazdinstava koja se bave organskom proizvodnjom
		Svest proizvođača o značaju proizvodnje zdravstveno ispravnih proizvoda je na visokom nivou	Opština – Služba za poljoprivredu Stručne kuće	2010 – 2014. godina	Potencijalni izvori finansiranja: OIF – 80% Opština - 20%	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U Broj održanih edukacija/godina Broj prisutnih poljoprivrednika na

						edukacijama/godina
3.3.3.	Poljoprivredni proizvodi su promovisani i prepoznatljiviji na tržištu	Učešće na sajmovima i drugim manifestacijama poljoprivrede, turizma i sl.	Poljoprivredna gazdinstva (izlagači poljoprivrednih proizvoda) Opština Nova Varoš – KLER	2010 – 2014. godina	Potencijalni izvori finansiranja: OIF – 80% Opština - 20%	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U Broj izlagača na sajmovima/godina
3.3.4.	Na Zlataru se proizvodi paleta zaštićenih proizvoda	Brendiranje i zaštita geografskog porekla najvažnijih poljoprivrednih proizvoda	- Opština-KLER (povezivanje poljoprivrednih gazdinstava sa institucijama koje se bave bendiranjem i zaštitom geografskog porekla) - Preradni kapaciteti i gazdinstva (nosilac posla) -Sertifikacionana tela (brendiranje proizvoda)	2010 – 2014. godina	Potencijalni izvori finansiranja: 10% - tehnička podrška – Opština 90% - OIF i preradni kapaciteti	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Broj brendiranih proizvoda Broj proizvoda sa zaštićenim geografskim poreklom
		Pakovanje i ambalaža tradicionalnih proizvoda su originalni i prepoznatljiviji na tržištu	Poljoprivredna gazdinstva i preradni kapaciteti (proizvođači poljoprivrednih proizvoda) Opština-KLER (povezivanje poljoprivrednih gazdinstava sa marketinškim agencijama i proizvođačima ambalaže)	2010 – 2014. godine	Potencijalni izvori finansiranja: 10% - tehnička podrška – Opština 90% - OIF i preradni kapaciteti	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Broj poljoprivrednih proizvoda sa originalnom i na tržištu prepoznatljivom ambalažom

Opšti cilj 3.4. Diverzifikacija aktivnosti na selu						
n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
3.4.1.	Tradicionalne vrednosti su očuvane i promovisane	Formiranje udruženja starih zanata	- Seoske MZ (<i>obezbeđenje prostorija</i>) - Opština Nova Varoš	2011 – 2014. godine	50.000 dinara za osnivanje – Opština Nova Varoš Potencijalni izvori finansiranja: OIF, regionalne razvojne agencije 20% - Opština Nova Varoš – učešće u OIF	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Broj formiranih udruženja Broj članova udruženja
3.4.2.	Mini preradni kapaciteti su povezani sa turističkim sadržajima	Plasman najvećeg broja proizvoda domaće radinosti, ostvaruje se u sklopu seoskog turizma	- Opština – KLER - Poljoprivredna gazdinstva koja se bave seoskim turizmom (<i>plasman poljoprivrednih proizvoda</i>) - Turistička organizacija (<i>uspostavljanje kontakta između poljoprivrednih gazdinstava i potencijalnih turista</i>)	2010 – 2014.	Izvori finansiranja: Opština tehnička pomoć – 10% Poljoprivredna gazdinstva – 90% Potencijalni izvori finansiranja: OIF i Regionalna razvojna agencija	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Broj proizvođača povezanih sa turističkim sadržajima
		Podignut je nivo znanja u oblasti sakupljanja i prerade samoniklog bilja i šumskih proizvoda, kao i njihovog plasmana u okviru turističke ponude	Opština – Kancelarija za lokalni ekonomski razvoj (<i>organizator edukacije</i>) Zavod za zaštitu prirode (<i>edukator</i>) Otkupljivači i prerađivači lekovitog bilja (<i>potencijalni kupci</i>)	2010 – 2014	Potencijalni izvori finansiranja: OIF i Regionalna razvojna agencija – 80% Opština Nova Varoš – 20%	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Podatak o količini sakupljenog samoniklog bilja/godina
3.4.3.	Broj manifestacija u selima je povećan, dok su manifestacije omasovljene i dobro promovisane	Organizovanje manifestacija (pored sirijade), proizvođača: - <i>heljde</i> - <i>krompira</i> - <i>jagodičastog voća</i> - <i>pčelara</i> - <i>izložbe stoke i sl.</i>	- Opština Nova Varoš (<i>organizator i pokrovitelj</i>) - Mesne zajednice - TSC - Poljoprivredna udruženja (<i>izlagači poljoprivrednih proizvoda</i>)	2010 – 2014.	100.000,00 dinara/godina – opština Nova Varoš Potencijalni izvori finansiranja: OIF – 80% Opština – 20% Dodatno: Sponzori, Sopstvena participacija	I.O. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava I.U. Broj manifestacija/godina

5.1.4. ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

PROBLEM				PRIORITET		
Iako se u opštini Nova Varoš nalazi 12,5% teritorije u kategoriji očuvane životne sredine malo pažnje se posvećuje ekološkim pitanjima i problemima, dok se prirodnim resursima slabo upravlja.				Prirodna sredina je očuvana, dok se prirodnim resursima, ekonomskim, društvenim i infrastrukturnim razvojem upravlja na održiv način		
Vizija						
2020 godine je opština Nova Varoš sa planinom Zlatar je prepoznata po čistom vazduhu, rekama i jezerima i održivom iskorišćenju šuma i zemljišta o kojima brinu visoko svesni građani i privredni subjekti.						
Opšti cilj 4.1.						
Podizanje nivoa svesti o značaju očuvanja životne sredine						
n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
4.1.1.	Lokalna samouprava se institucionalno stara o zaštiti životne sredine	Formiranje Fonda za zaštitu životne sredine <i>Tehničko i kadrovsko opremanje, Izrada i implementacija, plana i programa rada.</i>	Opština Nova Varoš	2010. godina – Formiranje, tehničko i kadrovsko opremanje 2010 – 2014. godine – Implementacija programa rada	Formiranje, tehničko i kadrovsko opremanje - 100% Opština Nova Varoš, interni troškovi opštine (do 2.000.000,00 dinara) Program rada će definisati troškove implementacije	Otpad po vrsti odlaganja Formiran Fond za zaštitu životne sredine Fond je tehnički i kadrovski opremljen Usvojen program rada Fonda Godišnji izveštaji o aktivnostima Fonda
		Izrada lokalnog ekološkog akcionog plana	Opština Nova Varoš UNDP PRO	2010. godina	100% - UNDP Pro	Upravljanje otpadom Usvojen LEAP
		Izrada plana i programa primarne separacije otpada	Opština Nova Varoš UNDP PRO	2010. godina	100% - UNDP Pro	Opštinski otpad po vrsti odlaganja Upravljanje otpadnim vodama u gradskim sredinama Usvojen plan i program primarne separacije otpada
4.1.2.	Uspostavljen stalni sistem edukacije i informisanja stanovništva, dece, mladih, zaposlenih u lokalnoj samoupravi, organizacijama, institucijama i privrednim	Štampanje propagandnog materijala, publikacija, flajera i sl.	Opština Nova Varoš Nevladine organizacije JP 3 septembar	2010 – 2014. godine Stalna godišnja aktivnost	200.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš	Opštinski otpad po vrsti odlaganja Upravljanje otpadnim vodama u gradskim sredinama Kvalitet površinskih voda

	subjektima					Broj odštampanih materijala, publikacija, flajera/godini
	Edukacija stanovništva	Opština Nova Varoš Nevladine organizacije JP 3 septembar	Opština Nova Varoš Nevladine organizacije JP 3 septembar	2010 – 2014 godina Stalna godišnja aktivnost	200.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Projekti Nadležna ministarstva i fondovi Predpristupna sredstva EU	Opštinski otpad po vrsti odlaganja Upravljanje otpadnim vodama u gradskim sredinama Kvalitet površinskih voda Broj organizovanih edukativnih predavanja-radionica/godini Broj stanovnika koji su prošli edukaciju/godina
	Obuke zaposlenih	Opština Nova Varoš Nevladine organizacije JP 3 septembar	Opština Nova Varoš Nevladine organizacije JP 3 septembar	2010 – 2014. godina Stalna godišnja aktivnost	200.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Projekti Nadležna ministarstva i fondovi Predpristupna sredstva EU	Opštinski otpad po vrsti odlaganja Upravljanje otpadnim vodama u gradskim sredinama Kvalitet površinskih voda Broj organizovanih obuka/godini Broj stanovnika koji su prošli obuku/godina
	Postavljanje info tabli na mestima sa značajnim prirodnim i turističkim resursima i tabli upozorenja	Opština Nova Varoš Direkcija za građevinsko zemljište	Opština Nova Varoš Direkcija za građevinsko zemljište	2010 – 2014 godina Stalna godišnja aktivnost	Potencijalni izvori finansiranja: Inostrani projekti Nadležna Ministarstva Predpristupni fondovi Opština Nova Varoš će učestvovati u projektu sa 15% učešća	% zaštićenih prirodnih dobara Opštinski otpad po vrsti odlaganja Broj postavljenih info tabli i tabli upozorenja
4.1.3.	Akcije i procesi/aktivnosti koje se direktno i indirektno odnose na zaštitu životne sredine su	Akcije čišćenja naseljenih sredina	Opština Nova Varoš JP 3 septembar NVO Škole Mesne zajednice	2010 – 2014 godina Stalna godišnja aktivnost	600.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš	Opštinski otpad po vrsti odlaganja Broj sprovedenih akcija/godina

opšte podržane u lokalnoj zajednici	Akcije čišćenja obala jezera i reka	Opština Nova Varoš SRP "Uvac" JP 3 septembar NVO	2010 – 2014 godina Stalna godišnja aktivnost	600.000,00 dinara/godini je potrebno Opština Nova Varoš – 10% 90% - SRP Uvac	Opštinski otpad po vrsti odlaganja Kvalitet površinskih voda Broj sprovedenih akcija/godina
	Akcije čišćenja i održavanja šuma	"Srbijašume" NVO	2010 – 2014 godina Stalna godišnja aktivnost	500.000,00 dinara/godina 100% - Srbijašume	Opštinski otpad po vrsti odlaganja Broj sprovedenih akcija/godina
	Akcije planskog ozelenjavanja i uređenja gradske sredine	Opština Nova Varoš Direkcija za građevinsko zemljište i izgradnju	2010 – 2014 godina Stalna godišnja aktivnost	1.000.000 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Projekti Nadležna ministarstva i fondovi Predpristupni fondovi EU	Opštinski otpad po vrsti odlaganja Broj dana sa lošim kvalitetom vazduha Godišnji izveštaj JP o broju sprovedenih akcija Godišnji izveštaj Direkcije o broju sprovedenih akcija
	Pošumljavanje	"Srbijašume" Udruženje gorana, Nova Varoš Opština Nova Varoš	2010 – 2014 godina Stalna godišnja aktivnost	70.000 dinara po ha 100% Srbijašume Ostali izvori finansiranja: Inostrani projekti Nadležna Ministarstva i fondovi Predpristupni fondovi EU	Broj dana sa lošim kvalitetom vazduha % napuštenog i zagađenog zemljišta Pošumljeno ha/godini
	Borba protiv erozije i klizišta na ugroženim područjima	Ministarstva Opština Nova Varoš Udruženje gorana, Nova Varoš NVO "Srbijašume"	2010 – 2014 godina Stalna godišnja aktivnost	Potencijalni izvori finansiranja: Projekti Nadležna Ministarstva i fondovi Predpristupni fondovi EU	Broj dana sa lošim kvalitetom vazduha % napuštenog i zagađenog zemljišta ha/godini koje su obuhvaćene borbom protiv erozije Sanirano klizišta/godini
	Postavljanje kanti za đubre i kontejnera	Opština Nova Varoš Direkcija za	2010 – 2014 godina Stalna godišnja	500.000,00 dinara/godina	Opštinski otpad po vrsti odlaganja

			građevinsko zemljište i izgradnju JP 3. septembar	aktivnost	50% - Opština Nova Varoš 50% - JP 3.septembar	Broj postavljenih kanti/godina Broj postavljenih kontejnera/godina
		Postavljanje kanti i posuda za separaciju	Opština Nova Varoš Direkcija za građevinsko zemljište i izgradnju JP 3. septembar	2010 – 2014 godina	300.000,00 dinara/godina 50% - Opština Nova Varoš 50% - JP 3.septembar Ostali izvori finansiranja: Projekti Nadležna Ministarstva i fondovi Predpristupni fondovi EU	Opštinski otpad po vrsti odlaganja Broj postavljenih kanti/godina Broj postavljenih kontejnera/godina
4.1.4.	Nova Varoš učestvuje u međuopštinskim, regionalnim, nacionalnim, pograničnim i međunarodnim projektima zaštite životne sredine	Učešće u međuopštinskim, regionalnim, nacionalnim, pograničnim i međunarodnim projekatima zaštite životne sredine	Opština Nova Varoš Duge lokalne samouprave RRA	2010 – 2014 godina Stalna godišnja aktivnost	Učešće određuje visina projekta Opština učestvuje sa 10-50% u vrednosti projekta Ostali izvori finansiranja: Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU	Kvalitet površinskih voda Upravljanje otpadnim vodama Opštinski otpad po vrsti odlaganja Broj realizovanih projekata/godini
4.1.5.	Razmena iskustava i znanja	Organizacija studijskih tura	Opština Nova Varoš RRA	2010 – 2014 godina Jedna studijska tura po godini	Potencijalni izvori finansiranja: Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU Opština – 15% vrednosti	Kvalitet površinskih voda Upravljanje otpadnim vodama Opštinski otpad po vrsti odlaganja Broj organizovanih studijskih tura/godina Broj učesnika na studijskim turama/godina
		Prisustvo na značajnim konferencijama, sajmovima i drugim	Opština Nova Varoš NVO RRA	2010 – 2014 godina Stalna godišnja aktivnost	500.000,00 dinara/godina Opština Nova Varoš	Kvalitet površinskih voda Upravljanje otpadnim vodama Opštinski otpad po vrsti

		manifestacijama o zaštiti životne sredine				odlaganja Broj manifestacija koje su posećene/godina Broj učesnika na manifestacijama/godina
--	--	---	--	--	--	--

Opšti cilj 4.2. Uspostavljen je sistem za očuvanje i staranje o prirodnim resursima						
n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
4.2.1.	Planska dokumentacija je kompletirana	Izrada prostornog plana područja posebne namene SRP "Uvac" i zaštitne zone	PRO 2 SRP "Uvac" Republička direkcija za prostorno planiranje Opština Nova Varoš	2010. godina	20.000.000,00 dinara – 100% UNDP PRO Ostali izvori finansiranja: Nadležna ministarstva i fondovi	% zaštićenih prirodnih dobara Usvojen prostorni plan područja posebne namene SRP "Uvac" i zaštitne zone
		Sinhronizacija delovanja lokalnih zainteresovanih strana u smislu prilagođavanja zakonodavne regulative na teritoriji zaštićenih prirodnih dobara (SRP Uvac, Vazdušna banja Zlatar), u interesu lokalne zajednice	Opština Nova Varoš Sve lokalne zainteresovane strane	2010-2014.	Aktivnosti ne isiskuju angažovanje novčanih sredstava	% zaštićenih prirodnih dobara po kategorijama zaštite Usvojeni zaključci, odluke SO, partnerski sporazumi
		Plan prikupljanja i precišćavanja otpadnih voda sa turističke zone Zlatar	Opština Nova Varoš Direkcija za građevinsko zemljište i izgradnju Srbijavode	2010. godina	8.000.000,00 dinara – Vrednost plana Potencijalni izvori finansiranja: Opština Nova Varoš Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU	Upravljanje otpadnim vodama Usvojen Plan prikupljanja i precišćavanja otpadnih voda sa turističke zone Zlatar
		Plan upravljanja otpadom	Opština Nova Varoš Direkcija za građevinsko zemljište i izgradnju	2013. godina	5.000.000,00 dinara – Vrednost izrade plana Potencijalni izvori finansiranja:	Opštinski otpad po vrsti odlaganja Usvojen Plan

			JP 3 septembar		Opština Nova Varoš Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU	upravljanja otpadom
	Plan korišćenja obnovljivih izvora energije	Opština Nova Varoš Direkcija za građevinsko zemljište i izgradnju		2014. godina	5.000.000,00 dinara – Vrednost izrade plana Potencijalni izvori finansiranja: Opština Nova Varoš Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU	Potrošnja obnovljive energije po izvorima Ukupna potrošnja energije podeljena po vrstama goriva Usvojen Plan korišćenja obnovljivih izvora energije
	Uraditi biodiverzitetne karte opštine	Opština Nova Varoš SRP Uvac		2014. godine	5.000.000,00 dinara - Vrednost izrade plana Potencijalni izvori finansiranja: Opština Nova Varoš Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU	% zaštićenih prirodnih dobara Urađene biodiverzitetne karte opštine
	Uraditi geodiverzitetne karte opštine	Opština Nova Varoš SRP Uvac		2014. godine	5.000.000,00 dinara - Vrednost izrade plana Potencijalni izvori finansiranja: Opština Nova Varoš Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU	% zaštićenih prirodnih dobara Urađene geodiverzitetne karte opštine
	Izrada studija o novim potencijalnim zaštićenim prirodnim dobrima	Opština Nova Varoš SRP Uvac Zavod za zaštitu prirode		2010-2013. godine	2.000.000,00 dinara- Vrednost izrade plana Potencijalni izvori finansiranja:	% zaštićenih prirodnih dobara Urađena studija o novim potencijalnim

					Opština Nova Varoš Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU	zaštićenim prirodnim dobrima
		Izrada plana organizovanog prikupljanja i redovnog odvoženja smeća u seoskim sredinama	Opština Nova Varoš Direkcija za građevinsko zemljište i izgradnju JP 3 septembar	2010-2013. godine	3.000.000,00 dinara - Vrednost izrade plana Potencijalni izvori finansiranja: Opština Nova Varoš Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU	Opštinski otpad po vrsti odlaganja Usvojen plan organizovanog prikupljanja i redovnog odvoženja smeća u seoskim sredinama
		Plan iskorišćavanja podzemnih voda i izvorišta	Opština Nova Varoš Direkcija za građevinsko zemljište i izgradnju	2010-2013. godine	5.000.000,00 dinara - Vrednost izrade plana Potencijalni izvori finansiranja: Opština Nova Varoš Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU	Kvalitet površinskih voda Urađen je Plan iskorišćavanja podzemnih voda i izvorišta
4.2.2.	Uspostavljen je monitoring pracenja i merenja ekoloških pokazatelja	Uspostavljena je kontrola kvaliteta površinskih voda	Opština Nova Varoš SRP Uvac Zavod za zaštitu zdravlja	2012 – 2014. godine Stalna aktivnost	3.000.000,00 dinara/godina Potencijalni izvori finansiranja: Opština Nova Varoš Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU	Kvalitet površinskih voda Godišnji izveštaj o kvalitetu površinskih voda
		Uspostavljena je kontrola kvaliteta zemljišta	Opština Nova Varoš SRP Uvac Zavod za zaštitu zdravlja	2012 – 2014. godine Stalna aktivnost	500.000,00 dinara/godini Potencijalni izvori finansiranja:	Kvalitet površinskih voda Godišnji izveštaj o izvršenim kontrolama

					Opština Nova Varoš Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU	kvaliteta zemljišta
		Uspostavljena je kontrola kvaliteta vazduha	Opština Nova Varoš Zavod za zaštitu zdravlja Turistička organizacija	2012 – 2014. godine Stalna aktivnost	1.000.000,00 dinara/godini Potencijalni izvori finansiranja: Opština Nova Varoš Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU	Broj dana sa lošim kvalitetom vazduha Godišnji izveštaj o izvršenim kontrolama kvaliteta vazduha
		Uspostavljena je kontrola nivoa buke	Opština Nova Varoš Zavod za zaštitu zdravlja	2012 – 2014. godine Stalna aktivnost	500.000,00 dinara/godini Potencijalni izvori finansiranja: Opština Nova Varoš Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU	Godišnji izveštaj o izvršenim kontrolama nivoa buke
4.2.3.	Sve aktivnosti su podređene integralnom sistemu zaštite i očuvanja životne sredine	Podsticaj korišćenju obnovljivih izvora energije kroz izradu i primenu projekata energetske efikasnosti	Opština Nova Varoš – Tehnička pomoć Privatna inicijativa – investicije	2012 – 2014. godine	90% - Investitor 10% - Opština Nova Varoš	Potrošnja obnovljive energije po izvorima Ukupna potrošnja energije podeljena po vrstama goriva Broj urađenih i realizovanih projekata % recikliranog otpada
		Podsticaj procesima recikliranja otpada	Opština Nova Varoš Tehnička pomoć JP 3 septembar Privatna inicijativa – investicije	2012 – 2014. godine	90% - Investitor 10% - Opština Nova Varoš	Broj urađenih i realizovanih projekata Godišnji izveštaj o količinama recikliranog otpada (prikupljenog otpada za reciklažu)
		Rekultivacija stare deponije u Drugličima	Opština Nova Varoš Ministarstvo	2014. godina	30.000.000,00 dinara za sanaciju i	% napuštenog i zagađenog zemljišta

			JP 3 septembar		rekultivaciju deponije Drugličima 50% Opština 50 Ostali izvori finansiranja	Urađen i realizovan projekat rekultivacije stare deponije
	Zamena individualnih ložišta na čvrsta goriva priključivanjem na gradsku toplovodnu mrežu	Opština Nova Varoš – tehnička pomoć JP 3 septembar Vlasnici ložišta na čvrsta goriva		2012-2014. godina	15.000.000,00 dinara po projektu Potencijalni izvori finansiranja: Opština Nova Varoš – tehnička pomoć Građani – plaćanje prklučka Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU	Ukupna potrošnja energije podeljena po vrstama goriva Broj dana sa lošim kvalitetom vazduha Broj zamenjenih individualnih ložišta na čvrsta goriva Broj priključaka na gradsku toplovodnu mrežu/godina

Opšti cilj 4.3.
Prirodna bogatstva su očuvana i zaštićena

n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
4.3.1.	Prirodna bogatstva se koriste optimalno na principima održivog razvoja	Uspostavljeno je održivo korišćenje i upravljanje šumama	Opština Nova Varoš Nadležna ministarstva i institucije "Srbijašume"	2011-2014. godine stalna aktivnost	1.000.000,00 – Izrada programa održivog korišćenja šuma na teritoriji opštine 100% Srbijašume	% zaštićenih prirodnih dobara Količine posečene drvene mase na godišnjem nivou Usvojen program održivog upravljanja šumama na teritoriji opštine
		Organizovano i kontrolisano sakupljanje šumskih plodova i lekovitog bilja	"Srbijašume" Opština Nova Varoš Zavod za zaštitu prirode, Beograd	2012 - 2014 stalna aktivnost	100% - Srbijašume – interni trošak	% zaštićenih prirodnih dobara Godišnji izveštaji o količinama sakupljenog lekovitog bilja i plodova Broj izdatih dozvola za prikupljanje lekovitog bilja/godina
		Poribljavanje – očuvanje ribljeg fonda	SRP" Uvac" OOSR-Udruženje ribolovaca Opština Nova Varoš	2010 – 2014. godina Stalna, godišnja, aktivnost	500.000,00 dinara/godina 150.000 dinara – SRP Uvac 300.000 dinara – Ministarstva	Kvalitet površinskih voda Godišnji izveštaj SRP Godišnji izveštaj

					50.000 dinara – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Privatnici/Donatori Projekti	Udruženja ribolovaca izdatim dozvolama za ribolov Godišnji izveštaj o planiranim sprovedenim akcijama
	Organizovano staranje o lovnom fondu	SRP" Uvac" Lovačko udruženje Opština Nova Varoš Srbijašume	2010 – 2014. godina stalna, godišnja, aktivnost	500.000,00 dinara/godina 50.000 dinara – SRP Uvac 150.000 dinara - Lovačko udruženje 250.000 dinara – Nadležna ministarstva 50.000 dinara – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Privatnici/Donatori Projekti Predpristupna sredstva EU	% zaštićenih prirodnih dobara Godišnji izveštaj Udruženja lovaca Godišnji izveštaj o stanju lovnog fonda	
	Uspostavljanje posebne brige o posebnim biljnim i životinjskim vrstama	SRP "Uvac" Opština Nova Varoš NVO Srbijašume	2010 – 2014. godina Stalna, godišnja, aktivnost	200.000,00 dinara/godina 10% - SRP Uvac – 20.000 dinara 90 % - Nadležna Ministarstva i fondovi – 180.000 dinara Ostali izvori finansiranja: Privatnici i donatori Projekti Predpristupna sredstva EU	% zaštićenih prirodnih dobara Broj biljnih i životinjskih vrsta nad kojima je uspostavljena posebna briga	
	Promocija posebnih i ugroženih biljnih i životinjskih vrsta	SRP "Uvac" Opština Nova Varoš NVO	2010 – 2014. godine Stalna, godišnja, aktivnost	100.000,00 dinara/godina 50% - SRP Uvac – 50.000 dinara 50% - Zavod za zaštitu prirode Privatnici i donatori Ostali izvori finansiranja: Projekti	% zaštićenih prirodnih dobara Broj realizovanih promocija/godina	

					Predpristupna sredstva EU Nadležna ministarstva i fondovi	
4.3.2.	Rezervat "Uvac" je zaštićeno prirodno dobro uređeno na principima održivog razvoja u interesu lokalne zajednice	Čišćenje, održavanje i organizovanje sakupljanja otpada sa teritorije rezervata i neposredne okoliine	Rezervat "Uvac" d.o.o. JP 3 septembar	2010 – 2014. godina Stalna, godišnja, aktivnost	400.000,00 dinara/godina 60% - Drinsko-limske hidroelektrane 20% – SRP Uvac 20% - Opština Nova Varoš	Količina otpada po vrsti sakupljanja % zaštićenih prirodnih dobara Kvalitet površinskih voda Godišnji izveštaj SRP
		Adekvatno zbrinjavanje otpadaka vezanih za preradu drveta u brojnim pilanama na području zaštitne zone	Rezervat "Uvac" d.o.o. Opština Nova Varoš	2010 – 2014. godine stalna aktivnost	200.000,00 dinara 100% SRP Uvac	Količina otpada po vrsti sakupljanja Godišnji izveštaj SRP
		Izrada katastra vodoobjekata, odnosno vodotoka, izvora i vrela, objekata vodosnabdevanja i vodoprivrednih objekata na području Rezervata;	Opština Nova Varoš Mesne zajednice SRP Uvac	2012 – 2014. godine	7.000.000,00 dinara – Izrada katastra Izvori finansiranja: Nadležna Ministarstva i Fondovi Drinsko limske HE Potencijalni izvor finansiranja: Predpristupna sredstva EU Projekti	% Zaštićenih prirodnih dobara Kvalitet površinskih voda Urađen katastar vodoobjekata
		Popis - domaćinstava i stanovnika koji žive u granicama Rezervata; - privrednih subjekata i udruženja u pogledu imovinsko-pravnih odnosa, prava i ovlašćenja u vezi obavljanja delatnosti, korišćenja prostora i prirodnih resursa	Opština Nova Varoš SRP "Uvac" Rep.sluzba za katastar nepokretnosti TSC "Zlatar" MZ-e	2011	1.500.000,00 dinara za izradu popisa Nadležna Ministarstva i Fondovi Potencijalni izvor finansiranja: Predpristupna sredstva EU Projekti	% Zaštićenih prirodnih dobara Kvalitet površinskih voda Urađen popis na području rezervata
		Izraditi plan medijske prezentacije i aktivnosti	Opština Nova Varoš TSC "Zlatar"	2013	3.000.000,00 dinara Potencijalni izvori	% Zaštićenih prirodnih dobara

		Društva (štampa i elektronski mediji, izrada web-prezentacije).	SRP "Uvac"		finansiranja: Nadležna Ministarstva i Fondovi Predpristupna sredstva EU Projekti	Urađen plan medijske prezentacije Broj predstavljanja/godini
4.3.3.	Sistem upravljanja Vazdušnom banjom Zlatar je utemeljen na principima očuvanja prirode i optimalnog korišćenja prirodnih resursa	Izrada prostornog plana područja Vazdušne banje "Zlatar"	Opština Nova Varoš TSC Republička direkcija za prostorno planiranje	2014	15.000.000,00 dinara Potencijalni izvori finansiranja: Opština Nova Varoš Nadležna Ministarstva i Fondovi Predpristupna sredstva EU Projekti	% Zaštićenih prirodnih dobara Prostorni plan područja Vazdušne banje "Zlatar" je urađen

5.1.5. RAZVOJ LOKALNE ZAJEDNICE

PROBLEM Nedostatak infrastrukture onemogućava razvoj opštine i uz loš kvalitet društvenog života uslovljava intenzivne migracije					PRIORITET Razvoj infrastrukture i poboljšanje društvenog života u cilju stvaranja preduslova za opšti razvoj i kvalitetan život stanovništva	
Vizija Nova Varoš je infrastrukturno opremljena opština, kulturno-sportski sadržaji su bogati, a usluge iz oblasti zdravstva, socijalne zaštite i obrazovanja su kvalitetne, što predstavlja snažnu osnovu za opšti društveno-ekonomski razvoj						
Opšti cilj 5.1. Razvoj gradske, seoske i turističke infrastrukture i planske dokumentacije kao preduslova za opšti društveno-ekonomski razvoj						
n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
	Mreža lokalnih puteva i ulica prekrivena asfaltnim zastorom je produžena i kvalitetno se održava	Izgradnja autoputa Beograd-Južni Jadran/deonica Nova Varoš	Vlada RS, Nadležna ministarstva, republičke institucije I JP, EU	2010-2015.	Vlada RS, Nadležna ministarstva, republičke institucije I JP, EU fondovi, koncesije, participacija Opštine Nova Varoš	I.O. - Dužina puteva u km po km ² I.U: Izgrađen autoput Beograd-Južni Jadran/deonica Nova Varoš
5.1.1.		Rekonstrukcija dela Regionalnog puta Nova Varoš-Sjenica, deonica do hotela Panorama (izgradnja trotoara, kišne kanalizacije, javne rasvete, kolovozni zastor)	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - JP „Putevi Srbije“	2010. – 2012.	160.000.000 dinara Ministarstvo za infrastrukturu – 95.000.000 dinara -Putevi Srbije - 55.000.000 dinara - Opština Nova Varoš - 10.000.000 dinara	I.O. - Dužina puteva u km po km ² I.U: Rekonstruisan deo regionalnog puta Nova Varoš – Sjenica
		Rekonstrukcija Karađorđeve ulice u Novoj Varoši	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš	2010.	65.000.000 dinara 100% - Ministarstvo za infrastrukturu	I.O. - Dužina puteva u km po km ² ; I.U. - Rekonstruisana Karađorđeva ulica
		Izgradnja ulica u prigradskim naseljima <i>Kuburovina, Roda Stevovića, Majora Ilića,</i>	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - MZ Nova Varoš	2010 - 2012.	24.000.000 dinara Opština Nova Varoš - 20.000.000 dinara -MZ Nova Varoš –	I.O. - Dužina puteva u km po km ² ; I.U. 4 ulice su

		<i>Javorska</i>			4.000.000 dinara	rekonstruisane
		Izgradnja puteva u seoskim mesnim zajednicama (po 1km puta u 12 Mesnih zajednica)	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - Mesne zajednice	2010 - 2012.	45.000.000 dinara - Ministarstvo za infrastrukturu – 40.000.000 dinara - Opština Nova Varoš – 5.000.000 dinara	I.O. - Dužina puteva u km po km ² ; I.U. - Izgrađeno 12 km puta u seoskim MZ
5.1.2.	Kapaciteti vodovodne mreže su modernizovani, rekonstruisani i prošireni	Izgradnja magistralnog cevovoda Pećine-Crno vrelo	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - JKP 3.septembar	2013 - 2014.	50.000.000 dinara MPVŠRS – 40.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 10.000.000 dinara t	I.O. - Procenat domaćinstava sa sigurnim pristupom vodi za piće; I.U. Izgrađen magistralni cevovod Pećine-Crno Vrelo
		Izgradnja vodovodnog sistema MZ Božetići – pojačanje kapaciteta vodosnadbevanja Turističke zone Zlatara	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - JKP 3.septembar	2012 - 2014.	100.000.000 dinara Predpristupna sredstva EU – 50.000.000 dinara MPVŠRS – 40.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 10.000.000 dinara	I.O. - Procenat domaćinstava sa sigurnim pristupom vodi za piće; I.U. Izgrađen vodovodni sistem MZ Božetići
		Izrada deljinskog nadzora i upravljanja vodovodnim sistemom Nove Varoši	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - JKP 3.septembar	2010-2012.	800.000dinara Opština Nova Varoši donatori 40% MPVŠRS 60%	I.O. - Procenat domaćinstava sa sigurnim pristupom vodi za piće; I.U. Sistem daljinskog upravljanja vodovodnim sistemom u funkciji
		Zamena vodovodnih cevi od azbesta na relaciji Gačevo vrelo - Lakomice	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - JKP 3.septembar	2010 - 2012.	50.000.000 dinara MPVŠRS – 40.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 10.000.000 dinara t	I.O. - Procenat domaćinstava sa sigurnim pristupom vodi za piće; I.U.

						Vodovodne cevi od azbesta na vodovodu Gačevo vrelo – Lakomice su zamenjene odgovarajućim
		Izgradnja II visinske zone vodosnabdevanja grada Nove Varoši Varoši	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - JKP 3.septembar	2012.	55.000.000 dinara Predpristupna sredstva EU – 30.000.000 dinara MPVŠRS – 20.000.000 dinara Opštinski budžet – 5.000.000 dinara	I.O. - Procenat domaćinstava sa sigurnim pristupom vodi za piće; I.U. Izgrađena II visinska zona vodosnabdevanja Nove Varoši
		Pojačanje kapaciteta vodovodne mreže u seoskim MZ (Bistrica, Akmačići, Drmanovići...)	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - JKP 3.septembar - Mesne zajednice	2014.	40.000.000 dinara MPVŠRS – 30.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 10.000.000 dinara	I.O. - Procenat domaćinstava sa sigurnim pristupom vodi za piće; I.U. Broj MZ u kojima je pojačan kapacitet vodovodne mreže
5.1.3.	Kanalizaciona mreža je osavremenjena i proširena	Izgradnja fekalne kanalizacije turističke zone Zlatara	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - JKP 3.septembar	2010 - 2012.	92.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 12.000.000 dinara/godina Ostali izvori finansiranja: Predpristupna sredstva EU – 60.000.000 dinara MPVŠRS – 20.000.000 dinara	I.O. - Upravljanje otpadnim vodama u gradskim sredinama; I.U. Izgrađena fekalna kanalizacija turističke zone Zlatar
		Prepumpavanje fekalne kanalizacije naselja Petlovac u gradski kolektor	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - JKP 3.septembar	2010 - 2012.	10.000.000 dinara 30% - Opština Nova Varoš 70% - Nadležna ministarstva	I.O. - Upravljanje otpadnim vodama u gradskim sredinama; I.U. Fekalna kanalizacija iz naselja Petlovac se prepumpava u gradski kolektor

		Razdvajanje fekalne i kišne kanalizacije u gradskoj sredini	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - JKP 3.septembar	2010 - 2012.	30.000.000 dinara 30% - Opština Nova Varoš 70% - Nadležna ministarstva	I.O. - Upravljanje otpadnim vodama u gradskim sredinama; I.U. Razdvojena fekalna i kišna kanalizacija u gradskoj sredini
		Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda Nove Varoši i Zlatara	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - JKP 3.septembar	2012 - 2014.	150.000.000 dinara Predpristupna sredstva EU – 100.000.000 dinara MPVŠRS – 30.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 20.000.000 dinara	I.O. - Upravljanje otpadnim vodama u gradskim sredinama; I.U. Izgrađeno postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda
5.1.4.	Elektro-energetska mreža je proširena tako da zadovoljava potrebe građana i pruža mogućnosti za priključenje novih privrednih kapaciteta	Izgradnje trafostanice 35/10 kv na Zlataru za potrebe turističke zone	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - Elektrodistrib. Užice, Nova Varoš	2010 - 2012	90.000.000 dinara Predpristupna sredstva EU – 60.000.000 dinara Nadležno ministarstvo – 20.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 10.000.000 dinara	I.O. - Ukupna potrošnja energije podeljena po vrsti goriva; I.U. - Izgrađena trafostanica 35/10 KV
		Pojačanje kapaciteta elektroenerg. mreže u selima (12 stubnih trafostanica u selima)	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - EDB Užice, Nova Varoš	2010 – 2014.	40.000.000 dinara Nadležno ministarstvo – 30.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 10.000.000 dinara	I.O. - Ukupna potrošnja energije podeljena po vrsti goriva; I.U. Broj postavljenih stubnih stanica po selima/godina
		Iskorišćavanje hidro potencijala na teritoriji Opštine Nova Varoš u svrhu podizanja energetske efikasnosti – izgradnja minihidrocentrala	- Opština Nova Varoš, - Nadležne republičke institucije (nadležna ministarstva RS, Srbijavode, Direkcija za vode i dr.) - Privatni-sektor.	2010-2015.	Predračunske vrednosti bi bile računane u zavisnosti od lokacija, odnosno od studija koje bi prethodile realizaciji pojedinih podprojekata (minihidrocentrala) (u zavisnosti od slucaja)	I.O. - Ukupna potrošnja energije podeljena po vrsti goriva; I.U. - Broj izgrađenih minihidrocentrala - Broj proizvedenih kWh

					formulisala bi se jasna finansijska konstrukcija) - Opština Nova Varoš, - Nadležne republičke institucije (nadležna ministarstva RS, Srbijavode, Dorekcija za vode i dr.) - Privatni-sektor.	
5.1.5.	Prikupljanje, deponovanje i separacija otpada je organizovana na teritoriji cele opštine	Izgradnja regionalne sanitarne deponije Banjica	- Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - JKP 3.septembar - Opštine Prijepolje, Priboj, Nova Varoš	2010 - 2012.	80.000.000 dinara Predpristupna sredstva EU – 50.000.000 dinara Nadležno ministarstvo – 20.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 10.000.000 dinara	I.O. - Opštinski otpad po vrsti odlaganja; I.U. Regionalna sanitarna deponija je u funkciji
		Uklanjanje divljih deponija	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - JKP 3.septembar - Mesne zajednice	2010 - 2012.	50.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 20.000.000 dinara/godina Ostali izvori finansiranja: Nadležno Ministarstvo – 30.000.000 dinara	I.O. - Opštinski otpad po vrsti odlaganja; I.U. Uklonjenih divljih deponija/godina
		Nabavka opreme za prikupljanje i deponovanje otpada u seoskim sredinama (<i>kamion, kontejneri, kante za smeće, kese itd.</i>)	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - JKP 3.septembar - Mesne zajednice	2010 - 2014.	12.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 20.000.000 dinara/godina Ostali izvori finansiranja: Predpristupna sredstva EU – 10.000.000 dinara	I.O. - Opštinski otpad po vrsti odlaganja; - % Recikliranog otpada I.U. - Nabavljene opreme/godina
5.1.6.	Centralno gradsko jezgro je dobro opremljeno savremenim objektima i prostorima javne infrastrukture	Rekonstrukcija trga Vojvode Petra Bojovića	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš	2010 - 2012.	40.000.000 dinara Predpristupna sredstva EU – 30.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 10.000.000 dinara	I.O. Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih i rekreativnih aktivnosti I.U. Trg Vojvode Petra Bojovića je rekonstruisan

		Izgradnja otvorenog klizališta u gradu	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš	2012.	30.000.000 dinara Nadležno ministarstvo/predpristupni fondovi EU – 20.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 10.000.000 dinara	I.O. Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih i rekreativnih aktivnosti I.U. Izgrađeno je klizalište
		Izgradnja parkinga na gradskoj pijaci	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš	2010 – 2012.	10.000.000 dinara – Opština Nova Varoš	I.O. Fiskalni kapacitet opštine I.U. Izgrađen parking prostor
		Program investicionih mera na sanaciji postojećeg sistema daljinskog grejanja radi osavremenjivanja, povećanja energetske efikasnosti i stvaranja preduslova za sprovođenje institucionalnih promena u smislu uvođenja tarifnog sistema i naplate prema utrošku toplotne energije. Programom se planiraju TRI mere: 1. zamena dotrajalih deonica tolpvoda, 2. zamena dotrajalih podstanica i povezivanje u zajednički centralni nadzorni sistem merenja i upravljanja, 3. zamena starih kotlova sa novim kotlovima visokog stepena iskorišćenja	- Opština Nova Varoš -JKP 3.septemba -donatori -kreditna linija poslovnih banaka -privatni sektor	2010 – 2015.	Ukupna investicija staje 161.500.000,00 dinara	I.O. Fiskalni kapacitet opštine i nadležnih javnih preuzeća I.U. Broj rekonstruisanih kotlarnica Broj novih priključaka na sistem daljinskog grejanja (oko 250) Smanjena količina potrošnje konvencionalnih goriva u sistemu daljinskog grejanja - 250 t mazuta.

		Izgradnja gradskog groblja Kocelj	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš -JKP 3.septembar	2012.	30.000.000 dinara – Opština Nova Varoš	I.O. Fiskalni kapacitet opštine I.U. Izgrađeno gradsko groblje
5.1.7.	Sportska i turistička infrastruktura je proširena novim objektima i pruža dobre uslove za bavljenje sportom i turizmom	Izgradnja prateće infrastrukture za potrebe ski staze	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - Turističko sportski centar Nova Varoš	2012 - 2014.	20.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 5.000.000 dinara/godina Ostali izvori finansiranja: Ministarstvo ekonomije – 15.000.000 dinara	I.O. Fiskalni kapacitet opštine I.U. Izgrađena prateća infrastruktura za potrebe ski staze
		Izgradnja sportskog centra sa Sport hotelom u Novoj Varoši	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - Turističko sportski centar Nova Varoš - Privatna inicijativa	2014.	90% - Privatna inicijativa – investicija 10% - Opština Nova Varoš – tehnička podrška	I.O. Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih i rekreativnih aktivnosti Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika I.U. Izgrađen sportski centar
		Infrastrukturno opremanje zona za hotele visoke kategorije na Zlataru	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - Turističko sportski centar Nova Varoš	2012 - 2014.	40.000.000 dinara Nadležno ministarstvo – 30.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 10.000.000 dinara	I.O. Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika I.U. Zona na Zlataru je infrastrukturno opremljena
		Rekonstrukcija stadiona Branoševac – atletska staza, proširenje tribina i sl.	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš - TSC - Atletski savez	2014.	40.000.000 dinara Nadležno ministarstvo – 30.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 10.000.000 dinara	I.O. Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih i rekreativnih aktivnosti Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika I.U. Rekonstruisan stadion Branoševac
		Izgradnja kamp naselja u turističkim zonama	- Opština Nova Varoš - TSC - SRP Uvac	2014.	30.000.000 dinara Nadležna ministarstva i fondovi – 25.000.000 dinara Opština Nova Varoš –	I.O. Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Fiskalni kapacitet opštine I.U.

					5.000.000 dinara	Rekonstruisan stadion Branoševac
5.1.8.	Opština poseduje sve potrebne planske dokumente	Izrada prostornog plana opštine Nova Varoš	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš	2010 - 2014.	30.000.000 dinara Ministarstvo prostornog planiranja – 20.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 10.000.000 dinara	I.O. Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Fiskalni kapacitet opštine I.U. Usvojen prostorni plan Nove Varoši
		Proširenje granica plana generalne regulacije turist. zone Zlatara	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš	2010 - 2014.	10.000.000 dinara Nadležno ministarstvo i fondovi – 50.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 50.000.000 dinara	I.O. Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Fiskalni kapacitet opštine I.U. Površina pokrivena planovima u ha/površina opštine
		Izrada geografsko-informacionog sistema (GIS)	- Opština Nova Varoš - Direkcija za izgradnju opštine Nova Varoš	2014.	16.000.000 dinara Predpristupna sredstva EU/Nadležna ministarstva i fondovi – 13.000.000 dinara Opština Nova Varoš – 3.000.000 dinara	I.O. Obim unutrašnjih SDI po glavi stanovnika Fiskalni kapacitet opštine I.U. Izrađen GIS

Opšti cilj 5.2.**Kulturni i sportsko-rekreativni sadržaji su razvijeni, opremljeni i optimalno iskorišćeni**

n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
5.2.1.	Povećanje broja kulturnih i sportskih objekata	Izgradnja planinskog Doma "ZLATAR" i mapiranje šetačkih staza	- Opština Nova Varoš, - TSC "Zlatar", - Direkcija za izgradnju (izrada dokumentacije i izgradnja)	2010. – 2014.	20.000.000,00 din. Potencijalni izvori finansiranja: - Nadležno ministarstvo i fondovi/Predpristupni	I.O. - Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti; Obim unutrašnjih SDI

					fondovi EU – 90% - Opštinski budžet - 10%	po glavi stanovnika I.U. - Izrađen planinski dom – Mapirane pešačke staze
	Dogradnja gradske galerije	- Dom kulture, - Opština Nova Varoš (izrada dokumentacije i dogradnja objekta)	2010. – 2014.	7.000.000,00 din. Potencijalni izvori finansiranja: - Nadležno ministarstvo i fondovi/Predpristupni fondovi EU – 80% - Opštinski budžet - 20%	I.O. - Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti; I.U. - Dograđena gradska galerija	
	Izgradnja gradskog muzeja	- Dom kulture, - Opština Nova Varoš (izrada dokumentacije i dogradnja objekta)	2010. – 2014.	50.000.000,00 din Potencijalni izvori finansiranja: - Nadležno ministarstvo i fondovi/Predpristupni fondovi EU – 80% - Opštinski budžet - 20%	I.O. - Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti; I.U. - Gradski muzej otvoren;	
	Osposobljavanje objekata u selima za izvođenje kulturnih sadržaja	- Dom kulture, - Opština Nova Varoš (radovi na osposobljavanju i nabavka dela opreme)	2010. - 2014.	10.000.000,00 din. Potencijalni izvori finansiranja: - Nadležno ministarstvo i fondovi/Predpristupni fondovi EU/Projekti – 80% - Opštinski budžet - 20%	I.O. - Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti; I.U. - Broj osposobljenih objekata u seoskim sredinama;	
	Osposobljavanje prostora za rad Kluba mladih	Dom kulture, Opština Nova Varoš (izrada dokumentacije i preuređenje objekta)	2010 – 2011.	7.000.000,00 din Potencijalni izvori finansiranja: - Nadležno ministarstvo i fondovi/Predpristupni fondovi EU/Projekti – 80% - Opštinski budžet - 20%	I.O. - Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti; I.U. - Broj posetilaca u toku godine	

5.2.2.	Kulturni i sportski objekti su tehnički opremljeni da omogućavaju kvalitetno odvijanje različitih sadržaja i aktivnosti	Nabavka opreme za kvalitetno izvođenje sportskih i kulturnih aktivnosti	Opština Nova Varoš TSC Dom Kulture	2010 – 2014.	10.000.000,00 din. Potencijalni izvori finansiranja: - Nadležno ministarstvo i fondovi/Predpristupni fondovi EU/Projekti – 80% - Opštinski budžet - 20% Ostalo - Donatori i sponzori	I.O. - Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti; I.U. - Nabavljeno opreme/godina
		Nabavka vozila za prevoz ljudstva i tehnike	Opština Nova Varoš TSC Dom Kulture	2010 – 2014.	10.000.000 dinara Potencijalni izvori finansiranja: - Nadležno ministarstvo i fondovi/Projekti – 80% - Opštinski budžet - 20%	I.O. - Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti; - Javni prevoz I.U. - Nabavljeno vozilo za potrebe kulture i sporta
		Nadogradnje krova letnje scene	Opština Nova Varoš TSC Dom Kulture	2010 – 2014.	3.000.000 dinara Potencijalni izvori finansiranja: - Nadležno ministarstvo i fondovi/Projekti – 80% - Opštinski budžet - 20%	I.O. - Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti; I.U. - Nabavljena nadogradnja krova letnje scene;
5.2.3.	Multikulturalnost	Organizovanje aktivnosti posvećenih razumevanju i poštovanju različitosti u multietničkim sredinama <i>(organizovanje tematskih večeri, pozorišnih predstava, koncerata, izdavaštva, radio emisija itd.)</i>	Dom kulture, Opština Nova Varoš	2010 – 2014. (stalna aktivnost)	Potencijalni izvori finansiranja: - Nadležno ministarstvo i fondovi/Projekti – 80% - Opštinski budžet - 20%	I.O. - Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti; I.U. - Broj organizovanih aktivnosti/godina

5.2.4.	Razvoj regionalne i međunarodne kulturne i sportske saradnje	Organizovanje i/ili učestvovanje na sportskim takmičenjima i manifestacijama	- Opština Nova Varoš, - TSC, - NVO, - Sportski klubovi	2010 – 2014. (stalna aktivnost)	500.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Nadležna ministarstva i fondovi Donatori Projekti	I.O. - Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti; I.U. - Broj organizovanih takmičenja/godina - Broj podržanih klubova i učesnika na takmičenjima/godini
		Organizovanje i/ili učestvovanje na međunarodnim festivalima, kolonijama, smotrama i takmičenjima iz oblasti kulture	- Opština Nova Varoš, - TSC, - NVO, - Sportski klubovi	2010 – 2014. (stalna aktivnost)	500.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Nadležna ministarstva i fondovi Donatori Projekti	I.O. - Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti; I.U. - Broj organizovanih kulturnih događanja/godina - Broj podržanih učesnika na kulturnim manifestacijama u drugim sredinama/godina
5.2.5.	Podizanje ljudskih kapaciteta u oblasti kulture i sporta	Usavršavanje i podizanje nivoa znanja postojećih kadrova	- Opština Nova Varoš, - TSC, - Dom kulture, - NVO	2010 – 2014. (stalna aktivnost)	100.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja: Nadležna ministarstva i fondovi Donatori Projekti Predpristupna sredstva EU	I.O. - Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti; I.U. - Broj usavršenog stručnog kadra/godina
5.2.6.	Sistem finansiranja rada kulturnih i sportskih organizacija je poboljšan	Uspostavljanje kvalitetne saradnje sa nadležnim ministarstvima	Opština Nova Varoš Dom kulture TSC	2010 – 2014. (stalna aktivnost)	TSC i Dom Kulture – 100% - Interni i protokolarni troškovi	I.O. - Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti I.U. - Broj realizovanih projekata/godina

		Formiranje marketing tima	Opština Nova Varoš Dom kulture TSC, NVO	2010. (stalna aktivnost)	TSC i Dom Kulture – 100% - Interni i protokolarni troškovi	I.O. - Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti - Lokacijski koeficijent zapošljavanja I.U. - Formiran marketing tim - Broj realizovanih projekata/godina
--	--	---------------------------	--	-----------------------------	--	---

Opšti cilj 5.3.
Unapređenje obrazovanja i vaspitanja i poboljšanje uslova za položaj dece i mladih

n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
5.3.1.	Predškolske i školske ustanove su opremljene i modernizovane potrebnim nastavnim sredstvima i učilima	Obezbeđivanje prostora za predškolsko obrazovanje u seoskim školama <i>Obezbeđivanje prostora i opremanje po jedne učionice u seoskim školama za predškolsko obrazovanje</i>	Opština Nova Varoš Škole Dečiji vrtić	2010 - 2014.	100.000,00 dinara po izdvojenoj grupi novovaroškog vrtića - Opština Nova Varoš - 80% - Projekti, donatori, i sponzori - 20%	I.O. - Udeo stanovnika sa završenom srednjom, višom i visokom školom; I.U. - Broj učionica pri osnovnim školama u seoskim sredinama namenjenih za predškolsko obrazovanje;
		Opremanje školskih učionica računarskom opremom i kvalitetnim nastavnim sredstvima	Opština Nova Varoš Škole	2010 - 2014.	300.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja Nadležna ministarstva i Fondovi Projekti	I.O. - Udeo stanovnika sa završenom srednjom, višom i visokom školom; I.U. - Broj opremljenih učionica/godina - Broj nabavljenih računara/godina

		Izgradnja i opremanje školske radionice za praktičnu nastavu u Tehničkoj školi Nova Varoš	Opština Nova Varoš (Izgradnja radionice) Tehnička škola	2010. – 2011. - Izgradnja 2011 – 2014 - Opremanje	100.000 dinara - Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja Privatni sektor – 30% Opština Nova Varoš – 30% Nadležno ministarstvo - 40%	I.O. - Udeo stanovnika sa završenom srednjom, višom i visokom školom; I.U. - Izgrađena školska radionica
		Rekonstrukcija objekta „stare” zgrade Osnovne škole „Živko Ljujić”	Opština Nova Varoš Škola Izvođači radova	2010-2012.	15.000.000dinara Opština Nova Varoš- 20% NIP–70% Ministrstvo posvete RS–10%	I.O. - Udeo stanovnika sa završenom srednjom, višom i visokom školom; I.U. - Površine(m ²) objekta Osnovne škole koji su rekonstruisani
		Adaptacija i rekonstrukcija školskih objekata	Opština Nova Varoš Škole Izvođači radova	2010 - 2014. (stalna aktivnost)	2.500.000,00 dinara/godina – Opština Nove Varoši Ostali izvori finansiranja Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU	I.O. - Udeo stanovnika sa završenom srednjom, višom i visokom školom; I.U. - Broj škola koje su adaptirane/godina
		Poboljšanje usluga u obrazovanju (Uvođenje programa zdravstvenog obrazovanja i ekologije; povećanje broja izbornih programa; podizanje informatičke pismenosti đaka i nastavnika; intenziviranje slobodnih aktivnosti)	Opština Nova Varoš Školska uprava Mesne zajednice,	2010 - 2014.	1.000.000,00 dinara/godina Ostali izvori finansiranja - Nadležno ministarstvo - Mesne zajednice - Donatori	I.O. - Udeo stanovnika sa završenom srednjom, višom i visokom školom; I.U. - Broj izbornih programa i vannastavnih aktivnosti - Broj dece koja pohađaju izborne programe i vannastavne aktivnosti

5.3.2.	Uspostavljanje saradnje na regionalnom nivou na obrazovanju profila neophodnih za obavljanje zajedničkih poslova	Izgradnja partnerstva na relaciji škola - opštine u cilju obrazovanja potrebnih obrazovnih profila	Opštine u regionu, Škole, Nadležna Ministarstva	2010 - 2014.	100% Opština Nova Varoš - interni i protokolarni trošak	I.O. - Udeo stanovnika sa završenom srednjom, višom i visokom školom; I.U. - Broj svršenih srednjoškolaca specijalizovanih obrazovnih profila u skladu sa potrebama opštine
5.3.3.	Nivo znanja prosvetnih radnika je podignut putem specijalizacija i usavršavanja	Seminari i edukacije	Opština Nova Varoš Škole	2010 - 2014. (stalna aktivnost)	600.000,00 dinara/godina Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja Nadležna ministarstva	I.O. - Udeo stanovnika sa završenom srednjom, višom i visokom školom; I.U. - Broj posećenih edukacija/godina; - Broj prosvetnih radnika koji su učestvovali na edukaciji/godina
5.3.4.	Uspostavljena je briga o deci koja žive u seoskim sredinama	Poboljšani uslovi školovanja za đake pešake	-Opština Nova Varoš (Obezbeđivanje prevoza i ishrane za đake pešake) - Škole, Ministarstvo prosvete (Obezbeđivanje besplatnih udžbenika)	2010. - 2014. (stalna aktivnost)	Opština Nova Varoš – transport učenika – 2.000.000,00 dinara/godina Ministarstvo – udžbenici Ostali izvori finansiranja Predpristupni fondovi EU Projekti	I.O. - Gustina naseljenosti; - Javni prevoz I.U. - Broj đaka pešaka kojima je obezbeđen prevoz i ishrana; - Broj đaka pešaka kojima su obezbeđeni udžbenici;

		Negovanje kulturnog stvaralaštva u seoskim sredinama	Opština Nova Varoš Dom kulture, <i>amaterska udruženja i sekcije (Održavanje filmskih projekcija i pozorišnih predstava za decu i mlade u seoskim sredinama)</i> - Osnovne i srednje škole, Gradska biblioteka <i>(Uključivanje dece i mladih iz seoskih sredina u gradske kulturne aktivnosti)</i>	2010 - 2014. (stalna aktivnost)	150.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja Predpristupni fondovi EU Projekti Nadležna ministarstva i fondovi Donatori i sponzori	I.O. - Gustina naseljenosti; I.U. - Broj organizovanih sadržaja u seoskim školama/godina; - Broj dece i mladih iz seoskih sredina angažovanih u radu sekcija i udruženja/godina;
		Razvoj sporta i fizičke kulture u seoskim sredinama	Opština Nova Varoš Mesne zajednice Osnovne i srednje škole <i>(Organizovanje seoskih sportskih manifestacija i esne međuškolskih takmičenja)</i>	2010 - 2014. (stalna aktivnost)	150.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja Predpristupni fondovi EU Projekti Nadležna ministarstva i fondovi Donatori i sponzori	I.O. - Gustina naseljenosti; I.U. - Broj sportskih terena i objekata u seoskim sredinama; - Broj održanih seoskih sportskih manifestacija/godina; - Broj učesnika seoskih sportskih manifestacija/godina;
5.3.5.	Uspostavljena je briga o talentovanoj deci	Osnivanje Fonda za talentovanu decu i mlade;	Opština Nova Varoš Osnovne i srednje škole, Kancelarija za mlade	2010.	2.500.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja Nadležna ministarstva i fondovi	I.O. - Udeo stanovnika sa završenom srednjom, višom i visokom školom; I.U. - Osnovan Fond za mlade talente;

5.3.6.	Stvaranje sistemskih uslova za razvoj dece i mladih kroz implementaciju Lokalnog plana akcije za decu i Lokalnog akcionog plana za mlade	Kvalitetna integracija dece i mladih ometenih u razvoju u sve društvene tokove lokalne zajednice	Opština Nova Varoš, Međusektorski savet LPA, Centar za socijalni rad, Školske i predškolske ustanove, Udruženje lica sa posebnim potrebama, Dom zdravlja, - NVO, Direkcija za izgradnju (Otklanjanje fizičkih barijera za pristup školama)	2010 - 2014. (stalna aktivnost)	200.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Donatori i sponzori	I.O. - Udeo stanovnika sa završenom srednjom, višom i visokom školom; I.U. - Broj registrovane dece i mladih ometenih u razvoju; - Broj dece i mladih ometenih u razvoju obuhvaćenih povećanom zdravstvenom zaštitom; - Broj dece ometene u razvoju obuhvaćene inkluzivnim obrazovanjem; - Broj dece ometene u razvoju obuhvaćene osnovnim i srednjim obrazovanjem - Broj škola arhitektonski prilagođenih deci ometenoj u razvoju;
		Promovisanje zdravih stilova života	Opština Nova Varoš, Kancelarija za mlade, Škole, Zdravstveni centar, Užice, Dom zdravlja, NVO Sportski klubovi	2010 - 2014. (stalna aktivnost)	100.000 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja Opštinski budžet Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU Donatori	I.O. Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti I.U. Broj održanih promocija o zdravim stilovima života/godina Broj učesnika koji je prisustvovao održanim promocijama/godina

		Unapređenje informisanosti dece i mladih i njihovo aktivno učešće u lokalnoj zajednici <i>Instaliranje razglasnih stanica i aktiviranje postojećih u školama)</i> <i>Formiranje novinarskih sekcija i izrada školskih biltena</i>	Opština Nova Varoš Škole	2010 - 2014. (stalna aktivnost)	150.000 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja Opštinski budžet Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU Donatori	I.O. - Udeo stanovnika sa završenom srednjom, višom i visokom školom; I.U. Broj škola sa razglasnim stanicama; Broj publikovanih biltena/godina; Broj realizovanih emisija za decu i mlade/godina;
		Izrada Lokalnog akcionog plana za mlade	Opština Nova Varoš, Kancelarija za mlade, NVO (<i>Istraživanja, prikupljanje podataka za izradu LAP-a</i>)	2010.	500.000 dinara - 100% - Projekat OEBS (projekat u toku)	I.O. - Udeo stanovnika sa završenom srednjom, višom i visokom školom; I.U. - Usvojen lokalni akcioni plan za mlade
		Pomoć porodicama i deci u stanju siromaštva <i>Identifikacija porodica i dece ugroženih siromaštvom</i> <i>Formiranje baze podataka</i> <i>Određivanje mera za ublažavanje posledica</i> <i>Pomoć porodicama i deci u stanju siromaštva</i>	CSR, Škole, Crveni krst, NVO Opština Nova Varoš)	2010 - 2014. (stalna aktivnost)	1.500.000 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU Donatori	I.O. - % korisnika socijalne zaštite u odnosu na ukupno stanovništvo opštine - Ukupni prihod domaćinstva; I.U. - Formirana baza podataka - Definisana mere za pomoć siromašnima - Broj porodica koji je obuhvaćen programom/godina

Opšti cilj 5.4.
Obim zdravstvenih i socijalnih usluga je proširen i podignut na viši nivo

n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
----	-----------------	-----------	----------	-----------------	----------------------------	------------

5.4.1.	Izgrađena je infrastruktura u Domu zdravlja, koja omogućava adekvatno pružanje zdravstvenih usluga	Izgradnja parking prostora u krugu Doma zdravlja	Dom zdravlja, Opština Nova Varoš, Direkcija za izgradnju	2010.	Potencijalni izvor finansiranja: Opština Nova Varoš - 30% Nadležna ministarstva i fondovi, Projekti, Predpristupna sredstva EU - 70%	I.O. - Broj stanovnika na jednog lekara; I.U. - Izgrađen parking prostor u krugu Doma zdravlja
5.4.2.	Dom zdravlja je opremljen novim i kvalitetnim aparatima čime je nivo usluga podignut na viši nivo	Nabavka neophodnih aparata (<i>Biohemijski analizator, Centrifuga, Čitač traka za urin, Digitalni fotometar, Suvi sterilizator, Autoklav za centralnu sterilizaciju, Kolposkop, Inhalator i Stomatološka jedinica</i>)	Opština Nova Varoš, Dom zdravlja, Zdravstveni centar Užice (<i>Zajednička nabavka aparata</i>)	2010 – 2014. (stalna aktivnost)	5.000.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja Nadležna ministarstva i fondovi Zdravstveni centar, Užice Projekti i donatori	I.O. - Broj stanovnika na jednog lekara; I.U. - Nabavljenih aparata/godina
5.4.3.	Izgradnja koronarne jedinice u DZ NV	Projektovanje i izgradnja objekta za Koronarnu jedinicu	- Opština Nova Varoš, - Direkcija za izgradnju, - Zdravstveni centar, Užice - Dom Zdravlja	2010.	12.180.000,00 dinara Izvori finansiranja Opština Nova Varoš – 30% Nadležna ministarstva i fondovi - 70%	I.O. - Broj stanovnika na jednog lekara; I.U. - Projektovana koronarna jedinica - Koronarna jedinica je formirana
		Obezbeđenje uslova za rad Koronarne jedinice	- Opština Nova Varoš, - Dom zdravlja, - Zdravstveni centar, Užice (<i>Zajednička nabavka opreme i neophodnih aparata – 3 EKG aparata, 1 defibrilator, 1 ergobicikl i 1 ultra-zvučni aparat za endokrinografiju</i>)	2010.	5.350.000,00 dinara Izvori finansiranja - Opština Nova Varoš - 30% - Zdravstveni centar Užice - 20% - Nadležno ministarstvo - 50%	I.O. - Broj stanovnika na jednog lekara; I.U. - Koronarna jedinica je opremljena i funkcionalna

5.4.4.	Kvalitet zdravstvenih usluga u seoskim sredinama je poboljšán	Nabavka terenskog vozila	Opština Nova Varoš, Dom zdravlja, Zdravstveni centar Užice (<i>Zajednička nabavka vozila</i>)	2010.	665.000,00 dinara Izvori finansiranja - Opština Nova Varoš - 30% - Zdravstveni centar Užice - 20% - Nadležno ministarstvo - 50%	I.O. - Broj stanovnika na jednog lekara; I.U. - Terensko vozilo je nabavljeno
5.4.5.	Regionalna saradnja sa zdravstvenim ustanovama je poboljšana	Nabavka sanitetskog vozila	- Opština Nova Varoš, - Dom zdravlja, - Zdravstveni centar Užice (<i>Zajednička nabavka vozila</i>)	2010 – 2014.	3.325.000,00 dinara Izvori finansiranja - Opštinski budžet - 20% - Nadležno ministarstvo - 50% - Projekti i Donatori - 30%	I.O. - Broj stanovnika na jednog lekara; I.U. - Sanitetsko vozilo je nabavljeno
		Nabavka opreme za umrežavanje i izradu jedinstvenog informacionog sistema i elektronskog zdravstvenog kartona	- Opština Nova Varoš, Dom zdravlja, Zdravstveni centar Užice (<i>Zajednička nabavka opreme</i>)	2010 – 2014.	1.615.000,00 dinara Izvori finansiranja - Opštinski budžet - 20% - Nadležno ministarstvo - 30% - Projekat Svetske banke - 50%	I.O. - Broj stanovnika na jednog lekara; I.U. - Oprema za umrežavanje i izradu jedinstvenog informacionog sistema i elektronskog zdravstvenog kartona je nabavljena
5.4.6.	Proširenje i poboljšanje kvaliteta usluga u oblasti socijalne zaštite	Usluga "Pomoć u kući" (<i>Obuka geronto-domaćica; identifikacija korisnika usluge</i>)	Opština Nova Varoš, Centar za socijalni rad	2010 – 2012.	2.000.000,00 dinara Izvori finansiranja - Opštinski budžet - 30% - Nadležno ministarstvo - 50% - Projekti i donatori - 20%	I.O. - Učešće korisnika socijalne zaštite u ukupnom stanovništvu; I.U. - Broj korisnika usluge pomoć u kući;

		Prihvatna stanica za odrasla lica	- Opština Nova Varoš, - Centar za socijalni rad	2010 – 2014.	Potencijalni izvori finansiranja Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU Donatori Opština Nova Varoš	I.O. - Učešće korisnika socijalne zaštite u ukupnom stanovništvu; I.U. - Obezbeđen prostor za prihvatnu stanicu; - Broj korisnika prihvatne stanice godišnje;
		Usluga "Dnevni boravak" (Obezbeđivanje prostora, prikupljanje neophodne dokumentacije; obezbeđivanje besplatnog obroka – narodna kuhinja; identifikacija korisnika usluge;)	- Opštinska uprava, - Centar za socijalni rad	2010 – 2014.	Potencijalni izvori finansiranja Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU Donatori Opština Nova Varoš	I.O. - Učešće korisnika socijalne zaštite u ukupnom stanovništvu; I.U. - Obezbeđen prostor i dokumentaciju za dnevni boravak; - Broj korisnika usluga dnevnog boravka;
		Opremanje korisnika za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu	- Opštinska uprava, - Centar za socijalni rad	2010 – 2014. (stalna aktivnost)	Potencijalni izvori finansiranja Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU Donatori Opština Nova Varoš	I.O. - Učešće korisnika socijalne zaštite u ukupnom stanovništvu; I.U. - Broj korisnika smeštenih u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu;
		Zaštićeno stanovanje u socijalnim uslovima	- Opštinska uprava, - Centar za socijalni rad, - NVO	2010 – 2014. (stalna aktivnost)	Potencijalni izvori finansiranja Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU Donatori – pravna i fizička lica Opština Nova Varoš	I.O. - Učešće korisnika socijalne zaštite u ukupnom stanovništvu; I.U. - Broj socijalno ugroženih lica kojima je rešena stambena potreba

Opšti cilj 5.5. Dobro organizovana i razvijena lokalna samouprava omogućava sadržajnije i bolje usluge građanima						
n.	Posebni ciljevi	Aktivnost	Partneri	Vremenski okvir	Vrednost i izvor sredstava	Indikatori
5.5.1.	Kapaciteti lokalne samouprave su značajno povećani u cilju kvalitetne implementacije zakonskih nadležnosti	Organizovanje tematskih sastanaka	- Opština Nova Varoš, - Nadležna ministarstva	2010 – 2014. (stalna aktivnost)	100% Opština Nova Varoš - Interni i protokolarni troškovi	I.O. Registrovani broj krivičnih dela po jednom stanovniku Fiskalni kapacitet opštine I.U. - Broj održanih tematskih sastanaka; - Broj zaposlenih koji su prisustvovali sastancima;
		Podizanje tehničkih i kadrovskih kapaciteta Odeljenja za privredu i lokalni ekonomski razvoj	- Opština Nova Varoš (Odeljenje za privredu i LER) - Nadležna ministarstva - MSP sektor opštine Nova Varoš - Donatorske i ekspertske kuće	2010 – 2014. (stalna aktivnost)	150.000,00 opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja - Nadležna ministarstva i fondovi - Projekti - Predpristupna sredstva EU - Drugi donatori	Broj registrovanih privrednih subjekata na 1000 stanovnika Broj osoba koje su prošle kroz pojedne vrste obuka Vrednost tehničkih sredstava angažovanih u radu Odeljenja
		Seminari i edukacija zaposlenih	- Nova Varoš - Nadležna ministarstva i agencije - NVO	2010 – 2014. (stalna aktivnost)	150.000,00 dinara/godina – opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja Nadležna ministarstva i fondovi Projekti Predpristupna sredstva EU	I.O. Registrovani broj krivičnih dela po jednom stanovniku Fiskalni kapacitet opštine I.U. - Broj održanih seminara/godina; - Broj zaposlenih koji su prisustvovali sastancima/godina;

5.5.2.	Rad udruženja građana je afirmisan uz povećanje upravljačkih kapaciteta i osnaženo partnerstvo sa javnim ustanovama i institucijama	Evidentiranje registrovanih lokalnih udruženja građana i nevladinih organizacija i formiranje adekvatne baze podataka i kontakata o organizacijama, njihovim aktivnostima i kapacitetima	- Opština Nova Varoš - Odeljenje za privredu i LER, - Lokalna udruženja i organizacije	2010 - 2010. (ažuriranje baze je stalna aktivnost)	100% Opština Nova Varoš – Interni i protokolarni troškovi	I.O. - Fiskalni kapacitet opštine I.U. - Baza podataka i kontakata;
		Organizovanje javnih tribina na teme prezentacije mogućnosti ostvarivanja građanskih interesa preko udruženja građana	- Opština Nova Varoš - Lokalna udruženja i organizacije	2010 - 2010.	10.000,00 dinara/godina opština Nova Varoš Ostali izvori finansiranja - Projekti	I.O. Registrovan broj krivičnih dela po jednom stanovniku I.U. - Broj organizovanih tribina/godina - Broj građana na tribinama/godina
		Podizanje kapaciteta za upravljanje udruženjima i organizacijama (<i>seminari, treninzi, radionice na teme IT tehnologije, upravljanje projektnim ciklusom, veštine pregovaranja, medijski nastupi itd</i>)	- Opština Nova Varoš - Lokalna udruženja i organizacije	2010 - 2014. (stalna aktivnost)	3.000.000 dinara 100% - Međunarodni projekti	I.O. Koeficijent zaposlenosti Lokacijski koeficijent zapošljavanja I.U. - Broj organizovanih edukacija/godina - Broj građana na edukacijama/godina
		Izrada akcionog plana saradnje NVO i javnog sektora	- Opština Nova Varoš - Lokalna udruženja i organizacije	2010 – 2011. godina	100% – NVO sektor	I.O. Koeficijent zaposlenosti I.U. - Akcioni plan usvojen od strane SO;
		Implementacija akcionog plana – pomoć NVO sektoru	- Opština Nova Varoš - Lokalna udruženja i organizacije	2010 - 2014. (stalna aktivnost)	500.000 dinara/godina opština Nova Varoš Izvori finansiranja: Nadležna ministarstva i fondovi Projekti	I.O. Koeficijent zaposlenosti Lokacijski koeficijent zapošljavanja I.U. - % realizovanih projekata iz akcionog

					Predpristupna sredstva EU	plana
5.5.3.	Usluge prevoza građana su dobro organizovane u cilju povezivanja seoskih sredina sa gradskim centrom i u cilju povezivanja Nove Varoši sa regionom	Adaptacija starih i izgradnja novih autobuskih stajališta na lokalnim putnim pravcima	- Opština Nova Varoš, - Direkcija za izgradnju, - MUP	2010 - 2014. (stalna aktivnost)	1.000.000 dinara/godina – opština Nova Varoš – 100%	I.O. - Broj putnika u javnom prevozu I.U. - Broj adaptiranih autobuskih stajališta na teritoriji opštine/godina; - Broj novoizgrađenih autobuskih stajališta na teritoriji opštine/godina;
5.5.4.	Povećana je bezbednost građana	Unapređenje sigurnosne saobraćajne vertikalne i horizontalne signalizacije	- Opština Nova Varoš, - Direkcija za izgradnju	2010 – 2014.	1.000.000,00 dinara/godina – Opština Nova Varoš - 70% Republička direkcija - 30%	I.O. - Registrovan broj krivičnih dela po jednom stanovniku; I.U. - Broj postavljene I zamenjene saobraćajne signalizacije/godina
		Izrada i donošenje jedinstvenog programa zaštite od požara za: <i>područje grada</i> <i>područje Turističke zone Zlatar</i> <i>područje Rezervata</i>	DVD»Zvezda» MUP,OUP, Područna polic. stanica Nova Varoš Opština Nova Varoš JKP»3.septembar» JP»Srbijašume» SRP Uvac	2011-2012. godine	6.000.000,00 dinara za izradu planova 100% - Nova Varoš	% zaštićenih prirodnih dobara % napuštenog i zagađenog zemljišta Usvojen planovi za: Područje grada, Područje turističke zone Područje rezervata
		Organizovanje edukativnih aktivnosti na temu <i>sigurnosti u saobraćaju,</i> <i>bolesti zavisnosti,</i> <i> smanjenja stepena kriminaliteta,</i> <i> nasilnog ponašanja itd.</i>	- Opština Nova Varoš, - OO Crvenog krsta, - Policijska stanica, - NVO	2010 – 2014. (stalna aktivnost)	Izvori finansiranja: Nadležna ministarstva i fondovi Republičke organizacije, ustanove i agencije Projekti	I.O. - Registrovan broj krivičnih dela po jednom stanovniku; I.U. - Broj održanih edukativnih aktivnosti/godina

5.5.5.	Sistem informisanosti stanovništva je razvijen u cilju podizanja nivoa učešća stanovništva u društvenim aktivnostima	Štampanje opštinskog biltena	- Opština Nova Varoš	2010 – 2014. (stalna aktivnost)	Opština Nova Varoš - 100%	I.O. Koeficijent zaposlenosti I.U. - Broj odštampanih biltena u toku godine
--------	--	------------------------------	----------------------	------------------------------------	------------------------------	---

5.2. SISTEM MENADŽMENTA I MONITORINGA

Proces implementacije strategije mora biti jasno definisan. Ključni akteri moraju biti svesni svojih uloga i odgovornosti. Izvršna vlast zbog toga mora:

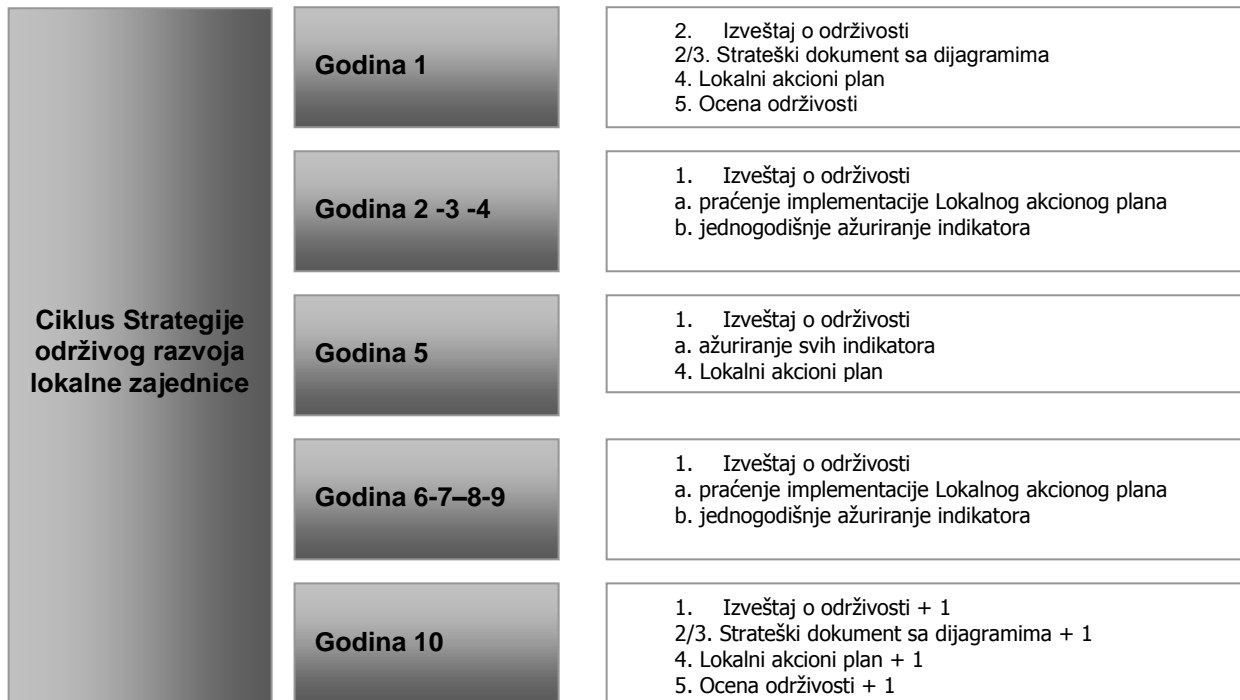
- raspodeliti odgovornost/zadatke tako da se ciljevi mogu efikasno realizovati, i
- definisati set indikatora kako bi se pratio napredak u implementaciji strategije.

Kako bi se faza implementacije strategije održivog razvoja lokalne zajednice uspešno realizovala proces strateškog planiranja mora uključiti i aktivnosti na sistemu upravljanja i monitoringa.

Sistem upravljanja obuhvata procese planiranja, organizacije, odabira ljudi, koordiniranja, rukovodjenja i kontrole, uključujući i angažovanje ljudskih, finansijskih, tehnoloških i prirodnih resursa.

Implementacija strategije mora biti razmatrana i preispitivana od strane svih uključenih u proces izrade i implementacije strategije. Način na koji se ovaj proces provere i preispitivanja realizuje daje održivost sistemu upravljanja i monitoringa, ostvarujući različite veze u okviru i van organizacije procesa implementacije.

Proces strateškog planiranja je pre svega dinamičan proces i finalni dokumenti se posmatraju kao dinamični odnosno promenljivi alati. U tom kontekstu, celokupan proces planiranja je definisan kao desetogodnji ciklus analize – planiranja – programiranja – implementacije – realizacije – praćenja – procene – ponovne analize itd... Proces se kompletno preispituje na 10 godina, odnosno nakon 10 godina bi trebalo razviti novu strategiju održivog razvoja lokalne zajednice. Proces je kompletno prikazan na sledećem dijagram

Faza implementacije strategije održivog razvoja lokalne zajednice je zasnovana na implementaciji akcionog plana, dobroj organizacionoj strukturi i angažovanju zainteresovanih aktera. Proces implementacije strategije održivog razvoja lokalne zajednice je inkorporiran i koristi postojeću strukturu u lokalnoj administraciji. Osnovni deo organizacione strukture predstavlja Koordinacioni tim u koji su uključena razna odeljenja. Koordinacioni tim je postavljen u okviru lokalne administracije tako da može da koordinira celokupnim sistemom upravljanja i monitoringa. Koordinacioni tim je imenovan od strane Predsednika opštine/Gradonačelnika.

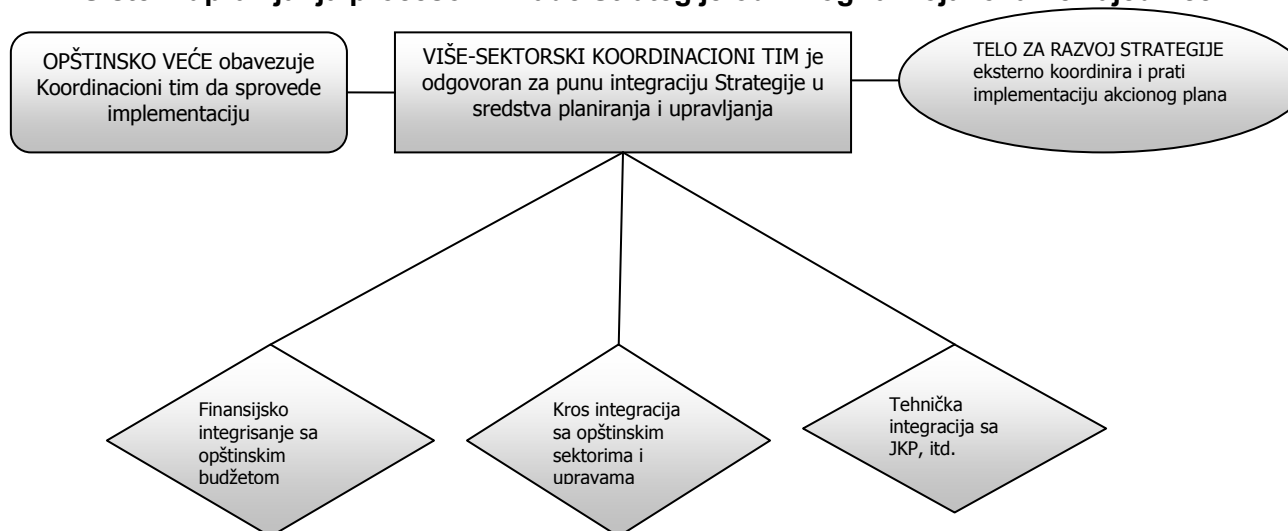
Koordinacioni tim je odgovoran za integraciju strateškog dokumenta i lokalnog akcionog plana, prvenstveno u smislu:

- direktne povezanosti akcionog plana sa izradom i aktima opštinskog/gradskog budžeta. Za svaku aktivnost u okviru akcionog plana moraju se obezbediti finansijska sredstva ili, bar, izvori finansiranja;
- direktne povezanosti sa svim opštinskim/gradskim operativnim planovima i odeljenjima. Strateški dokument i lokalni akcioni plan moraju u potpunosti

biti integrisani sa redovnim opštinskim/gradskim radnim procedurama. Sistem upravljanja treba precizno da identifikuje nosioce odgovorne za implementaciju pojedinih aktivnosti i da pruži precizno definisana ovlašćenja i odgovornosti svih načelnika odeljenja/uprava za sprovođenje tog integrisanog procesa u razumnom vremenskom roku (do usvajanja narednog gradskog/opštinskog budžeta);

- integracije akcionog plana i strateškog dokumenta sa planovima, projektima i aktivnostima svih javnih i privatnih institucija koje su uključene kao glavni nosioci implementacije akcionog plana (različite institucije, organi javne uprave, javna komunalna preduzeća itd). Veliki broj redovnih upravljačkih aktivnosti se odvija u oblasti urbanističkog sistema i teritorijalne organizacije, a pod ingerencijom različitih gradskih/opštinskih institucija i organa. Njihova potpuna uključenost u implementaciju lokalnog akcionog plana je od vitalnog značaja za održivost i razvoj.

Sistem upravljanja procesom izrade Strategije održivog razvoja lokalne zajednice

Uspešnost i status implementacije strategije održivog razvoja lokalne zajednice se konstantno prati i procenjuje putem godišnjih ciklusa evaluacije. Prilikom evaluacije se koriste indikatori održivosti (odnose se na strateški dokument ali i na stanje kompletne lokalne zajednice) i indikatora učinka (vezani su za status implementacije lokalnog akcionog plana). Indikatori su osnova za potpun sistem

monitoringa implementacije strategije, i predstavljaju osnovu sistema upravljanja. Indikatori pružaju osnovne informacije i saznanja vezana za uspešnost procesa implementacije strategije i dinamiku usaglašavanja. Sve promene indikatora, i svi rezultati godišnje evaluacije, su dostupni svim građanima putem izveštaja koji je jednostavan i lak za čitanje.